

Staats- und
Universitätsbibliothek
Bremen

HERZOG
AUGUST
BIBLIOTHEK

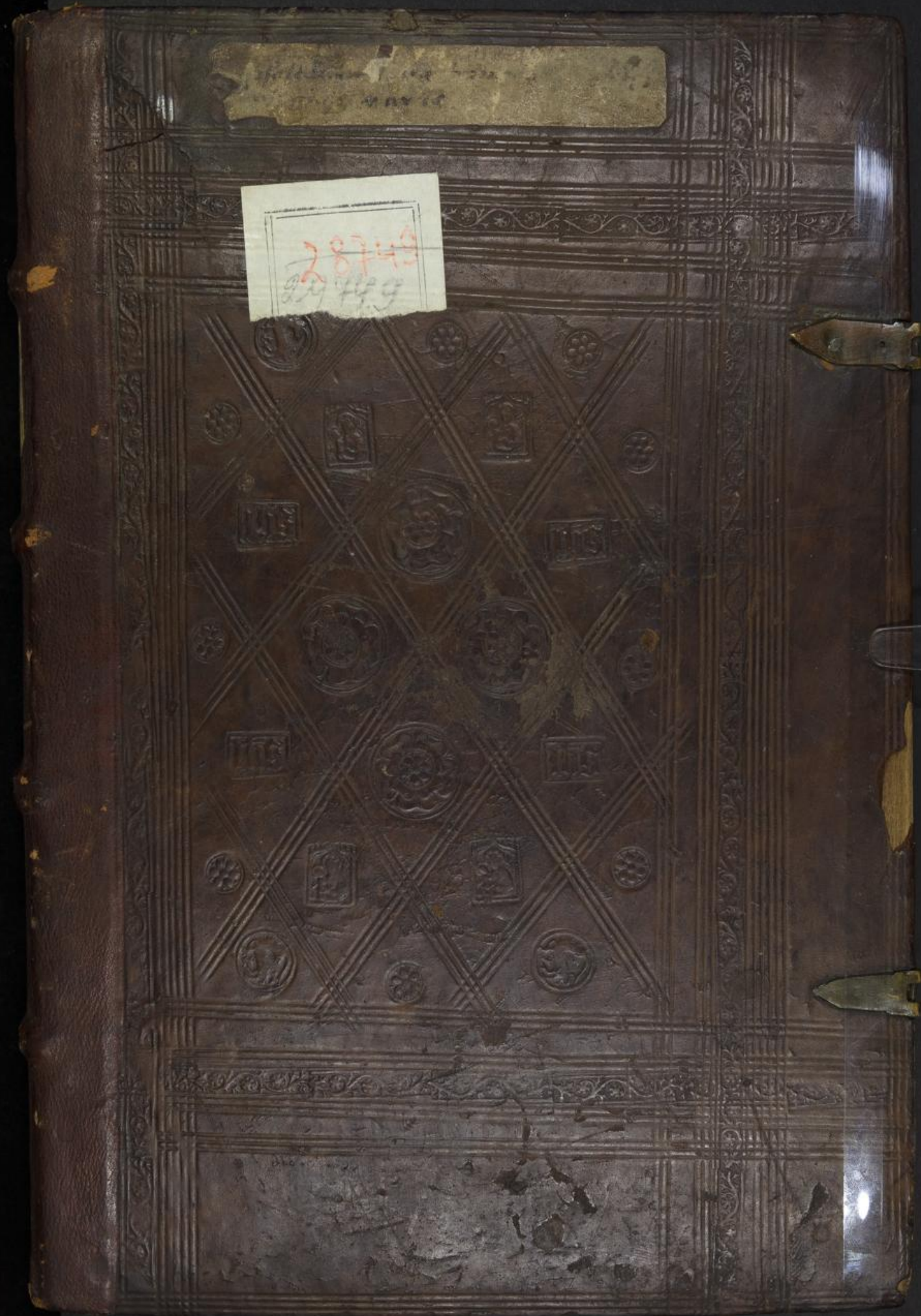
Staats- und Universitätsbibliothek Bremen

Digitale Sammlungen

Alanus de Rupe - msa 0163

[Norddeutschland], [um 1500]

[urn:nbn:de:gbv:46:1-115461](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:gbv:46:1-115461)

28749
28749

81. f. 92^{all}. Sacerdotaly
2 fol. 157.

vide folio 15A de exaltat.
Monasterio.

I have been very much interested in the
 progress of the cause of the
 colored people in the United States

ADR.

9 Nona

$\int_0^1 f(x) dx$

quoniam si ierit. Non est enim copulatio. per dictionem continentem aures
forte ceteri. De autem. copulatione cum est ardua exigentia
Ideo Virgo debet copulatio quod sunt dei. 1 Cor 7. Quia
sunt sancta. pudica. ceteris copulationibus. bonioribus. &
offere. non ut sit immarcescens et sancta corpore et animo
munda et spiritus cum leprosa non possit deus. Tu haec pil
tha es amica mea. Si est magis in violare et
plu. materialiter. multo plus est violare. et tunc spiritus
ho. Tunc dei sancti est quod est vos

Duplex est color vestimenti. Albus significat munditiam
dignitatem. Nigra humilitatem. Ambulabunt enim est albus. qui
dignus sunt. Unde ut vestimentum tuum sit et tunc candidum
est. Vestis non facit religiosum. non novum. sed mo
res. Summa. Religiosus est Angelus terrestris

Hic sermo a magistro sumo de ordine praedicationis
habitus est. profectus. Nonne ad mirum est a sanctis huius
datus. et ab eis. nichil sanctissimum et huiusmodi et huiusmodi
nichil est et reddidit fuit. Ex quo videtur huiusmodi
logia papistica. et figura est. Estque una flos huiusmodi
Thomae ex parte. et. pariter et ad huiusmodi. nonne et nonne
nichil est habuerunt doctores et Magistros. Nostros
sub papam. et qui doctrinae sunt oppositi. fuerunt
et ad huiusmodi magnitudinem in praedicatione dei. qui non est
tunc et huiusmodi refertur. et ut est profectus. huiusmodi
homo. Non solum conuenit hoc huiusmodi et huiusmodi
offender. nichil. quod a magistro est qui huiusmodi. et huiusmodi
Nonne et huiusmodi huiusmodi librum in hoc tunc accepit et huiusmodi
nichil propter horribile blasphemiam. et confidit et propter
nichil et papam qui huiusmodi Nihil nobis in dictione

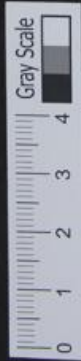
et nihil huiusmodi quod potest prodere ad ignominiam
populi et ipsius universitatis. id vero pertinet ad gloriam
Christi. Misit etiam (cum suis) illa Regia universitas et universis
Regum et Episcoporum. nihil sanctius nihil divinius. Rationem
quod si universitas illa Regia Romana, in toto universitate
universis universis. etiam cum periculo inter universos. Inquit
illud Apoc. 8. Reddite illi honorum et illud vobis. et amplius
illi disciplinam. fructus opera eius. In periculo quod universis vo-
bis misit illa universitas. quodam glorificavit se et. de his
fuit. huiusmodi dicit illa de universis et ignominia. et huiusmodi

Nunc propter hoc pulchrum et dicit quid fecit. Nunc
si quis quod huiusmodi cum fecit cum dicitur. Scitote huius
dicit huiusmodi. Nunc propter hoc quod ipse in periculo habuit
se cum huiusmodi. et huiusmodi et dicit huiusmodi. et
ignominia per periculum A huiusmodi

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

Registrum psalterij sancte-
mitatis et gloriose virginis marie

Incipit copia bulle confirmationis et indul-
gentiarum psalterij virginis m^{re} Sixti
Nota sequenter

Sequitur copia l^{re} Alexandri epi
forliviensis legati alatere nuptibus germa-
nie de confirmatione ^{alexandri} et approbatione fr-
mitatis psalterij virginis marie

Incipit apologeticus id est tractatus iu-
sorius Magistri Alani de tempore de psalterio
b^{te} virginis marie

Quare dicatur psalterium quantum
ad quid n^{ost} suffragium hoc cristi et
marie virginis Cam p^m

Quare singulariter hoc suffragium in
in ordine ad virginem mariam sic no-
minat^r expunctatibus psalterij sinagoge
et christum Iesum Cam scdm

vi — Quid melius dici habet suffragium hoc
psalterium q̄ corona uel fortum sine
rosarium Cam 3^m

viii — Quare sunt quindenij pater^m in psal-
terio hoc desito Cam 4^m

x — Quare ponuntur in psalterio cristi² v-
ginis marie centum et quinquaginta
aue maria. Cam quintum

xiii — Quid^{est} nobile uel pater noster uel
aue maria. Cam 6^m

xviii — Quomodo applicari quementer pnt
uerba sacre scripture ad psalterium
hoc deuotissimum virginis marie
Cam 7^m

xix — Quomodo psalterium hoc est in uen-
tum uel aquibz et ubi et quando et p
quos est promulgatum. Cam 8^m

xxii — Quomodo potuit res dudum tam
mirabilis et tam gloriosa que est psal-
terium marie sic dari in oblivionem =

quasi nunquam fuit in mundo celebrata. Ca. xv

Quod singulariter et especiali reue-
lacione marie ipse sanctus hoc
sit dicendum psalterium. Ca. denarium

xxviii

Quid est nobilius uel psalterium hoc
virginis marie et efficacius aut psalterium
dauidicum. Ca. undecim

xxix

Quod extali suffragio psalterij plurima
conueniunt bona meritorum. perueniunt et fructus
tuum ammirandorum. Ca. duodecim

xxx

Quod multe sunt indulgentie oran-
tibus psalterium marie virginis indulto
Capitulum xii

xxxi

Quomodo orandum est psalterium
hoc virginis matris dei inuolante. Ca. xxi

xxxii

Quod Epi. plebanj et predicatori
deberent hoc suffragium suadere populo
frenque primo et pariter suis filiis et
domini seruis diligenter. Ca. xxi

xxxiii

xlvi

Quod conuenienter sit q̄stia siue ponā
q̄munitat̄ psallentiu v̄gin̄ gloriose
intali psalterio / Cam̄ xvi

xlvi

Quod queniens est et utile valde
vt fr̄es et sorores istiq̄ q̄tatis nōiatū
inscribant̄ 2 insingulis pernoctijs
q̄tā q̄fratū ibi in libro habeant̄
et seniel in āno manifestent̄ / Cam̄ xvii

lviii

Quod ex hac societate et nōm̄ inscrip-
tione plurima mūdo et eccl̄ie pueni-
unt bona ne dum̄ spiritualia verum̄
et terrena / Cam̄ xviii

lvi

Quid meli⁹ est an orare psalterium
v̄ginis gloriose uel mēte uel voce an
etiam sit meli⁹ hoc predicare q̄ orā-
re q̄siliari aut dictare - scribere uel
defendere uel e contra / Cam̄ xix

lxi

Quod queniens est portare p̄loquia
in zona uel alibi et in talib⁹ orare

psalterij angelicū sine onarie virginis cxx

Quod quicquid est aliquos dare signa

hec psalteriorum illis qui non habent cxxi

lxvii

De objectionibus contra p̄d̄m falsis et de
solutionibus eorū veris Cap̄m xxij. Inter-
nalio filiorum

lxviii

De promotorum et defensorum psalterij
istius et officii atq̄ adiutorum et p̄dicatores
debent h̄re plūima p̄ cristum et mariam
virginem beneficia. Cap̄m xxij

lxvii

Quod impugnatores psalterij inuolante
marie virginis atq̄ deprauatores et officii
ipsius impeditores sūt valde vituperandi
et grauissime puniendi ex d̄na auctoritate p̄
d̄m cristum et mariam virginem cxxiii

lxviii

Incipit tractatus deuoti Doctoris Alani
de rupe ordis fratrum p̄dicatoz de
dignitate sine excellencijs sacerdotum
Concordia

lxviii

Cvii

Deuotus modus meditando proforma et
modo orandi psalterium gloriosissime
virginis marie. qui sunt reuelata bto dno
pre ordi predicatorum

Cxv

Incipit epla fratris Alani de rupe ordi fratrum
predicatorum sacre pagine professoris
ad dilectum dnm Jacobum Carth domi
legis marie et non qd ppe Rostock de
psalterio gloriose virginis marie et qd non
sint querenda signa singularia de illo
psalterio huius nuncia quem tpibz istis
opa beatissima dei genitricis maria despon-
sare dignata est amilo ex virginibus omnibus
amiro supra modum facto

Explicit epla fratris Alani de rupe ordinis
fratrum predicatorum sacre pagine professoris
de psalterio virginis marie

Cxxviii

Sequitur exempla deuota qd utile sit lo-
gere psalterium gloriosissime virginis marie
excerpta ex libro Centum et quinquaginta
collationum Magistri Alani de rupe ordi fratrum
predicatorum doctoris deuotissimi

Quam utile sit solum portare psalterium
bte marie virginis id est proloquium

Cxxxvi

Deuotissimum exemplum de virtute psalte-
rii virginis marie et destructione quindenii
signorum psalterii

Cxxxvii

Inapit prohemium Magistri Admari instructo-
rii psalterii sponsi et sponse iesu christi et
gloriosae virginis marie

Cxxxviii

Sequitur instructio p psalterio glossis
virginis marie

Cxxxix

Instructio huius fidametalis diuina

Cxl

Sequitur excellentie et prerogative religi-
onis Magistri Alani de Rupe ordinis predi-
catorum

Cxli

Stola religionis

Cxlii

[Faint, mirrored text from the reverse side of the page, likely bleed-through. The text is mostly illegible due to fading and the quality of the scan.]

[Partial view of the adjacent page on the right, showing the right edge of the text block. The text is mostly illegible.]

9
Incipit copia bulle confirmacionis et indulgen-
ciarum psalterij virginis marie pape Sixti

Sixtus episcopus servus servorum dei ad perpetuam
rei memoriam Ea que ex fidelium devotione
ad dei omnipotentem et gloriosam virginem marie lau-
dem et gloriam pie ordinata sunt ut firma et
maneat nostre approbacionis robore solida-
mus ac fideles ipsorum ad pietatis opera exercenda
indulgentijs et remissionibus libenter in-
vitamus ut exinde reddantur divine gratie apcio-
res cum catholicorum principum illud exposuit
devotio et hoc aspiciamus in domino salubri-
ter expedire. Hanc pro parte dilectissimi
nobis viri francisci duaci et dilectissimi
filii nobilis mulieris Margarete eius con-
thoralis duacis britanie nobis fuit nunc
propositum quod in ducatu britanie et pluri-
bus locis alijs crescente fidelium devotione
ab aliquo tempore intra innotatum est certus modus
sive ritus orandi pius et devotus quem etiam
antiquis temporibus observabatur. Videlicet

qd' quilibet volens eam orare dicit qua-
libet die ad honorem et beatissime virginis
marie et contra immineria mundi pericula ta-
ciens angelicam salutationem Ave maria
quot sunt psalmi in psalterio davidico videlicet
centos et quinquagesies singulis saluta-
tionibus huiusmodi orationes dicitur se
ponendo Et iste ritus sine modo orandi
psalterium beate virginis marie vulgariter
nuncupatur Unde dicitur et dicitur prefati
propter singularem et sinceram quam ad
ipsam beatam virginem gerunt devotionem
cupiunt ritum sine modo orandi per dnm
ad obsequendum orationem aliquorum de-
votionum perferendam aptam approbati
Quare pro parte dicitur et dicitur ac aliorum
fidelium plurimorum nobis fuit humiliter sup-
plicatum quatenus ut ritum sine modo orandi
huiusmodi approbare aliasque si-
militer oportune providere de benigne
aperta dignaremur Nos igitur tam dicitur
et dicitur quam aliorum fidelium piam devotionem

10
plurimum in dno commendatur. huiusmodi
simpliciter in dno - prefatum psalterium
sive modum orandi predictum ante aptum
tenore pñum approbamus - illumq tollera-
dum fore ac tñtis fidelibz eomodo orare
licere decernimus et declaramus Et ut omes
et singuli xpifideles ad deuotionis opa et
predicto mō orandum eo feruentius inducantur
quo exinde facilius aīaz suaz salutem
qsequi perueniant. Omnis et singulis
crisfidelibz prefato mō orare volentibus
ubilibet existentibz pñtibz et futuris q qua-
libet vice qua sic ut pñmittit orauerint
q qualibet quinquagena prefati psalterij
Quinq anas et totidem quadragenas in-
dulgenciarz misericorditer in dno relaxamus
pñtibz ppetuis futuris (Non obstantibz
qstitutionibz et ordinacionibz aptis ceterisq
contrariis quibuscumq Et quia defiale
foret pñtes has ad singla loca in quibus
illis opus esset originaliter deferri. nolui
et, auctoritate, aptam concedimus qd illaz pñ

transumpto manu duorum notariorum aliaque
ecclesiastica curie subscripto et sigillo ali-
cuius prelati seu persone in dignitate ecclesiastica con-
stituta munito fides deest in omnibus et per omnia
ac si ipse originales littere exhibite forent vel
ostense (Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
paginam nostre approbationis constitutionis
declarationis relaxationis voluntatis et
cessionis infringere - vel ei ausu teme-
rario contraire. Si quis autem hoc attempt-
are presumpserit indignationem omnipoten-
tis dei ac beatorum Petri et Pauli apostolorum
eius se noverit incursurum. Datum Rome
apud sanctum Petrum Anno incarnationis
domini Millesimoquadringentesimo septua-
gesimonono octavo idus Maii pontificatus
nostri anno octavo

Sequitur copia litterarum Alexandri episcopi forliviensis
legati a latere in partibus germanie de confir-
matione et approbatione fraternitatis presbiter-
um virginis marie

^{de}
Alexander dei et apostolicæ sedis legatus
 Episcopus forliviensis cum plena legatione
 de latere per totam germaniam nunquam
 et exorator universis et singulis christifidelibus
 prius litteras inspecturis visuris pariter et au-
 dituris Salutem in domino sempiternam Et si
 gloriosos celestes cunctos sanctos immo
 et cunctos et sacra loca seu fraternitates laudabiles
 ad ipsorum laudem et honorem institutas. maxime
 imo. non in merito devotionis fervore
 venerari debeamus. Vt pote quod eorum prius præ-
 cipiunt pater et auxilium plurimum indigemus
 Singularissime tu gloriosissimam gloriosissimam
 dei matrem virginem mariam omni laude dig-
 nissimam quam etiam filius nichil negare
 honorat eiusque fraternitatem vel loca summo
 studio summa affectione atque summa diligentia in-
 cessanter amplecti venerari debemus. Sine
 ea quod siquidem. devoto teste bernardo nichil
 possumus. sine ea. miserum sumus. sine ea finis
 est nichil. Ut igitur eiusdem beatissime virginis
 laudabilis fraternitas derisorio manipata in-
 sole liberata bonorum operum citatione per-
 fectis ordinis predicatorum in colonia inperat

certis sublimitibus ad maximam huius virginis
laudem et gloriam et multorum edificationem sa-
lubriter instituta ymnio potius renovata qu-
am beatissimum illius ordinis primum primum diu-
tius legitur predicatum. licet ad tempus neglectum
fuerit et obliuioni tradita firmiter et se-
curior habeatur nec non et indies augeatur
eoque libentius christifideles eiusdem virginis
officia gaudeant. quo in preterita firmitate
dono celestis gratie uberius appexerint se
fore refectos moti ex singulari ad eam deuotio-
ne. in qua vetit recipi atque inscribi volu-
mus atque petimus pijs etiam supplicationibus
serenissimi romanorum imperatoris semper
augusti super hoc inclinati preteritae firmita-
tem auctoritate aptam nobis singuli pen-
liter gressa approbamus confirmamus et ratifi-
camus de omnipotentis dei misericordia ac beatorum pe-
tri et pauli apostolorum eius auctoritate offisi omnibus
et singulis utriusque sexus sancte firmitatis co-
fratribus et sororibus in quibus propriis festiuitati-
bus scilicet Annuntiationis. visitationis. assumptionis.
matrimonii et purificationis centum dies indul-
gentiarum in qualibet festiuitatum dictarum die

12
Atq[ue] quoniam enst[er] p[er] se uel p[er] alium nosarium
b[ea]te v[ir]ginis quod quinquaginta ante maria
cum quicq[ue] p[er] m[an]u[m] g[er]it[ur] legerint uel legi
fecerint seu sabbatis & festis atq[ue] festiuis
dieb[us] ad salutem v[ir]gina quod post q[ui]pletorium
apud eosdem fr[at]res p[re]dicatores coram altari
b[ea]te v[ir]ginis in quo eadem f[ra]nit[ur] p[re]dicata est
caritat[er] interfuerit xl dies indulgentiarum
p[er] qualib[et] vice de iniunctis eis penitentijs
misericorditer in d[omi]no relaxamus p[re]sentib[us] p[er]
tuis futuris temporib[us] duraturis In quoru[m]
o[mn]i[u]m et singuloru[m] fidem et testimonium p[re]mis
sorum p[re]sent[ur] l[ite]ras nostras scribi et p[re]secre
tarium nostrum subscribi sigillisq[ue] maioris
et oblongi iussu[m] et f[ra]nit[ur] appensione com
munium Datu[m] Colonie Anno incarnationis
dominice Millesimoquadringentesimo septua
gesimosexto Indictione nona die vero decima
Mensis Martij pontificatus sanctissimij in
cristo p[re]s[entis] et d[omi]ni n[ost]ri d[omi]ni Sixti divina p[re]
videncia pape quarti ana quinto

Tincipit apologeticus id est tractatus
responsorius Magistri Alani de
rupe de palatio beate virginis marie adve-
nerabilem dominum . dominum ofen-
tium de clunaco episcopus Tornacensem

Laudare sic dñm iesum cristum et ma-
 riam in psalmo - fidelibz cum vestris &
 ouibz ut tandem sine fine cum spiriti-
 bus angelis facie ad faciem beatam be-
 atissimam mereamini magnificare in-
 eternum trinitatem in fructu omniū
 bonorum - iuxta prophete regij sententia
 humiliter deuotiqz pro prece. Reue-
 rende in cristo pater & dñe ne ait var-
 ro romanus principis ē agnoscere - ne
 dñm que agunt in suo principatu verū
 et promouere hz subditoz quemlibet
 ad bonum pascere secundum sine p. dñe.
 nam aut p. iusticiam in prauis. Et ser-
 uis super ouidiiū. ^{proprio p. p. dñe} presentium inquit
 est leges salutis subditis imponere. qbz
 peruenient ad finem felicitatis. Et augus-
 tinus in libro de doctrina cristiana. Pastores
 inquit omniū cristi. ducere debent eas
 ad pascua virtutum vitia p. tegere
 habent p. ab inuirsibz lupoz. et rap-
 toz. rationem redditū sumo tūctoꝝ dñi
 cristo de aīarum sibi commissarū p. dñe
 Quod debet intelligi scdm Gregorium

si subditi peccant presidencium negligentia
aut mala doctrina siue ^{exple} empelo nelson-
dalo. ut etiam iura nre ecclie fatentur.
Hinc est o fidelissime omnium cristi in episc-
copatu Tornacensi pontifex et firmis-
sime omnium cristi in statutum inductis ^{invenit}
fautor. quia mihi promeritis curam ge-
ritis apostolicam congruum est vre pa-
ternitati plebilus vestris agnoscere v-
tilia. et que sub predecessore vestro illo
sciente et affirmante devotius sunt asper-
acta varijs inopidis huius alie diocesis
hec eadem omni magno gaudio approbare
Hoc autem e de psalterio immaculate semper
virginis genitricis dei marie // propterea et
placuit vre potestati sup hoc questione
ad me habere p^{ri}ncipalem. Qd circa ani-
maz multaz pro salute vre humiliter
satisfaciendo petitioni ac intentioni sub
pauis ut potero circa materiam p^{ri}nci-
pali huiusmodi lumine vre intelligentie

offerre conabor non quod absit sublimem
imbuendo apostolicam peritiam s meli
scita reducendo ad mediam et operosam
efficaciam ut sic vbi ntar Angelum

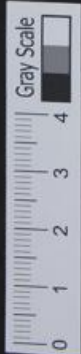
Quare dicitur psalterium quantum ad
quid nō suffragium hoc cristi et ma-
rie vginis Capitulum primum

Hamosissime maristo pñ et due pñ-
toribz prestat penitenciam trinitas
altissima p psalterium vginis marie de
quo ammirari poterit imperitorz intelli-
gentia. cur suffragium hoc sponsi et spo-
se psalterium incipet? Cui max am-
miracioni occurrat q sic dicitur nō psal-
terium per s quasi saluterium a saluta-
tione angelica sumptum Ibi enī sunt
centum et quinquaginta salutaciones
angelice Amplius dicitur psalterium p p-
p. a. psallendo Unde seruitores in isto

*in vno illud salu-
tationem hinc? o theologus*

anarie virginis ^{dictum} dicitur psalter. quasi maie
virginis psallentes // Consequenter dici po-
test psalterium apsalterio dimitto quod
fuit figura salutaris angelici // Car-
mina enim veteris legis. figure fuerunt
secundum Ambrosium canticorum gratie legis
Deinde dicitur asale sapientie domine
quoniam domina oratio et salutatio an-
gelica duo sunt sales sapientie dei. quibus
salvatur mentes fidelium. ex dictis Ansel-
mi // Exinde dici potest psalterium a
saltando. quasi psaltatorum. sine sal-
tarum. // sicut enim saltare homines de
periculis ad salutem. et exinde ad gloriam
gloriam // Ideo dicitur in oratione dominam
// Sed libera nos a malo. et adveniat
regnum tuum // forte etiam et sine
forte dictum est ab instrumento musicali
quod grece dicitur organum hebraice v-
nabulum // Cum tali enim instrumento
in quo erant centum quinquaginta fistule

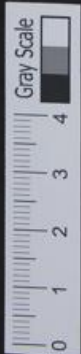

cantabant^r psalmi dauidi ideo qformiter
 ad tale instrumentum in psalterio dauid
 sunt ibidem centum et quinquaginta psal-
 mi / Ornate etiam / Ethimologisando
 simul et theologicè quantum ad lras sūt
 per tale nomen importate decem excel-
 lencie que sūt per cristum et mariam
uginem in deuotis sibi psallentibz / pmo
 em psalterium est pnitentibz pstans pe-
 nitentiam. qz. p. / Scdō sicientibz stillans
 sanctatem. qz. s. / Tercia allēgatū adducit
 absolucioⁿem qz. a. / Quarto lugen-
 tibus linquens leticiam qz. l. / Quinto
 temptatis tradens tranquillitatem qz.
 / Sexto egeorū expellens egestatem
 qz. e. / Septimo regi religiose reddens
 reformationem qz. r. / Octauo ignorā-
 tibz inducens intelligentiam qz. i. / Nona
 uinis uincens uastitatem qz. u. / Fidē
 mortuis mittens misericordiam qz. m.
 / Et de hīs omibz sensibilia expertus

sum - et innumerabiles alia signa et prodigia ut merito psalterium hoc sit celus siderium centum et quinguenta stellis astrolorum potissimis. Et veluti paradisi voluptatis dei rofarij centum et quinguenta adornatus. Salutationes enim sunt iste quedam rose angelice. Unde quingena marie virginis rofarij sine sermone incipitur. Estque arbor vite et scientie cum centum et quingenta fructibus angelicis. Propter totidem eminentias quas in cristo et maria virgine credimus fuisse prout aliquando virgo pia reuelavit maria.

¶ Quare singulariter hoc suffragium in ordine ad virginem mariam sic nominatur ex proprietatibus psalterij synagoge et cristum jesum. Capitulum secundum

Excellentissime presul. bona gsequitur cō
 templatio / Scientibz stillat satiacionem
 trinitas btissima p psalterium vgie marie
inviolata / De quo bona gsequit cōtem-
 platio. cur singulari modo psalterium
marie 2 filio suo sic aptet / Ad pium
 sub benivolentia pietatis pze dico. q ppi-
 sima dei gemitrix maria habuit qd dicitur
 vtuosas psalterij synagoge sive cithare
sive organij Nam psalter marie vgie
 missa sit apsum vgine celi angelici po-
 em intemerata hec dei gemitrix vg dia-
bolum expellit sicut dauid per citharam
de saule demonem expellebat / Secundo
antham dei - hoc est abim qpotentis ad
 nos deducit cum dauid in organis armi-
gatis / Tercio quia victoria qtra inimicos
gtruit cum maria sorore moysi cante
intympano / Quarto pheticam sanctis
tradit sicut elizens per cantum psal-
terij spiritum sanctum phetic accepit
 Quinto quoniam per ipam matrimo-

mutum inter deum et creaturam humanam
in thalamo virginali essent secundum bedam
Sexto quia maria chorum celestium inbi-
lacionis ad divinas laudes semper trahit
Sicut filie hierusalem que cantabant
Gaul percussit Mille. et David decem
Milia. secundum origenem in sermone de
virgine maria // Septimo eo quod pax facta
est per mariam virginem // filius enim ip-
sius fecit utraque unum tamquam lapis an-
gulus secundum honorium // Octavo qua-
miam festivitatem attulit maria Ego
orbi immensam que fuit dei hominumque
simulque angelorum secundum bernhardum in cantica
Mono ipsa inviolata maria obtulit pro
mundo imensa deo patri omnipotenti holocausta
hoc est verbum incarnatum secundum
fulgentium in sermone // Denique hec
stella maris maria cantica detrahit
eximia utpote in Magnificat. et in
carnatione Antica quorum suavitatem pla-
catus est deus contrahentium genus

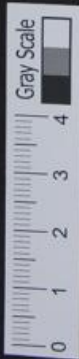

atq; natura angelica hōi p hoc ē confedera-
 ta scdm hieronimus // Hec autem Jerem fie-
 bant per psalterium dudum synagoge ut
Augustinus narrat in sermone de psalterio.
 exibi synagoge qui incipit Laudate eum
psalterio Vbi hec omnia ut melius experiendo
 videbitis ad immaculatam aptat dei ge-
 miticem // Sed cum fiebat de domina
Jesu. questio cur ex parte ipsius oraculi
 hoc habeat dici psalterium. breuissime
 studiose caritati vestre respondebo quia
 propter decem nunc dictas rationes longe
 amplius sibi q; marie Virginis congruentes
Christus em in immensum maria est
 potencior. Quis patoribus Maria xpo
 sit modo quodam clementior atq; fa-
 miliarior scdm bernardus // Ipa em est
 mediatrix ad mediatorem sū eūdem
 Attamen o dñe reuerēde singulares
 habent p dñō Jesu rationes / Scriptum
 est em in psalmo christum esse psalterium

ibidem / Exurge gl'a mea exurge psalte-
rium ⁊ cithara / Quoniam ergo ibiqui-
decim sūt pater noster pro cristo qui
exurgit in nobis p penitentiam et de-
uotionem sū theologie ueritatem
merito suffragium hoc psalterium
exurrectionis dici potest. (Amplius
Quoniam cristus ipse est psalterium
decem cordarum: sū hitor in qua-
dam omelia quasi opletor et retribu-
tor decem dei mandatorū immo
transgrediencium ipsa semissimū est
condemnator. (Consequenter:

+ Quoniam prophetie omnes ad cristum
ordinantur tamq̃ ad causam efficientem
formalem et exemplarem et finalem
Ad crō merito ipse tamq̃ per psal-
terium dauid singularissime ē figura-
tus. scūdm glosam magistri
proinde psalteriū dicitur propter restau-
rationem sine salute hūane spatōz

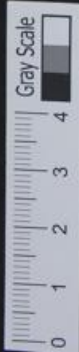
atq; sanctificationem In dedicatione eius tem-
pli fudatione et reparoe cum gl'a cantabot
in psalterijs ut manifestant libri catholici
Sed ultimo dominus Jesus cristus ipse jubr-
lacio nra et leticia spiritualis atq; exultatio
habens quinq; portas / Hoc est quinq; anulnea
que sut totius suavitatis qualacia secundum
Anselmum prout Prophetam David in psalmo
Jubilate. domine ante prophetaverat / Et quibus
congruent' apparet nris hinc psalterij
ad sponsam et sponsam pagina exsancta
singularis et admirabilis laudatio:

Quod melius dicitur habet suffragium hoc psal-
terium q̄ corona vel sermone sine rosario
Capitulum in

Reuerende moristo pater et reorum
refugium primum per singulare
Allegatis adiut absolutionem trinitas
clementissima per psalterium significat

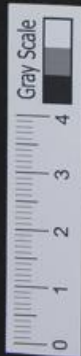
Pro quo dicitur qd conet quidam licet item
eandem varijs nominat nominibz. horuz
tamen semper unum exhibet est aptiqz sū
Albertus in sua logica // propterea oracu-
lum hoc qm̄s varie possit nominari psalte-
rium tamen aptius nūcupet. Primo apter
psalterij dauidici figuram // figura enī 2
figuratum. scdm̄ Gregorium eodem noīe
nūcupant. // Inde cristy agnus dicit. et leo
et vermis et lapis per figure nomina-
tionez. scdm̄ Maximū misermonē // Cosēpt
Nomina hoc corona rosarium et sertum
sūt plurimum elongata a genere orōnis et
quasi desperata vel diuersa. Sed psalte-
rium enthe quod est huius videlicet psalterij
fundamentum et figura vere et minore
orō est dicendum. // Tercio. quoniam rosa-
rium et corona et sertum nomina nō sūt
orōminz nisi parabolice et metaphorice
psalterium vero apfollendo dictū proprie
est orō nūcupanda. // Quarta nomina
illa sūt vulgaria et secularia sed psal-

rium nomen est ecclesiasticum // Iude magis ob
 ecclesiasticis amandum - venerandum et
 multiplicandum // Quidam et satis manifeste
 psalterium eius nomen est divinum atq[ue]
 publicum et novi testamenti consonum sine
 novo testamento conforme | Sed tria a-
 lia nomina sunt vulgaria - secularia - mundana
 et humana ut lingue humane et scientie pro-
 bat[ur] experientia // Verba eius et ratio - et
 rosaria portantur apud pueros ac pueris vi-
 risq[ue] et mulierib[us] sine bonis sine malis
 et sic sunt nomina tam bonorum q[uam] malorum
 Sed psalterium proprie in pagina sacra
 tantum est bonorum | Merito ergo hec duo
 oracula hoc est dominica oratio et saluta-
 tio angelica cum sint supereminentes orationes no-
 vi testamenti ex dictis Edilione Chunice
 acensis vocari debent nomine psalterij
 Cum psalterium fuerit supereminentis in-
 strumentum musice in sinagoga - et in g[e]n[er]e
 orationis s[ecundum] Augustinu[m] ubi sup[er] // Et sic do-
 dum suffragium hoc psalterium dicebat[ur]

ut narrat Sanctus Iohannes de monte insuo-
mariali // Sed non nova adinvenit nova
dicta a Regine Maria laudes non gerne
auferentes cum pro centum quingenta
dudum solitis tantum eidem nunc offerunt
quingenta // Et quidem varia hec sunt
quare in euo psalterium vocabatur. eo.
quia abentlesia psalterium cantabatur
canonicis in horis // Quod quidem beatus
Hieronymus trina vice emendatum et translatum
ecclesie romane obtulit // Primum quidem
romanum: secundum gallicanum: tertium
iuxta hebraicam veritatem ad preces
sophronij // Inde populares ecclesiam imita-
tes ab ecclesia habere suffragium hoc
per oram psalterij. hoc sub nomine // Insigni-
tunc in alemanis frequentissime cetum
duorum mulieres et amplius in tali numero
centum et quingenta sua deferunt
patroloquia // Anno et femine fere centum
duorum aliquando intra flandrie nove-
runt homines plurimos qui asserbant

temporibus suis p omnia filia desponsabatur
aliquat marginali zona cum bursa appen-
debatur psalterium hoc angelicum // Quem
admodum et in ordine predicatorum man-
gilia cum quibus proficitur ab euno usq nunc
cum habitu simul et zona psalterium matris
et regine predicatorum apponit

Quare sunt quindecim pater noster
in psalterio hoc descripto Capitulum quintum

Racionabilissime in domino jesu animarum
pastor lugentibus linquit leticiam
trinitas dulcissima p psalterium trid-
nei eiusdem immense trinitatis // Supra
quod rursus denno quia mens fidelium
movere potest dubium cur ibi ponunt
quindecim pater noster // Ad quod breuiter
respondebo q ideo est singulariter
propter beatissimo visionem bernhardo
factam qui agnovit divinitatem cum revela-
tione

q̄ dicendo oī die per annum quindecim p̄
 nt. habebūt ex nūo simul horum p̄
 nt. sūt et mīg oīm p̄ssimoz cr̄st̄i vul-
 nerum fidelibz tūctis sūme memorā-
 dorum. Et hec est vulgarissima sen-
 tentia et pluribz in libris magnorum
 virorum recensita. Verum et in do-
 minica passione quindecim sūt p̄nta
 singularissime cr̄st̄ianis contemplanda
 Primum est incena dolerosa. Secundū
 est in comprehensione penosa. Tercū
 est in alapaione in domo Anne angusti-
 osa. Quartū est in illusionē et condem-
 natione in domo Capphe odiosa. Quintū
 est in tractione cr̄st̄i ad pilatum damoro-
 sa. Sextū p̄ntū est in illusionē cr̄st̄i
 ab herode cōtimeliosa. Septimū est in
flagellatione cr̄st̄i flūiosa. Octavū est
 in coronacōe cr̄st̄i spinosa. Nonū est in
missione cr̄st̄i a militibz blasphemiosa.
 Decimū p̄ntū est in condemnatione
ip̄i et obprobriosa. Undecimū vero p̄ntū
 est pro hainlacōne cr̄st̄i erūpnosa.

Duodecimum est pro crucifixione ipius vulue-
rosa / Tridecimum est pro locutione cristi
cruce virtuosa // Quartodecimum est pro
morte dm̄ iesu luctuosa // Quintodecimum
 est pro sepultura ipius glōsa // Tanta autem
 sūt hec pūcta quindecim pro ut dm̄ n̄r
iesus christus aliquoties revelavit ut
habetur in sanctissimo abamardino et in
revelacionibz sancte brigitte q̄ quoti-
betz punctum excedit numm̄ om̄dum in
simili materia cūctaz creaturarum sic
pro quoquoqz patientium si esset possi-
bile // Verū ergo overito a fidelibz hec quī-
decim sūt generanda per quindecim p̄n-
ni dominicalia cū hec orō apostolis
per dm̄ iesum cristum sit mandata
Mathei sextō // Et indūm cū sola har
orōne dm̄cali celebrabat missa ut iura
fatent canonica // Inde sancta ecclia ante
om̄es horas harū ppōnit orōnem tāq̄
caput et fundamentum orōnum eccliaz

213

Quare ponitur in psalterio christi et virginis
marie centum et quinquaginta Ave maria
Capitulum quintum

Illustrissime pater pauperum et orpha-
norum pupillorumque // Trinitatis tradit
tranquillitatem trinitas eterna per psalteri-
um virginis marie virginum excollescit
ade quo exinde grandis movetur questio
Cur in psalterio virginis marie ponitur
centum et quinquaginta Ave maria:
Ad hoc respondeo qd hoc non est super-
stitionis cuiusq. sed imitationis ecclesie
pro em centum quinquaginta psalmis
Davidicis ponitur in psalterio hoc angelico
tot Ave maria ut sic seculares homines
conformetur ecclesie in nro hoc sanctissimo
non prophano. sed biblico et catholico
Amplius: Quoniam christus et virgo
glosa prophetant in centum et quin-
quaginta psalmis Davidicis scilicet totidem
virtutes et eminentias. ut ex glosa angeli
et Augustini. Ambrosii. et Cassiodori ma-

manifestus habet. // Inde qd tot enūmerat
 tot figurarū congruū marianū extollere
 tot p̄conijū angelicū. Bona etiam valde
 anectit ratio figuralis. // Certum est enī
 qd in archa Moe et in tabernaculo onofsi
 atq; in visione ezechielis de dei nouo templo
 et in templo salomonis quāt hī centum et
 quingenta frequētiā inueniūt varijs tamen
 modis. Numerus autē in figura denotat
 nūm̄ eūdem in re aliqua in figurato sūp
 omnium doctorū sententiam. cum nūq;
 sit deratione. // biblie stat et res per nūm̄
 eūdem nūtat. // Cum igit̄ p̄dicta sint
 figure verissime figurarū marie scūdm̄
theologos liquidus patet questionibus
dissolutio. // Consequenter physicalis ratio
 addit. // Constat enī videntem esse celos
 scūdm̄ theologos. hec ē celum empir-
icum p̄mū mobile celum cristallū
siue q; aqueum. celum stellatum. celum
saturnij. post romū. deinde martis. post
modum solis exinde venetis et mercurij

et ultimo line / Sunt autem quatuor elementa
ex libro de generatione et metheororum. que si
faciunt quindenarium sub quibus omnis homo vi-
uit hic necessario. si vivit naturaliter modo
Et cum hominum vita in quolibet horum quin-
decim distinguatur per modos decem secundum
predicamenta / que sunt substantia / qualitas
quantitas / relatio / actio / passio / situs /
quando / ubi et habitus / ut habet in
predicamentis. Pater manifeste quod qu-
libet homo necessario habet in se centum
et quinquaginta habitudines natura-
les: et ille sentit sub domino cruce et virgine
marie / quere quinquaginta est pro observantia
in istis et qualiter fuga oppositorum in-
tantis laudibus virginem laudare marie
Certum enim est quod quindenarius decem
sunt centum et quinquaginta.
Deinde moraliter ratione ostenditur.
Quindenarium enim sunt virtutes princi-
pales que sunt fides / spes / caritas et
sunt theologica / humilitas / amicitia / dilectio

gentia . patientia . liberalitas . abstinentia
 et castitas . que sunt septem capitales
 Deinde sunt prudencia . iusticia . fortitu-
do . que sunt cardinales . temperantia est
 iam dicta . cum capitalibus . Deinde sunt
religio et penitentia . Ad istas vero sunt
doctores theologicos reducere oēs mundi
 virtutes . Quilibet autem harum ordiat
 tamq̃ ad finem ad custodiam mandatorū
 dei scdm̃ magistrum et theologum om-
 nium sententiam . Cum igit̃ quindecim
 decem sunt centum et quinquaginta . pater
 q̃ sunt centum et quinquaginta trialon habi-
tudines . fidelibus necessarie . Ergo pro his
 optinendis et contrariis fugiendis quies
 est anania sic in tali mō salutari . Quoniam
 scdm̃ bernardum . Non possumus a deo a-
 liquid obtinere nisi transeat per anani-
marie virginis . Exinde venit ratio alia
 etiam moralis ista . Cum enī sunt quindecim
 decem p̃cc̃a mortalia que sunt . superbia .
avaricia . luxuria . invidia . ira . gula . ac

no

14
cidia / infidelitas desperatio / presumpcio -
pccatum in spiritum sanctum / odium dei impu-
dena / in iusticia / in penitencia / irregu-
laritas / Aut capiunt aliter an oppositum
uel p oppositionem ad quinquaginta virtutes
predictas // Hec autem pccata minuantur
cuiuslibet mandatorum dei quibus non
eodem modo // Sunt ergo centum et quinquaginta
habitudines pccatorum quibus corres-
pondent totidem ^{virtutes} de meritis et pene in
isto mundo et in alio sine impurgatorio
sine in inferno / cuius secundum modum delicti
sit plagarum modus // Sicut et iuxta cen-
tum et quinquaginta virtutum habitudines
deus addant totidem meritis et pccatis
in isto mundo et in futuro // Vere igitur
pro his causis et contra mala et pro
bonis maria iuste est laudanda pccatis
hunc centum et quinquaginta -
// Fortius etiam patet hec rationalis
necessario ex natura rationali In quolibet

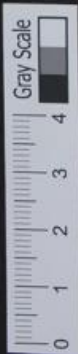

enim hoīe sunt quindeim potentie naturales
 hoc est quinq̄ sensus exteriores. qui sunt
visus / auditus / olfactus / gustus / et tactus
 Et quinq̄ sensus ^{interiores} gemma imaginatio
fantasia / estimativa / et memoria scdm Au-
tenam / Sunt ~~enim~~ etiam quinq̄ potentie
 superiores / que sunt potentia motiva sensua-
 litas intellectus agens possibilis et volutas
 quibz omibz beatissima reginaria p se
 et pro nobis inderem dnj Mandatis ser-
 uunt sine querela. ut sic habeant in ipa
 meritorij actus centum et quinquaginta
 ad minus pformales habitudines eo q
 quindeces decem sunt centum et quinquaginta
 Et hec eadem fuerunt in suo filio et p̄eiss
 totidem p̄mia habuerunt singulariam mū-
 do. et nūc possident in celo / Sic igit̃ pro
 tantis laudibz merito sunt laudandi in nūo
 tali Verum et nos omēs p talem mūn
 potentiarum obligam̃ p̄ponso et p̄ponse
 in centum et quinquaginta modis multi-
 plicando modo iam predicto quatinus t̄t

nō quā tūq̄ iubeleū
intelligis

bona habeant et totidem mala fugiant.
Gloriam etiam quare amplabimur
adhuc ostendo q̄ sibi debent tres quin-
quagene quementer. **Q**uinquagesima
etiam ~~annus~~ annus secundum legem fuit
ānq̄ iubeleus. hoc est pacis requies et
libertatis. **M**aria autem secundum hi-
eronymum regina est iubelei nature et
iubelei legis. **M**oysaue que fuit data
quinquagesimo die ab exitu de egipto in
monte synai. // Et etiam regina est
iubelei legis gr̄e que fuit data gr̄e
natiue in die pentecostes. quinquagesimo
die a dñi resurrectione. -
Sunt etiam et tres iubelei i cælo scdm̄
August. // hoc est visionis fruicionis et
apprehensionis. qm̄ sunt finis om̄i meri-
torum ant̄oz pro hīs ergo merito
tres quinquagene tante r̄gini sūt of-
ferende. // Sed ne quis hic queso vana
ratione seducat. // amplius in nro isto
Cum enī sis homo adiuuā vnam

horam indie exiunte naturali et diu-
 no debeat deo. et suffragium hoc psal-
 terij hora gpleat^r ma congrui vider^r
 esse suffragium populis addebitum hoc
 persoluum ad pfundendam aliquoz
 pficiam querentiu cur in tali nro cu
 nro augmentatus in re bona et sancta
 faciat ad maiorem bonitatem q nro
 absolutus aut minoratq scdm Damaste-
 num in rebz creatis // Inde amplius va-
 lent centum quinquaginta poma aut flo-
 rent solidi uel lilia siue libri q quinqz uel
 decem horum // Ideo plus valent ducenta
aue maria q centum quinquaginta / Et magis
 ggrmt numer9 hic centum quinquaginta
 iam dictis q numerus amplior aut nu-
 mer^r // Ideo bene sapient aiebat / Omnia in nro
 pondere 2 mensura posuisti et signanter
 quo ad dei seruicia // psalterium autem
 hoc pertinet ad seruiciu dei et interna-
 rate sue gemtricis ergo dz esse in certo
 numero pondere et mensura sic et oia

orones ecclesie in certis gstant numeris /
Animo et omnes res create alias peninet
oia ut ait Aug⁹ si res crearent nullo certo
pondere vel mensura Inde Catho ait
omnibus addo modum / modus est pulser
rima istis Hec autem orō cum non sit
omnis longa nec nimis brevis sed grata
hore cum deuotionis et ponderata siue
mensurata rationibus diuinis naturalibus
et moralibus patet quare quoniam
psalteri⁹ hoc h3 centum et quinquaginta
aue maria Et lego rationes iam dictas
argine glōsa fuisse reuelatas in quodam
libro valde solenni et deuoto et longe
multo plures :-

Exm

Vnde mulierem vidi quandam que post
diuinam communionem vidit glōsam ma-
riam Virginem coronatam triplici corona
In una erant rose quinquaginta / in alia
lilia quinquaginta / et in tertia gēme quin-
quaginta / Et non dubito Virginem hanc
peruiui vidisse / Et erant he coronae ppen

psalterium dictum qd' virginis marie af-
delibz erat oblatum

Quid est nobilius vel patet noster
vel ane quaria Capitulum sextum

Clarissime i sciencia intelligentie o-
pastor omnium cristi egenoz expel-
lit egestatem trinitas felicissima per psal-
terium virginis felicissima per psal-
terium ado quo fatua vel potius curiosa
mundanorum querit auditas quid nobilius
est an diuina oro vel angelica salutatio
Et sciunt phi verbum dicentis verum
oparationis esse odiosas vtiq; digitum ari
imponeret Verum nulli contradicendo
media ingrediar via qz medium tenere
beati Adico illud o penuranda psal qd diuina
oro quinq; modo expellit diuina amittia-
tionem hmo expte pronuntiationis
quoniam christus illam dictauit / Gabr

bruel aut angelicam salutationem marie
virginis decantauit ex dictis Augustini -
Sed quoniam domina oratio verius rationes
habet orationis ut patet loquendo theolo-
gie rethorice et politice ex dictis Alberti
et Thome - si angelica amnicio magis
habet modum amnicionis vel saluta-
tionis / Tercio quoniam domina oratio ex-
plicitate continet multa a fidelibus merito petenda
et iuste fugienda / non aut angelica amnicio
explicitate quam implicitate - ex dictis Augustini
in libro de quibusdam et Alberti Magni super
missus est / Quarto quoniam domina oratio
manifestius fuit data ecclesie adorandam
ut patet Mathei sexto quod domina amnicio
Quinto quoniam domina oratio magis aptatur
humane affectioni intelligentie utilitati atque
necessitati - ut patet septene ex ipis pe-
titionibus secundum Augustinum ubi supra An-
mnicio vero domina oratio continet magis per-
sonam christi et marie virginis quam omnium
miseriam vel utilitatem admodum ex-
plicitate / Sed pro amnitione domina oratio quod

adde rationes aliquo modo ipsam supradictam
orationem videlicet extolles. Prima qui-
dem ratio est eo quod ipsa annuntiatio divina
facta est in marie virginis intemerato dei
gemitibus persona siue pro ipso persona
Maria vero multa maior est militante
ecclesia in cuius persona porat oratio divina
secundum Augustinum. Sed quoniam divinam oratio
venit solum peccatoribus ideo ibi dicitur:
Dimitte nobis debita nostra. Et sic non potest
vere venire nec cristo nec marie virginis
qui fuerunt sine peccatis. nisi orare ~~poterant~~
voluissent in ecclesie persona. Sed divina an-
nuntiatio primarie est pro cristo et maria
virgine qui excedunt in infinitum cunctos pec-
tores. Tercia est theologicis quoniam
obiectum et finis siue terminus formalis
in incarnatione divina sunt quidam divina sup-
posito. siue suppositum divinum quod finis ter-
minus humane in cristo et non sup-
positum humani. cum ibi non fuerit
secundum fidem catholicam et Augustinum et tho-
mas. Hic autem terminus est infinitus for-
maliter cum sit deus. Terminus autem for-

malis petitionis dmice orationis est colla-
tio bonorum creatori aut memoria malorum
que formaliter sunt finita et creata:-

Quarta est naturalis et metaphysicalis
quoniam amiciatio dmica est per se index
christi causa - que fuit principium orationis
dmice effectuum / Ergo amiciatio dmica est
causa orationis dmice cum sit initium to-
tus novi testamenti et non e contra:-

Quinta est naturalis et theologialis quoniam
amiciatio dmica per triginta annos est post
dmica oratione / Et christi et ergo gloria in
summis apostolorum excellentiis deprecatorum habet
examinationem dmica. Nullus tamen eorum
dependet intalibus in oratione dmica:-

Primo non maria - quia quodammodo
illius fuit causa propter filium / Sed non
christus - quia causa non dependet a suo
effectu sed in partem - sed e contra / Sed quid
horum proponi debeat in psalterio marie
virginis - an dmica oratio - an angelica salutaris
Respondetur quod in huiusmodi ordinem po-
nere non oportet necessitate sed tantum

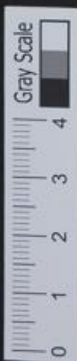

congruitudo / Congruum enim est ea que
sunt sponse preire illa que sunt sponse / Et si
queratur cur magis dicatur decem anc maria
semper marie virginis quam unum pater aut
saluatori / Semper enim post unum pr
nr adiungitur decem anc maria / Vel cur
non magis dicatur xv anc maria et ceteri
et quinquaginta pr nr quam cetera :
Ad primum dico quod cristus est fundamentum
ecclie et omnium bonorum // fundamentum autem
semper est unum secundum crisostomum et super ipsum
plurima possunt fundari edificia Ad secundum dico
quod maria regina fidei non est fundamentum primum
et potissimum nec dei homo donorum :
Ideo psalterium non debet incipi per anc
maria sed per pr nr / Ad idem etiam quod multa
longiora sunt pr nr quam anc maria :
Ideo propter breuitatem et ceteris hominum
fragilitatem ibidem ponitur anc maria quam
pr nr / Et etiam quia maria est magis
pccatoribus quodammodo clemens et pia
secundum bernardum

Quomodo applicari quoniam pnt vba
sacra scripture ad psalterium hoc deuotissimum
viginie marie Capitulum viii

Venerabilis o defensor veritatis et in
dagator sententiarum pagine dei sancte grante
appere quidam potest questio qualis
psalterio marie viginie pnt vba alim
pneumatis in pagina sancta. Sed ex iam dic
tis bene pensatis clarius liquet solutio
Insup addo q oia s'm aptm infigura
gingebant illis. Hor est metaphoriz apphe
cis btorz. Glosa. Infigura cristi veteri
dado qm antiq lex non fuit nisi umbra
et pictura quedam cristi venturi. scdm
paulum et Augustm. Terno quomaz
cristi incarnatio est effectus quodammodo
do scdm thomaz veteris testamenti.
Effectus p^{ant} causam exponit iuxta pti
sententiam. Quarta licet quilibet
non habet potatem exponendi sacram
paginam tamen doctores in theologia
hanc habent potenz papali cu aucte

(Cum eis data sit potestas exponendi sanctarum
paginarum - declarandi inter-pretandi dif-
 finuendi - et sententiandi terrarum ubiq[ue]
 Non tamen debent repugnare doctorum
 approbatorum dictis // Et licet non sint equa-
 les ut ait quidam maximus doctor et famo-
 sissimus insauitate & sciētia uel confirma-
 tione doctorum - sint tamen omnes equales om-
nino indocendi potestate et magisterij
vigore // Sicut sacerdotum est unus specia-
 li in omni sacerdote quibus non sit unus
 meriti uel sciētie aut approbationis etc
 Quando igitur in aliqua expositione docto-
 rum expositiones expresse anectuntur
 tunc doctor sic faciens doctorum catholicorum
 verius imitator probatur // Sicut fuit
 est in psalterio reginę marie supra
 psalterium dauidicum facto et vobis
 consensu in quo doctores expresse no-
 minantur et ipsorum dicta apponuntur :-
 Verum et si non ad hanc omnia que

sunt psalterij dauid possunt aptari ad
psalterium angelicum saltem pmaizij
nichilominus tamen possunt vniuersa etiam
que sunt in biblia eidem more aptari aut
allegorice aut tropologice / aut anago-
gice / aut typice prout doctores sancti
fecerunt. Unde ad annuntiationem christi
albertus magnus super missus est ad-
duxit totum mundum et omnes scienciam
ac virtutem. Mer mirum quia in verbo
incarnato sunt omnia teste apostolo. Unde
sicut verbum incarnatum est infans
ita salutatio angelica per quam verbum
est caro factum habet infantem quan-
dam dignitatem et significat po-
testates infantium ut si omnes mundi
homines essent ita magni sicut doctores
ut sunt Augustinus vel Ambrosius ne-
quaquam tamen etiam simul sumpti com-
prehendere possent misterium totum
christi generationis sue eterne sine

tpalis / ſuxta illud ap̄hete / Gūarōnez oīz
 quī enarrabit . ut dicit̄ in p̄mo ſenten-
 tiarum // Denique etiam cum chr̄sti
 incarnatio ſit cauſa finalis pfalterij da-
 mīci . omēs em̄ ap̄hete ap̄ter hūc ap̄heta
 bant et ḡſequētia ad ip̄am // Cauſa vero
 finalis . ſc̄dm̄ theologos p̄hōs et logicos
 poteſt exponi verēdū per ſuos effectus
 / Et ſignanter cum manū dñi non ſit
 abrenūtiata . ſpiritus ſanctus poteſt ſatve
 pagine quibz multū ſingularē dare in-
 telligentiā // ſnde doctores eccl̄ie nūq̄
 eodem modo expoſuerūt illam quantum
 fuerūt ſancti // ſnde trefcit tempore cref-
 cente biblie ſciētia et fidei ſecūdm̄ / Gre-
gorium adeo ut nūc doctorum novorū
 expoſitiones ſint amirificae . q̄ antiquorū doc-
 torum libri pene ab oībz negligūt̄ ut ex-
 p̄^{ena} docet omnīz rerū magiſtra

Quomodo psalterium hoc est inuentum
uel a quibus et ubi et quando et per quos
est promulgatum. Capitulum viij

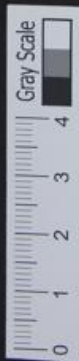
Sapientissime famulorum christi presul / In-
notantibus imprimis intelligentibus trini-
tas honorabilissima per psalterium Virginis
marie supra honorissime creaturas:
ubi plurimorum curiositas querit de psalterij
huius auctore de tpe conceptionis et per quos
est divulgatum. Utinam adhuc magis mo-
uerentur denotando quod mundana curiositate
Timeo quod sint tamquam athenienses. qui semper
ad nouitates intendebant magis quam ad uerita-
tes. // Quid enim ualet querere quis casticum
fecit uel calicem uel librum aut ornamen-
tum uel simile quippiam. cum experientia
nostrum. hoc esse valde bona. Nec offert
in rebus istis malum principium habere
bonum effectum. secundum Augustinum. Unde
aliqui mali principes aut prelati put

facere bonas leges et opa digne collauda-
da. Verūtamē addicta respondēlia -
Trinitas em salutationem fecit angelicā
et gabriel sanctę marie signū illam
apponit - cristus eam orari discipulis mā-
da mī atq; mīpsona toti ecclie (Mathei sexto
Inde sanctus bartholomęus aptus ut nar-
quidam sanctus dokter - centies p diem
et centies p noctem genib; flexis hanc
oravit In quo mīp est psalteriū cristi
quod est excentum pr nr et quinquagin-
ta sicut psalteriū marie gstat excentū
et quingenta anemaria | Cum hoc autem
bartholomęus addebat adhuc quinquagenā
vna; pro denotione sibi et deo agnita. Inde
gstat fidelium cupiens hmitari exemplum
orandi in sinagoga in qua erant centum et
quinquaginta psalmi - accepit mīp eūdem
pr nr. Sed quia hoc fuit nimis prolixum
tandem feruore fidei des dea-estente desit
hoc cristi psalteriū maxima in parte

ut legitur reuelatum a maria uirgine :-
Tandem patres in heremo singularem ha-
buerunt reuelationem de psalterio dei gen-
trici marie uirginis ¶ Cum enim tempta-
tionibus demonum fatigarentur modis
inducibilibus facto consilio omnes simul ora-
nere pro remedio Reuelatumque est ipsis
orantibus quod si uellent a malis demonum
liberari deberent marie uirginis in psalte-
rio suo sibi simulare Res mirabilis :-
Hoc accepto max demonum temptan-
tia finidit fieri ~~sepe~~ superata Profe-
ceruntque in immensum quod diu tenuerunt
psalterium ipsius marie uirginis in deuo-
tione sanctitate et signis indicialibus
Illi autem dimisso perierunt heremite et co-
gregatio illa finidit amachometa ut
narrat quidam doctor grecus nomine iohannes
qui et vitaspatrum multas scripsit :-
Eodem beda anglicanus per totam angliam
britanniam et franciam hoc longe lateque

predicant. Inde gens anglicana usque
 hunc diem hoc plurimum venerat. adeo
 ut pendeat psalterea publice in ecclesia
 pro illis qui voluit hoc psalterium ~~ma~~ ma
 nuale perorare sicut experientia longa do-
 docuit. Postmodum autem sanctus ber-
nardus valde hoc amplavit et psalte-
rium marie virginis fecit secundum animum
 et sententiam psalmorum dauid sicut et
 ysaie et tennij. Inde bernardus gratiam
 singularem apud virginem mariam in-
 venit per alios inter sanctos eo quod in salutari
 angelico marie denotus fuerit. Sed non
 reliquam sanctum benedictum mona-
 chorum patriarcham dignissimum. Ipse
 primitus hoc peravit et sic meruit su-
 dator esse institutionis monastice. Exem-
 ploque patris et a monachis univ-
 ersum hoc perabat. ut narrat quidam
 doctor nomine johannes de prato qui fuit

ordinis sancti benedicti // Denique factus
Otto episcopus circa elapsos iam annos
trecentos in flavia predicavit et ipse in
fidelem ad fidem convertit et baptizavit quibus
imposuit psalterium hoc brissine maie
virginis perorare et portare // Inde usque in
hodiernum diem gens illa tam virorum
quam mulierum defert in collo et manibus
virginea her psalteria // postmodum autem
venit santa maria de omni que orabat
dictum psalterium sanctissimum pro cristo et pro
quemlibet psalmum addebat unum anema
ria secundum num dauid psalmorum // Inde quod
plurimum psalterium videlicet dauid per
orantes simul adiungebant marie h
ginis psalterium ut eximius doctor
Albertus magnus et sanctus Vincencius
predicator santa lutzgardis et chris
tina santa Coloniensis et etiam sta
christina vaga et quod plures alij sancti
viri et virgines nunc in invalentes sic

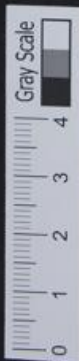
III

fecere Audimus ut certius componi:
 fuit etiam deuotus quidam damianus
 loratus qui hoc perarabat nomies
 uel decess indie cum disciplinis ferreis
 ut narrat petrus damianus:-

Post huc autem uenit alius damianus
 bassius ordinis predicatorum dixit et p[ro]
 idit qui ab uno inuentus semper hoc
 porauit adiuuans tot indie cum tribus
 disciplinis ferreis / Aliquando occisus
 uel decess - quando sibi tantum uamuit
 Hic marie uirgine reuelante - longe
 latoq[ue] p[er] hispanias et p[ar]tes italias gal-
 lias et alemannias et p[ar]tes italias
 predicauit dando publice p[ro]p[ter]ta
 ut sic p[ro]p[ter] et pauperes traheret ad
 deuotionem / Huius autem p[ro]p[ter] sanctis-
 simi exempla totius p[re]dicatorum ordo
 hoc porauit // Et q[uod] d[omi]ni m[er]iti suffragiis
 hoc mansit tamdiu religio hoc isac-
 cia uirtutibus et miraculis effloruit
 Quid sanctus franciscus suffragiis hoc

per orabat illa signifer stigmatum cristi
dignissimū meritūq; tanti suffragij mag-
nū et inaudita fecit in se et in ordine suo
Certus enī sum me vidisse designis ma-
malibus psalterij sancti fr. anselmi
Quid vero amplius dicam? Credo enī
omnes religiones et ecclie statim aliqua-
do suffragium hoc maxima habuisse
in deuotione. Et hoc habentur in libro
Johannis de monte et proximis accede-
do. Est beginagium quoddam in gauda-
no. ubi ab ānis fere ducentis mulieres
habent psalterium hoc p̄ se habere.
Sed antiqui libri in exemplis et declara-
tione formalissime et ^{emendatissime} enuntissime dant
hoc verum esse. sicut in conuentu gau-
denti ordinis n̄ri et in multis alijs terra-
rum locis probari potest. Unde p̄ila-
quia in numeris viros ac mulierum
antiqua intermis pene omnibus sit scdm
nūm istum disposita inueniunt. // Sed
hinc p̄ordator ab ānis septuaginta vel

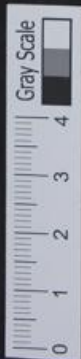
octoginta per annum quem beneficio exde-
 ratione sua singulari fuit obtinuit
 et redactum ad solam quinquagenam
 Et hoc ideo fuit quia iam homines et si
psalterium hoc portabant. nequaquam
 tamen illud amplius orabant. Ideo afa-
 aliorum inchoavit. ut sic postmodum dis-
 positi ad psalterium quod nunc predicatur
 disponerentur universi. Non igitur proinde
 vel docere psalterium virginis marie
 est novitas. sed res antiquissima lau-
 dabilissima et honorabilissima in auribus
 hominum neglecta

Quomodo potuit res dudum tam mi-
 rabilis et tam gloriofa que est psalterium
marie sic dari in oblivionem quasi nunquam
 fuit in mundo celebrata. Captivum nonum

Devotissime mariste pater vivis vivat
 castitatem trinitas mistissima p psalterium

uiginiis innocentissime semper marie pro
quo deturbant ambicallu mentes in
capitulo predeti dicta. eo qd possibile no
videt^r rem sic dndum gratiosam in
talem uenisse ruinam ut etiam magni
viri de hac re nullam habeamt senten-
tiam // Sed cesset horum pusilla infirmi-
tas // Teste eni Augustinus - deus ab inimici
multos postmodum p^{er} auos a cunctis ho-
minibus fuit summe cognitus. et tandem
tempore abrahe ab omnibus fere hominibus
fuit ignotus. intantum ut colerent ydola
Sed et nunc lex moysi dudum famosissima
scdm sactum hironi est sepulta et obli-
uioni tradita quantum ad ceremonialia
et iudicialia quinimmo et etiam iura que
dndum fuisse perfectissime tenta gamsit
magna in parte per contrarium usum
neglecta et diuissa // Sic et leges im-
peratorum sic statuta ciuilia antiquorum
iam perierunt magna in parte Ammonet
doctores antiqui tam fideles q^{uam} gentiles

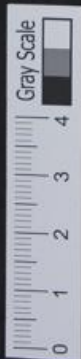
pene sunt obliuioni traditi: ut inquit vin-
centius *historialis* // per amplius :-
Etfamosa bellantium facta et quorumcumque
tificum opera iam transiere. *Ammo* finiti
est regnum *caldeorum* . *persarum* et *medorum* .
grecorum et *romanorum* . *Ammo* et modis vinedi
ecclesiasticorum antiquis pene iam ubique
in multis est oblitus spiritualibus :-
Si volumus comparare vitam pntium et
ea que in libris comperunt ecclesiasticorum
sed et obseruancie religiosorum seu religio-
num sic iam perire proclinator intant
q cum dudum omnis religio fuerit insti
obseruancia strictissime fudata: iam refor-
mationes que sunt secundum deuotoz patrum
statuta maiorum non dicuntur nouitates et
a quibusdam fantasie appellantur adeo ut
multi sciant maxima et propria ignorat
regularia ex dictis *bernardi* . Non igit mo-
neat amplius tarda hominum ruina her-
psalterij . Aut enim *cristi* in *euangelio* putas
ueniens filius hominis inueniet fidem in

terra her em fm platonem et aristoti-
lem condita est eoz omnium que fuit
sub sole ut post processum generationis
et augmentationis venient ad finem de-
sationis et postmodum alio cursu re-
nouent^r ad statum regenerationis et repa-
rationis non in mto sed in ppe hato
ergo horum arguit magis his visis
her aliquando fuisse q̄ m̄q̄ fuisse

Qd singulariter et expetiali reuelat
marie vginis tpibz istis sanctum her
fit dicendum psalterium Capitlm deam

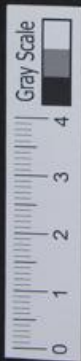
Querito seruorum christi pastor et ret-
tor / Mortuis mittit misericordiam mi-
ritas carissima ppsalterium marie vr-
ginis caliaz carissime pense / de quo no-
lo reuerentiam vr̄am lateat q̄ diuina de-
mentia temporibz his fieri voluit -
fuit em aliquonens quidam orator psal-
terij marie vginis qui septennio temp-

tatis horrendissimis temptationibus demonum
sensibiliter et aliquando invisibiliter
Et pene in omnibus illis animis perierant
nullam habuit consolationem Tandem deo
misericorditer apparuit sibi regina deiventis
que cum aliquibus sanctis ipsam periculo libera-
vit temptationem omnes ab illo fugavit et
ipsum uberi vaginali lactavit Quinimo et
illum anulo exvinctis criminibus ipsius marie
virginis facto desponsavit mandavitque ei
perpetuum hoc predicare sub periculo mortis
inevitabilis. et sub pena divine ultionis
Hec autem frequenter credere non valui ra-
tionibus humane quam plurimis fidelibus
Tandem sic coactus sum huic assentire re-
velationibus quam nedum credo hec esse verba
sed scio personam. et per signa hoc infalli-
biliter cognovi. nedum semel sed vicibus
quam plurimis et michi inenarrabilibus
Et hoc verum confiteor et quantum scio
et quantum credo sine ulla falsitate iura
hec esse vera coram toto mundo imperante
a domino nostro iesu christo pie potius mo-
[m]

omni hora morte corporali q̄ fallere in
dicto vel falli | Cōcedat michi qm̄ voluerit
qm̄ aut̄ non vult / cum dñō maneat -
nullum adhuc credendum rogo . s̄ libera-
ti quemlibet relinquo // Et sepius hec p̄-
dicauī et docui // Et ne dñm hoc scio de il-
la persona . s̄ plūm̄ videntes certissime
de illa agnosuit non hūana . s̄ reuelatio-
ne dei sō^{la} vt sic audentiū dicere audeat
que dixi // Verum quia persona hec ad
huc vivit / non possum eam in singula
manifestare . ppter p̄cula vane glorie
mūdane parietatis et etiam tribula-
tionis | Talia em̄ abscondi debent ī vita
et post mortem laudari s̄m̄ Gregoriū
Attamen dubium videt̄ quō potuit hęc
lac vginis marie ^{ita} gloriose q̄ sic tran-
siret ī corruptionem et digestionem et
secessum carnale / qđ etiam annexū hūc
videt̄ // Sed hec sūt frivola meo iudicio
argumenta // Sic em̄ potuit lac vginis
qđ fuit iel verum lac de vberte vginis

marie aut certe aliquo effluxum reale et cor-
porale de noua causatum in ore ipsius
uber tante virginis surgentis. Et potuit
quidem esse sicut lumen causatur in aere
manente semper in sole intrinseco lumi-
ne. Quid autem horum sit verum ignoro.
Illud agnoscere extali persona quod sit sua-
rissimum. candidissimum et influebatur
in os eius. Diffundebaturque maximis cum
gaudijs per omnia ipsius corporis membra
vel insubstantia vel influentia:

Secundo etiam non est possibile mariaz
virginem aut hunc lac et communicare alijs
cum lac non sit de essentia corporis
gloriosi. sed tantum debere esse. Sicut et
corpus illud quod sanctorum implebit ne
sit vacua. secundum thomam. Inimmo mi-
rum est dictum quod uber beate marie virginis
defectum sit magis impotens quam ubera
mulierum mundanarum que habent et generant
in se lac ex corpore interiori et possunt

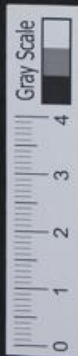

*nō de lacte
marie*

lac exinde gēare (Molo autem claudere
viam diuine potentie nec primare ma-
riam nutritionis mundi dignitate / Qd
et si non est verum lac in vberibus dei ge-
mitrunt marie p̄git̄ itz quod est nimis
durum dictu saltem ibi est aliquod corpus
admirabile supplens vicem lactis ex quo
potent̄ diuina v̄tute aliquid causari et per
influenciam quandam corpus aliud imita-
ri in lactis similitudinem / Qd si nec lac
nec corpus aliud lactis loco ibi est qd est
nimis singulare relatu nichillominus ta-
mē nemo audebit p̄uare v̄ginem ma-
riam potentiam gēandi se adsugendum
adunum per modum influencie et si nō
per modum influencie et si non p̄ modum
substantie / Credibile ē ergo talem p̄pon-
sum lac fuisse v̄ginis gl̄ose aliquo horum
modorum / Sed quo nam modo insigu-
lari ignoro Nam que sūt in tris vix et
cum labore agnoscimus que autem sunt
in celis quis inuestigabit ut inquit sapiēs

virginem mariam in corpore nunc assu-
tam et crines perissimos et pulcher-
rimos habentem. qui non sunt desubsta-
tia corporis gloriosi sed tantum deco-
re et de bene esse. **I**dem et possunt
auferri sine deperditione glorie virginis
marie intemerate credendum est omni
q si corpus gloriosum. potentiam habeat
ad crines portandum potentiam etiam
habet ad ex se crines producendum
multo potentia q corpus naturale
Singulari autem est de illo amulo q quidam
optime sentit tactu a quibusdam raro
autem videtur quod omnibus dictis est
magis singulari eo q ibi apparet quod-
ammodo quedam subtilitas glie. Et quan-
tum ad me hunc amulum tetigi non sine
magno gaudio non humano s longe altius
maiori. Credant michi valuerint q inre-
sistendo hoc affirmo. Si autem nolue-
rint quid ad me hec que dico aliter q

q̄ dicam probare non audeo nec valeo
 plūima tamen agnoscū in hūmilitati signa fca
 admiranda (Posito etiam casu q̄ hūmilitatis
 modi que narras omnia sint falsa q̄
 nequa q̄ credo adhuc nichilomin⁹ rema-
 net dignitas et meritas psalterij marie
virginis ex capitulis iam dictis et dicendis
 Vnam tamen dicam - q̄ carnalis homo nō
 sapit ea que deisūt nel que spiritus iuxta
 diuini verbi sententiam || Et bernardus
 inquit Memoro nonit de hīs donis nisi
 qui accipit - immo qui acceperūt her li-
 mine reuelationis decedente vix reuelata
 aliquando credere possūt || Sicut apheta
heremias adueniente spiritu dei reuelato
 noua misteria credidit et predicauit - sed
 desistente cū lumine diuine ~~rele~~ reuelationis
 ad temp⁹ ait modo hūano || Seduxisti me
 et seductus sum || Ideo q̄m̄ her credi pūt
 Tamen hūana scientia apprehendi non possūt
 et multo om̄is sapientia diabolica | Cui⁹
 itatio est | Thome - quia lumen diuine reue-

lacionis est cedens totum lumen natura:
lis cognitionis. // Est om̃s lumen tale de quo
in psalmo. In lumine tuo videbimus lumen
Propterea carentes tali lumine indi-
cabit de divinis revelationibus sicut ceteri
de coloribus. Unde devoti om̃i carentes
tali possunt etiam errare in iudiciis ce-
lestium revelationum. ut sepe compertum
est nisi loco luminis signa habeant vel
prodigia aut miracula evidentissima.
Propterea sancta katherina martir
anulum habuit desponsationis de christo.
Et similiter sancta katherina senensis.
Quoniam cor suum fuit modo mirabi-
li transmutatum in cor christi. // De quibus
pari modo dubitari posset quo ad ma-
teriam de qua fierent substantia:-
Itaque huiusmodi transmutationis humane
prudencie ac scientie minime ac si deo
intus p̃tate omnia sunt facere non poss
quod per naturam fieri non valeret sic

q̄ cadunt in heresim scđm Augustinum
 doctorem sanctissimum cū miracula sint
 s̄m eūdem totam naturam creatam ex-
 cedentia. ¶ Alteriq̄ cadit in hūc errorē
 q̄ iam dicūt non esse miracula contra ex-
 perientias ecclie ymversalem de qua sūm
 certissimū. Et contra ecclie collectam in
 qua dicit. ¶ De q̄m eccliam tuam novis
 semper tribus irradiare miraculis. In-
 desit p̄tatorū iustificatio qđ Augustinus
 de maximis opibz dei affirmat. Inde p̄a
 etiam eucharistia s̄p fuit insigne et sūmum
 dei macula miraculorū scđm Ambrosium
 quod ē maius sine cōparāōe omnibz reve-
 lationibz. ¶ Qui ergo facit talia multo
 fortius facere poterit minora. ~
 Agnoscat ergo huiusmodi hesitantes
 q̄ licet divine revelacionis credi possint
 nequaquā tamen de monstrari p̄nt nisi
 illis qm hūc idem lumen divine revelacionis
 Ex dictis Augustini in libro cōfessionum et
bernardi

Quid est nobilissimum uel psalterium hoc
virginis marie et efficacius aut psal-
terium dauidicum (Capitulum undecim)

Olendissime rector animarum veri-
tatemque dauiditas landabilissima p
virginis marie uirgis ueritatis uerissim
de quo iam uarietas curiosa quorū-
dam magis quam deuota querit - quid est
aut psalterium dauidicum aut angelicum
Ad hanc comparisonem odiosam sub-
distinctione respondebo quod quantum est
ex parte caritatis orantis et intentionis
aut deuotionis - ubi est maior caritas
et deuotio orandi ibi est maius meri-
tum. secundum Thomam secundum et in-
quodlibet - quia meritum magis pen-
satur ex maiori caritate. Unde possibile est
aliquem facientem minimum opus ex gratia
bonorum - dando pauperi denarium. ma-
gis mereri quam ille qui maximum opus

facit ex genere bonorum - puta quod sacerdos
 celebrans in patio mortali - aut celebrans
 ex minoris caritate // Secundo dicitur quod psalte-
 rium daniticum est nobilius et dignius
 quam psalterium angelicum ratione cuiusdam
 causalitatis in quantum fuit quodammodo causa
 dispositiva et figurativa psalterii angelici
 Tercio est nobilius in significacione - quia plura
 ibi sunt in psalterio danitico significantur ex-
 pressis quam in psalterio angelico -
 Quarto est nobilius in antiquitate -
 Quinto est nobilius in orandi penultima
 quia ibi est labor maior orandi multo quam
in psalterio angelico et sic ibi est maius
 meritum // Sexto est maius quantum ad intel-
 ligentiam et doctrinam - quia plura ibi
 docentur et intelliguntur quam in psalterio ange-
 lico // Septimo est nobilius in auctoritate - quia
 ex antiqua lege probari habet nova lex et
 non e contra // Octavo nobilius est frequen-
 tatione - et entis deuotione - quia obentia p-

principali orōne habet in horis canonicis
admiranda extensio // Nono est nobilior ex-
tensio qua ad plura extendit // Decimo
est nobilior in difficultate et in magnitu-
dine - quia est maior et difficilius multo
quam psalterium angelicum // Verum quod
amodo psalterium angelicum est nobi-
lius quam dauidicum - si quis sic audeat loqui
primo quia est causa finalis dauidica / finis
autem est nobilior. Hic que sunt ad suum
finem pertinent // Secundo nobilior est in perfectione
quia habuit effectum nobiliorem - puta illu-
care // Tercio quia est initium noui testa-
menti quod est nobilior veteri testamento secundum
thomam quadammodo sicut homo cuius homo
pictus - quia testamentum veteris fuit pic-
tura quasi et figura tantum noui testamēti
Quarto quia psalterium angelicum est atri-
buitate factum - ab angelo annūciatum ma-
riet virginis presentatum // Dauidicum vero
a peccatore - superbo - luxurioso et homicida

Synagoga est collatum // Quinto est quodā-
 modo maioris veritatis q̄ Danitici eo
 q̄ est de presenti vel de preterito Danitici
 anteq̄ in mēione p̄hene ē defitio propo-
 sitionis No defitio non sunt vere nec
 false nisi ppter veritatem vel falsitatem
 alicui de p̄nti scdm p̄m // Sexto qz
angelicum factum est in luce - s̄ testamē-
 tum vetus factum est in umbra s̄m ap̄m
 Septimo psalterium angelicum est q̄mua-
 Danitici fructus et perfectio // Unde remotō
 testamento nouo nil valuit antiquum
 qd̄ nil valebat nisi tamq̄ signum futurū
 testamenti s̄m Augustin // Ideo ait paulus
 Omnia in figura diligebant illis // Octavo
 quoniam angelicum mittit ad celum s̄ post
 Daniticum ibat ad infernum // Unde David
 ad infernum patrum descendit // Nonio qz
 p̄ angelicum facta est vniuersalis pax dei
 p̄ris et hoīs non autem per Daniticum
 Decimo quia cristus et piissima ^{vgo} maria ma-

iora habuerunt medio psalterij angelici q̃
dauidici - cristus em̃ p̃ hoc est hō deo - s̃
maria est mater dei omnipotentis -
Quibus scdm̃ - thomam - deus maius fa-
cere non potest // Et sic quodāmodo cristus
et maria magis amare tenentur psalte-
riū angelicū q̃ dauidicū - quia om-
phiora donū est magis diligendus - s̃m̃.
Senecaz. Neq̃ valet si dicat̃ q̃ salutare
angelicū nichil efficit in maria ṽgine
sed magis ṽbiū caro factū est p̃ maie
ṽbiū cui ait // Ecce ancilla dñi fiat in
scdm̃ ṽbiū triniū // Similiter illa salutatio
fuit una vox que non potuit facere sub-
stantialē effectū // Ad hec et similia
duo q̃ salutare angelicū habet capi-
duobz modis // Vno modo q̃ p̃cipis vo-
cibus et actione vocali adiūta - et sic ar-
gumenta p̃tendūt // Alio modo capiūtur
q̃ ut fuerūt intentione trinitatis 2 gabriel
2 verbi mandandi et marie ṽginis impet-

nande a spiritu sancto et p̄ut ab ecclia
triumphante intendebant tan efficaens
q̄ materialis Ideo licet q̄ formalis q̄
finalis Ideo licet in verba angelico ex-
presse non ḡtineat responsio ignis
marie tamen ḡtinet intentione ipsius
et voto Et sic debet capi saluatio an-
gelica inposito Sic etiam capit ecclia
annuaciationem Annun cum de ip̄a facit
celeberrimum festum s̄z q̄ cōpleta in facta
verbi dei in carne non solum p̄ vocibz
Quia deo principaliter verba illa non
intendebat s̄ verbum suum incarnari
in maria igne volebat Et gr̄a dei
factum est ita Sic igit̄ hec duo se ha-
bent per modum excedentis et exrelsi-
diuersis respectibz

Quod ex tali suffragio psalterij plūma
p̄ueniūt bona meritor̄ merum et fructu-
uum ammirandor̄ Captij duodecim

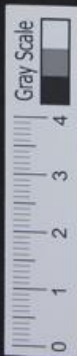
Laudabilissime omnium christi medicum
libet reverentiae vestre pariter videtur
quomodo iusticiam donat trinitas mise-
ricordissima per psalterium marie virginis
istorum iustissime scilicet fructus per
virginis marie quinquaginta | Scitis enim
o domine venerande verbum christi scilicet dare
et dabitur nobis | Si ergo samus marie
virginis glorie qualibet die quinquaginta nosas
excellencie et virtutum verisimile est quod debe-
amus habere optimum premium - quia christus
jesus ait | Centuplum accipietis || Quia
offerimus premium rosam marie virginis - que
est Ave centies et quinquagesies in psal-
terio angelico per illo fructu debemus libe-
rari a peccatis || Secundus fructus est habere
illuminacionem mentalem - quia samus marie
hanc rosam || Maria que est dicta illumi-
natrix vel illuminata per scienciam secundum
hieronimum || Tercius fructus est habere gratiam
dei singularem exrosa ista | Gratia | Quinta

fructus est bonorum abundantiam exro-
sa hac dominus pueniens plena
Quintus fructus e potestas dominandi
super inimicos exrofa hac dn̄e | Sextus
fructus est esse templum trinitatis exrofa hac
exrofa | Tertius | Septimus fructus bene-
dictio dei in domo singularibus exrofa hac
benedicta | Octauus fructus est singulares
ad dñm obtinere grām sine p̄uilegium ex-
rofa ista Tu | Nam hoc q̄ nomen tu est
de monstrans referens in maria pro oibz
dignitatem | Nong fructus est h̄re miseri-
cordiam exrofa hac | fratru | Dening
fructus est optinere benedictionem dei
sine orōibz ex hac rosa | Et benedictus
Nam benedicty dicit quasi benedicens sine
bene orans - sine benedictus . scdm richard
Undecim fructibz est h̄re fructus spiri-
tus sancti exrofa hac . fructus | duodening
est h̄re castitatem exrofa ista Ventris |
templum est vginitatis fm bernardum

Tertiusdecim^{us} ē esse de regno et dñō singula-
riter vginis marie exrosa ista // Tñj - que
est pronomen possessiuum / Quartusde-
cim^{us} ē esse habere salutem exrosa har
- jesus - que est mñdi saluator // Quintus-
decim^{us} est hrē ad sacramēta cristi singula-
rem deuotionem - exrosa har Cristus
que dicit^r quasi uictus fm Remigium
ppter sacramentoz collationem // Hec autē
sūt ^{en} gona uerba angelica et sanctorum
dicta / Sed pñssima vgō maria hec e-
adem reuelauit cūdam deuote vgini
Dari etiam possent gsimiles fructus in
dñica orōne (Non igit^r est gtempnendū
psalterium hoc ex quo tanta pueniunt
gñā bonoz // Siem quia oram^{us} ad sanctū
nicolaum uel katherinam uel barbarā
et sic de alijs unam antiphonam - vsqui-
lum & collectam - speram^{us} saluari Immo
et tantam de sancta katherina // Quis te
laudant salui fiant (Nunquid pie est ma-
gis credendum q saluabūtur qm deuote

hoc psalterium virginis marie p orabunt
 cū ip̃a cūctis sanctis sit magis. et hoc orō
 sit sanctissima et nobilissima. n̄pote euā-
gelium / sitq̃ valde penosa / Et ut exemplo
 materiali vtar. **M**on est mulier in mūdo
 cū si darent libere centum et quinquaginta
 vocalia aurea q̃ non amaret viribz totis
 iuuaretq̃ talia donantem q̃to magis her
virginis regina ampliora dabit deuote
in psalterio hoc colentes se // Sicut 2
 frequētius legi 2 a deuota p̃sona reue-
 laturum cognom̃

+ Q d' multe indulgentie orantibz p̃sal-
 terium marie virginis indult. Can xiiij

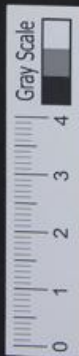
+ **V**itarie christi admodum venerande pon-
 tificatus apostolica dignitate Videndum
 est nūc de indulgentiis p̃psalterio vir-
 ginis marie gressis Vnde in p̃mis dñs ip̃a
 iohānes vigesimū octidus concessit orantibz
 psalterium virginis marie viginti quatuor

ānos indulgentiarū et trigintaquatuor
septimanas cum tribus diebus // Et vocat
ibi psalterium virginis marie centum
et quinquaginta Aue maria / Cuius bulle
Transsumptionis vidi / Exemplar autem
est in animione ut a fide dignis cōpeti
Et summi pontificis auctoritate confirmat psal-
terium virginis glōse et munit indul-
gentiarū pōte / Insuper idem summi pon-
tifer concessit sexaginta dies indulgen-
tiarū illis qui posuerūt in fine salutatorū
angelice iesue christi // Et sic psalterium
virginis glōse habet centesquingagesi-
sex sexaginta dies indulgentiarū - qd in
magnum valde tendit numerū :-

Præterea ex collatione plurimorum pontifi-
cum summorum et episcoporum quicūq; orationem
quinq; p̄r m̄r et totidem ave maria ante
arma dñe passionis optinebit admi-
nus viginti omnia ānoꝝ indulgentiarū
ut rome manifeste habet / Et sanctis-
simus p̄ns papa Sixtus interrogatus
a rege dacie Anno dñi Millesimo qua-

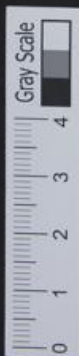
113

dringentesima septuaginta quinto. si her vda
essent. Respondit q ita vniua plures sit
ibi indulgentie q scribat. Cum igit ibi
ter quinq pr nr - scdm hanc rationem
de indulgentijs - sequit q ibi erunt sexa-
gintamilia eo q scda et terna quinq pr
nr non erunt vilioris conditionis q pma
pr nr tuz scda et terna important ma-
iorem laborem et penitentiam q pma.
Insuper orantes sexaginta aue maria
magnas habent indulgentias ut vulgatu
est in italijs // Per amplius orantes tria
pr nr ad honorem sancte trinitatis gran-
des valde optinent indulgentias. Siq
de alijs pluribz qstat esse.
Qui ergo orauerit psalterium virginis
glose q intentione et causa p qua date
dicte sunt indulgentie. si fuit mgra non
dubium est omes dictas indulgentias opti-
nere. Aliter refert pterim addat plusq
habeat in bullis indulgentiarz qz istud
plus derogat fin oronis. sed magis adiuuat

Dicit ergo sic orans psalterium virginis
marie mente aut voce sanctissime
trinitate p̄ cristum & mariam virginem
| O trinitas b̄ta ecce tibi offero psalteri-
um virginis marie in qua sunt multe
orones p̄ticularēs quibz date sūt apō-
stolicis plurimē indulgentie. et p̄ mō
et supplico ut michi credant̄ ac si p̄-
ticulariter et singulariter tantum
facerem orando q̄ illis optinerem. Et
non dubium erit quin illas optinebit
Non enī si detur premium pro quocūq;
dabit̄ nūq; p̄ centum in eadem rē
Nec mensurā sumorū pontificum fuit q̄
illi qui plus orarent quinq; p̄ m̄
vel huiusmodi indulgentias nō ha-
berent. | Alias repugnaret p̄fectus
orōnis. q̄ nūq; dicentes non habeant
intentionem pontificis. | Et sic Doctores
magis in theologia senserūt. | Et bea-
tissima maria, virgo cuiusdam aliquando

ppu

relenavit istas a filio suo impetrasse pro
psalterio suo indulgentias

Quo orandum est psalterium hoc
virginis marie mris dei inviolate

Capitulum xliij

Notabilissime carum christifidelium
nutritor nre devotio suggerit
tuta ut inquirat de modo orandi. et tpe
vel loco psalterium marie dei interne-
rate / Ad qd' respondeo scdm antiquorum
traditiones christi et marie virginis revelationes
quia prima quinquagena debet dici
ad honorem christi incarnationis // Secunda
ad honorem ^{divine passionis} ~~sanctorum et sanctarum omnium~~
Tercia ad ~~honorem~~ ^{honorem} ~~sanctorum et sanctarum~~
omnium // Unde in prima quinquagena
habere possumus q' exemplo vulgari p-
maginem virginis marie cum puero
accipite usq' ad pedes salutando mariaz
in ordine ad filium puta oculos qui vide-
runt christum - auribus que enim audierunt

et labijs que cum osculata fuerunt. Et sic
de alijs. cuilibet unum Ave maria dicens
Inscinda autem quinquagena possumus
habere ymaginem christi morite pro
libro et cuilibet pti et mulieri dicere
unum Ave maria ad intencionem xpi
et ecclesie. Nec est opus cogitare sensum
verborum sedm Hoganem et richardum
sed dolorum christi mulierum. Antena
quinquagena habere possumus p ex-
emplo ecclesie et Altaria ipaz et
mente discurrendo cuilibet sancto
aliquo altaris unum ave maria offe-
rendo aut plura si libeat. ad marie
Virginis intenciones vel p ad sanctos celi
angelos patriarchas apostolos / mar-
tyres / confessores / et dignos (sedm devo-
tionem tuam) // Hic est unus modus fa-
miliaris valde et exemplaris ac mltis
fructuosus // Secundus modus est mor-
dine adhibere ut p habenda fide unum
ave maria . pro ppe ave maria . p cari-
te ave maria et sic de alijs. Tercius modus

est in ordine ad mīa dicendo contra quod =
libet vnum anemaria // Quartus modus
est ad amicos et beneficos. ut pro papa
anemaria - pro rege anemaria & plebano
anemaria - pro confessoribus anemaria & patre
et sic de alijs. tam vivis q̄ defunctis :

Quintus modus est in ordine ad officia hūana
ut in officio pontificis & circa eam anemaria
pro causis examinandis anemaria pro
bonis sententijs dandis anemaria - pro
devota oratione anemaria pro bono ex-
emplo - anemaria // pro pace et huius-
modi anemaria // pro predicatione et sic
de alijs officijs // Tempore aut omnis die
potest hoc psalterium. et oī loco. siue
stando. siue ambulando // Verum est tamē
q̄ habendis indulgentijs debent teneri
modus et forma indulgentiarum // Ideo p̄
nō deberent dici 2 forte genibz flexis :
Nec opus est actu hīe ante se ymaginem
realem christi crucifixi ut dicit maximiani
sed sufficiat eam hīe in mente. alias ceti -

ant habentes parietem inter se. et ymagines
christi. non possent mereri indulgentias
cum non possint eam videre nisi mente
Et istos modos orandi psalterium reperi in
domo phannie de monte in historia de qua-
dam comitissa nomine maria que sic oravit
et cum discipulis totidem illud cantavit

Quod episcopi. plebani et predicatorum
deberent hoc suffragium suadere populis
frequentius ymnis. et parentes suis filiis
et dominus sermo diligenter. Capitulum xv

Imitator apostolorum christi presul ingenue
Iusticia nunc requirit ut inspiciatur devoti-
litate doctrine siue predicatione psalterij
huiusmodi. Pro nobis dominus accipio Maria
ultima. Ecce in mundum universum pre-
dicare euangelium omni creature Her-
antem apposito equaliter universali inloy-
gica secundum regulam theologorum. Sed =

psalterium virginis marie est euangelium
cuius gressus et duobus euangelis quibus
implente complectitur cōiuncta euangelia
scdm doctorem dicta magnorum ergo debz
predicari ab eis qui gerunt vices aptorum
omni creature hoc est omni statui ecclesie
Nec nūc appositus in euangelis istis est
repugnans euangelio: s; magis facit ad
euangelii laudem. meritum et honorem ut
patuit // Signanter vero istos ordines
predicatorum singulariter hoc debent pre-
dicare cum habeant confessionem et nomen
atq; institutioem esse euangelii predatores
imitando patris sui domini vestigia
qui ut temporibus modernis revelant
maximam partem suarum predicationum. gressus
eorum. exemplorumq; scdm hanc predica-
tionem ordinauit // Quod et in libro
magis cuiusdam viri etiam repperi:
unde videntur mandato dñi repugnare.
qui conantur predicationem suffragii huius
impugnare // Sed quid amplius carissime
referam dñe. // Cum predicationes sint apter

utilitatem et fidelium salutem quod utilis
poterit predicari ppter simplicibz q̄ euang-
gelium p quod summo mūdo utilitas est tol-
lata. Insup cuius predicatio sit ppter medi-
nam aīaz - et ibi sit due maxie euange-
lioz medicine - patet q̄ hoc debeant p̄dicā
Vltimis - predicatio debet mūduū illumi-
nare - scdm Augustinum - Hoc vero sunt fa-
cere pagine magna luminaria - scdm Anselmū
in quodam sermone. Consequenter
Predicatio euangelica debet aduirtutes
ecclesiam q̄ mouere scdm Augustinū in libro de
doctrina christiana - hoc aut sit summe in
istis scdm eundem et bernardum -
Deinde predicatio ad vicia extirpationes
scdm fulgentium in sermone de peccatis
Hec aut duo summo sūt media ad faciendū
ista. Exinde predicatio est ad fidem con-
roborandam scdm anatinum in sermone
Hoc maxime fit in istis euangelis que
sūt duo fidei fūdamēta scdm fidem catho-
licam. Preterea predicatio fit ad mi-

micum nature humane debellandum. et ad
erigendum homines ad deum agnoscentem
atque laudandum et magnificandum que
fuit in ista. sim Aufelunum:-

Similiter predicatio ordinata ad fugiendam
damnationem malam mortem. et ad conse-
quendum gloriam. que horum fuit me-
dio ex dictis adilionis cluniacensis ano-
nachy. **¶** Postmodum predicatio. ordi-
nata singulariter ad christum venerandum
quod fit per ista. **¶** Sicque discurrendo per
omnes effectus predicationis et fines inueni-
mus quod in hijs duobus vniuersa lex pendet
et prophete ex dictis Augustini et bernardi.
Plerique tamen verentur ista predicante re-
putantes se impendi ex tali predicatione
Osophia. O vesania O vanitas horum
minia. **¶** Si querunt alia. si subtilia signa
quid queso hijs faciliter repperiri poterit
excellentius. **¶** Si vero nona scientifica et
ditissima quid amplius hijs tale vti potest
per quod nouum et scientia scientiarum ac

ac diues dñitum venit in mūdum sibi em
trinitas sanctissima est inclusa pmaxie in
misterio incarnationis et cuncta impli-
te fidei documenta sunt contenta ueluti in duo-
bus epithalamio sponsi et sponse. Quid
dicam. Dies deficiet anteq̃ horum laus
deficiet. Vere ergo hec sūt p̃dicanda ab
illis signanter qui curam habent animarum.
Cum ^{en} orō sit ⁱⁿ remedium ad oē bonum ob-
tineendum et oīe malum fugiendum
scdm̃ Ambrosium - populares sūt maxie
adorandum excitandi. Etiam cum ip̃a
orō sit via una desūmis penitentie por-
tibus a qua Iohānes baptista et cristus
predicationes p̃mas inchoauerūt suas
clamantes. penitentiam agite et appi-
quabit regnum celorum. Unde tota
pagina antiqua incessanter sinagogam
adorandum exhortat^r. Et remedium q̃
oīa antiqui testamenti pericula summum
fuit orō deuota. Merum et in nouo testa-
mento christus mandauit semp orare

Et apostolus ait / Sine intermissione orate
Hinc ecclesia sciens secundum Augustinum maxi-
mè esse bonum cuncta facit orando
opa unio omnes religiones profuma-
rosa . secundum edilionem vacare habent sin-
gularissime in oratione sancta Hinc nura
omnia uniuersos maxime adhuc hortant
Cum igitur oratio sit tantum necessaria ecclesie
et synagoge . quid queso dicendum erit de
quibus christorum ceteris ecclesie / Maxime igitur
christiani sunt ammonendi adorandum Hinc
quod aliqui magis fuerunt sancti eo amplius
fuerunt orationibus dediti Hinc cum sancti mira-
cula facere aut aliqua magna semper
fuerunt orationibus muniti Doceri igitur
debent populares apostolatus ecclesie maxime
ut sint orationibus deuoti // Sed quam ora-
bunt queso oratores aliam quam spiritus sancti
qui penitus nullam sunt aliam / Et cum
quoniam eos orare per unam horam
idie que occupatur per psalterium vigi-
marie quod ipsi sunt videtur quoniam

esse ut omnes audiant missam hoc debeat
per orare / Et minimo predicando hoc
psalterium est trahere populum ad de-
votionem ad penitentiam mundi contemptum
et ecclesie reverentiam et humilitatem / Quo-
niam impossibile est ut qui sunt hanc omnes
manere in hoc sine mutacione excelsi dex-
tre / Quo facto oportebit populares ecclesie
obedire illam metueret venerari dare
decimas primitias et secundum annua et
ecclesie prelati subiti quod erit in maxi-
mum bonum totius mundi et in refor-
macionem seculi quod ut aliquoties pia
virgo maria revelavit // Et vidimus hoc
contigisse terris et multis maximam pexpie-
ciam ut etiam divi plebanus cum gaudio
facebant // Si etiam parentes filios
iporum ad hoc hortarentur optimos ha-
berent filios moribus vita et fortuna a
domino benedictos // Sicut facebat domina jo-
hanna sancti domini mater ex britanea orien-
da comitissa de goesman in hispania //

no

dñi etiam haberet seruos obedientes si in
psalterio isto cogeret eos esse marie vir-
 ginis famulantes. ¶ Inde confessoros q̄ peni-
 tentiss debuerent hoc iungere non per
 obligationem adp̄m̄ - sed ad deuotionem
 et meritum augendum - sicut dominus
 faciebat. Certum enī est q̄ oīa bene ve-
 nient que sūt per mariam disposita.
 Videant igitur atq̄ pastores ista diligenter
 et p̄ducant psalterium marie virginis. Sicut
 quidam plebanus nōne christianus induca-
 tu nel regno darie qui multis annis pre-
 dicauerat varias materias et cū p̄dicauit
psalterium virginis marie q̄libet p̄fessit
 in medio ano - q̄ fecerat in tota sua vita.
 Nec mirum quoniam heu heu iam pre-
 dicantes talia p̄dicant q̄ vix ip̄i intelli-
 gere possint ip̄a in vno mense nel el-
 domada. Et voluit q̄ p̄ptares indotti her in-
 telligant in vna hora. ¶ Melius ergo esset
 eis p̄dicare grossa ponēdo in manibz
 eoz psalterium marie virginis qd̄ intel-

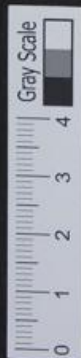
ligūt et agnoscūt *Auxta* illud patēdi / Tanq̃
parvulis in xpo lat nobis dedit potum
non escam q̃ alta ~~par~~ predicare q̃ p
vnam intrant aurem et ~~aut~~ exēit p
aliā ut ait *seneca* Ad turba tales sunt
~~filii~~ similes eis qui asinum docere cupi-
ūt ad liram. ut ait *serenus* / Sūtq̃ ve-
luti mulier illa maga. q̃ s̃m *quidam* bes-
tias conabat̃ facere facere volare. et
tamen semper semper interra residē
Immo prochydales similes tales sunt edi-
ficañ castrum aliquod / Hoc est castrum
morum vel castrum sciencie munita hu-
mane miserie ut ait *hyeronimus* :
Caueant ergo sibi p̃dicantes ut inquit
Gregorius q̃ non magis cupiant placere
et aures hominum demulcere. q̃ aīas sal-
uare / Hoc mō de alioz mta sibi metip̃is
mortis impmūt jacula // Tales em̃ sibi ut
inquit *Augustus* in sermone non papnt
predicant. nec querūt fructum aīay s̃ tpa-
le lucrum non celestem glāy. s̃ affectat

mundi substantiam et famam // Misere tamen
 materias quaslibet congruas cum hac ma-
 teria agnoscere est // Et per exempla et visibi-
 lia trahere homines ad intelligenda dei inuisi-
 bilia // Non in doctis humane sapientie libris
 sed in ostensione spiritus et virtutis ut faciebant
 paulus et dominicus // propterea quoniam addo
 satis singulare Mirum enim satis videtur
 quomodo hi iam visis maximis viri in ecclesia
 ignorare possint virtutem psalterii Virginis ona-
rie - cum tamen agnoscant virtutem domice
oromis et angelice salutationis // prop-
 terea quis dicere audebit quod dudum sancti
 viri ac prophete novi testamenti et doctores
 ecclesie sancti ignoraverint ista videlicet -
 iam scripta que nos certe cognoscimus?
 Quod si quod agnoverint non dubium est
 quin hec amaverint - laudaverint et in de-
 votione amplioribus haberint Unde prout
virgo glosa veritatis amita aliquotiens re-
 lenant quod semper salutatio angelica in
 maxima fuit reverentia etiam in primitia

ecclesia inter dñi aptos / Cuius rationem ip̄a
veritatis magistra reddebat dicens / Ag-
noverūt enī ip̄i dñice amīcatōis myste-
riū multo Amplius q̄ modernj // Et cognov-
erūt se p̄ ip̄am p̄micias sp̄us accepisse
utpote fonti veritatis proquinq̄iores
et luminis // Cognoverūt etiam q̄ fuit
causa secūda n̄ novo testamento statim
sub p̄ma // Ideo p̄penderūt clarissime q̄
nil donare habebant nec habere po-
terant nisi medio virginis marie :-
Addebatq̄ v̄go maria q̄ apti utebantur
hac orōne etiam maria virgine vivente
referendo salutandē ad mariam sub-
esse gr̄e et future gl̄e atq̄ ad illam subesse
dñice p̄videncie q̄ ut ab eterno in deo -
Maria habuit ydeam que ratio est mūdi
reparationis // Hec igit̄ ydea scdm̄ thomaz
que est maria deifica non est aliud adīna
essentia re . s̄ tantum̄ māone // Animo adde-
bat ip̄a dulcissima virgo maria q̄ ip̄a
fuerat q̄tutem amīcatōis dñice deuotius

illam dicebat / Nam inquit ego scdm esse
 naturale humanum orabam mariam fm
 esse divinum et glorie et gracie / Et adiu-
 gebat q dñs jesus christus frequentissime
 hoc in mudo hanc orabat non necessita-
 te s exemplaritate . et signanter in ordine
 ad mariam divalentem put est in divina in-
 telligencia // Subiunxit etiam q sancti
 celo angeli et homines assidue offerunt
marie vgin hoc salutare non vore s
 mente // Sciunt eni q tali auxilio e nni-
 qua angeloz reparata deus homo est factus
 et mudo renouatus // Hec vero sunt am-
 miranda et multum monere deberent
 hoies ad tale psalterium Moniq psalmoz
 cui her brevissime dicta multoq plura
 sunt revelata

Quod convenienter sic confratrina sine po-
 cius gnumitas psallentium virginis glori-
 ose intali psalterio | Capitulum xvi.

Humanissime sanctor et defensor ca-
ritatis filioz cristi et communitalis
aduertendum est impunctuaz d'gitate
sine foratione sermientuz marie v'gini
in suo psaltemio | her autem dudum fuit
inchoata p sanctos patres qm dei
m^u agnouerunt communitalis huius effi-
caciay | Signant vero brissing d'mus
predicatorz ordinis patriarcha indi-
to d'no fretus auxilio aiaz salute mul-
tarum utpote q fuit p'dicator sumis
re noie et p'fessione in mudo ad hor-
cium signis 2 portentis mirabilibus
conuissus || Idcirco communitalis istam reuo-
cavit que dudum an tpa sua valde incho-
ata fuit / ut legi in magistro johane de
monte || Est aut communitas her potissime
intribus || Primum est q in hac societate
merita omz sunt gra. tam in vita q in mor-
te et post usq meterum loquendo de
communitate ne dum in vniuersali .s. enq
in p'ticulari qd est maximum gre donum

Secundus est qd' fr̃es et sorores in hac con-
munitate debent orare dictum psalterium
viginis marie. Et quando dimittit p̃ illa
die p̃nabunt aliorum meritis s̃z in p̃tione
lari. Si aut̃ resimant alia die p̃tiones
erunt sicut et alij. Tercium est q' in ista so-
ciatione denota nullum est votum nullu
statutum nullapenitus obligatio ad qd̃cuq'
p̃am siue mortale siue veniale. Sed tan-
tum ibi est obligatio ad penam p̃na-
tionis meritorum aliorum iam dictarum.

Unum tamen dicere volo q' q̃fratrum
istorum sunt duplicia merita. Sunt em̃
merita psalteriorum. Et intelligit̃ de p̃na-
tione meritorum horum pena nunc dicta
tantum. Alia autem sūt merita aliarum
orōnum meditationum dictorum et fructuum.
Et talibz meritis non p̃nant cōfr̃es isti
si non orauerint psalterium viginis ma-
rie. Immo participant ista sicut et alij
orantes. quod est valde singulare et
valde amandum. Hor tamen est intel-
ligendum quando fr̃es huiusmodi non

210/1

dimittit psalterium suum ex contemptu
mortali - vel ex malicia affectata - aut ex
omimoda negligentia. Alias si ex infirmi-
tate vel occupatione aut labore aut ali-
qua humana indentione sine intentionabi-
li causa aliqua tunc etiam participabit
in meritis aliorum - ac si ipsi orarent. **O-**
vere communis deitatis. // O gitas deitatis. O-
gitas caritatis. // O benedictio omnipotentis
In qua est communicatio meritorum non auri
et argenti sine lapidis pretiosi. quia hoc
nunquam aliquod tempore dabitur sed donorum dei
quod secundum Augustinum in mensuram sunt maiora
omnium bona corporali. **Unde secundum Bernardum**
Sicut autem nobilior est corporatum rerum
communitas sic gitas ista est corporalem
rerum communitas omnium prestantior. **Ex-**
cedit etiam communitem carnalem
consanguinitatis - quia est ex mixto spiramine
non carnali semine. **// Sed** dicit quis-
piam. **// Omnium** cristifidelium merita sunt
communia iuxta illud. **// Partipem me fac**

deus om̄m timendum to. defrustra igitur
est her cōmunitas. Audiat talis & intelligat
scdm̄ thomam in quarto. albertum. bona-
uenturam & theologos alios in nūos.
licet om̄m merita om̄m sūt gr̄a in ratione
totalitatis et q̄tatis. sine in vniuersali t̄p̄-
tūm om̄es sūt tēp̄g vniū mōristo. et
sic quod est vniū membrū. est alterūq̄
p̄ redūctiōem & totalitatem non t̄merita
sūt om̄ibz q̄mūia p̄ p̄cialitatem et sin-
gularitatem vel p̄prietatem. sicut insus
non est in p̄edo p̄ p̄prietatem sed p̄ d̄mer-
tionem aliquam. Ordo dico s̄m̄ eosdē
q̄ q̄m̄s merita om̄m sūt gr̄a expte r̄onse
meritorū que ē deo et caritatis. atq̄ expte
finitis q̄ est gl̄a non tamen sūt gr̄a oīa expte
personarū vel actū singulariū. Sed sic me-
rita in p̄ticulari vel singulari ut dictum
est p̄ modum p̄tēis solutiōis debitorum
et p̄ modum p̄mōtionis meritorū nō sūt
nisi eorū p̄ quibus sūt et non aliorū.
Vnde quando singulariter Missa dicitur
pro vno defūcto. tantū valebit illi si est

capax p modum debiti solutionis 2 libera-
tionis q̄nis om̄ibz valeat p modum le-
ticie cuiusdam et p̄ualis locūditatis s̄m
Thomam / Per amplius q̄ hoc sit verū
q̄ merita in particulari non valeant nisi
p quibz fuit modo dicto q̄ theologice quia
alias homo orat p se. non magis meret̄
q̄ p alio. q̄ est erroneum // Preterea cū
dams elemosinas aut faciūg dia missas
impenali q̄ parentibz n̄ris et am̄icis n̄o
magis valent eis q̄ alijs q̄ est ḡta-
rationem iusticie // Consequent̄ sequent̄
q̄ sūm̄ pontifex non magis possat dare
indulgentias n̄m q̄ alteri. nec enām
episcopi q̄ est erroneum // propterea aliq̄
non essent magis sancti aut meliores
q̄ alijs. quod est heresis / Insuper in cūctis
religionibz dant̄ h̄ere beneficior̄ quibus-
dam 2 non om̄ibz **R**ecipiūt̄ quidam ad-
merita in multis monasterijs per commu-
nionem et non alijs ut manifestum est. /
Vltimū etiam sequent̄ q̄ nichil laborans

p^{ri}ma puer in cunis ~~bapti~~ baptisatus habet
 tantum sicut alius laborans ut puta ioh^{es}
 baptista si merita essent communia in p^{ar}-
 ticulari. que sunt q^{ui}m rationes fidei et carit^{atis}
 Sed alius dicit. ~~et~~ fauce inquit et teneo fir-
 miter q^{uod} merita non sunt communia in p^{ar}-
 ticulari et ut sic tantum valet q^{uod} his q^{ui}-
 bus sunt verum ^{aliud} aliud ex hoc dubium in
 surgit. si de merita me in particulari tunc pri-
 uabor illis et amiseri qui nunq^{uam} bonum fe-
 cerunt. aut alij ip^sa habebunt. sic erit in
 detrimentum bonorum her^{edum} q^{ui}ta^{nti}. / Optimum in
 am^{icitia} q^{uod} ad fugi^{as} a finibus n^{ost}ris / Sed in
 e^{ius} bernardini differentia est her^{edum} inter cor-
 poralia et sp^{irit}ualia bona // Quomodo corpa-
 lia bona data minuunt^{ur} aut o^{mn}ino auferunt^{ur}
 s^{ed} quanto magis sp^{irit}ualia dant^{ur} tanto am-
 plius indante augent^{ur} et multiplicant^{ur}. sicut est
 in doctrina scientie ubi quanto homo magis
 docet tanto amplius in scientia valet Unde
 queso talis audiat dicentem d^{omi}n^um Date et
 dabit^{ur} nobis Et alibi / Templum accipietis
 et vitam eternam possidebitis / Si igitur
q^{uod} temporis

datis aut dimissis centuplum homo ac-
cipit etiam in isto mundo sequitur animo-
re ad maius affirmative qd datus meriti-
ta sua alijs debeat accipere etiam hic
centuplum totiens quotiens hoc fecerit
Quanto plures ergo plures venient ad
hanc communitatem eo amplius proquali-
bet semper bona tua augebuntur extensius
vel intensius aut modo utroque **I**ude domi-
nicus sic meritis sua comminabat intatu
q^m intare ⁱⁿ servum optabat // Sic et ka-
therina senensis pariter modo sancti hoc
fecerunt plurimum // Vere igitur qui trahunt
homines ad hanc civitatem valde sunt
ab alijs amandi et defendendi qui tantorum
bonorum tantum illis procurant augumentum
Bed tertius dubitans et sibi confidens ait:
per memetipsum nemine sciente hanc fa-
ciam cum alijs civitate et sic merbor tan-
tum sicut vos qui facitis hoc manifeste
per publicum notationem vel confessionem
O frater cristiane dico tibi quicquid possis
mereri ^{merito} ~~merito~~ interiori et devotionis
ad deum modo quo dicis tamen meri-
to exteriori atq; exemplaritate amoris

et caritatis ad proximum explicite. hoc nō
facis nec sic mereris. Nec promones ad
extra diuinam laudem nec etiam trahis
proximum ad extra ad diuinam culturam
Et si homines fecerūt sicut tu bona sua nul-
la fierent bona exteriora in dei ecclesia: //

Voluit em̄ deus abentia laudari ne diuine mente
verum et hoc more et ope quicquid tota
virtute et toto hōe ut inquit Bernardus
qđ tu non facis // Et tibi dica si hoc qđ assens
bene faceres in mente. Utique non resisteres
nūc facere in ope. quia opa dei perfecta et a-
mor perfectus proximi diffundit in proxi-
mum non clausus tantum ~~perfectum~~ infra
infra affectionem // Inde dñs ait // Matthei quinto
Sic luceat lux v̄ra coram hōibz ut vi-
deant opa v̄ra bona et glorificent patrē
meum qui in celis est // Inde aptos ha-
buit prophetas et martires. confessores
et v̄gines et prelatos merita et religioes
non solum in mente. sed in facto et ope
Et ratio est quia homo non est solum spūa-
lis s̄ est compositus ex corpore et spū. Ideo
opa ecclesie scđm thomam cum sint hūana

ne diu sunt spūalia s; habent corpalia
ānecta ut incūctis p; sacramentis scdm
Hugonem ¶ Eapropter adhanc citatem
que p;rie non est gstratūa s; magis que-
dam gitas deuotionis et libere volūtatīs
subfide cristiana accedite omēs tam par-
uī q; magnī ¶ Quoniam scriptum est
¶ De soli. q; si ceciderit non h; subleuauit
Et alibi; frater q; iuuat; aſſe est quasi
ciuitas firma ¶ Et alibi; p;sumit; tplex
difficile rūpit; ¶ Menio ergo sibi cōfidat
exmeritis p;rie quia dictum est ¶ Sir-
iusti saluabit; ¶ Veniant ergo ad citates
hanc deuotionis non nūtatīs p;nto-
res. q; ligna viridia p; se non faciūt
ignem. s; ignitis lignis adiuncta;
¶ Veniant iusti quia carbō viuus p; se mo-
ritur iunctis aut alijs vehemētibus
inflammatur s; ¶ origenem ¶ Veniant
et religiosi. q; vnum ponunt aut rosa
aut lilium sine racem; aut granum tri-
tici in orto aliquo nichil est. s; si s;ant

talium plura magnum est et ex illis sunt
mirabilia. **C**onimiliter Veniant anedha-
nia minus enim lapis vel trabes non su-
cit castrum sed multa simul. **V**eniat
ad celum pegrinantes quia bonum
est huc in tali via comitibus. **V**eniant
prelati quia sol sine stellis non daret
claritatem nocti ut inquit basilius.
Veniant infirmi. **V**eniant sani. **H**ec enim
gita est schala celi deuotionis. **S**ed et
veniant etiam pueri atque mortui pa-
rentes et amici et pro illis faciant illos
consanguinei vel attinentes dicunt aliquid
pro eisdem orando unum pater noster
vel ane maria aut tria. scilicet quod bene vi-
sum fuerit domino plebano suo vel presidenti
pro tempore. **D**icant igitur omnes societa-
tis istius marie virginis amatores cum
dauid propheta. **E**cce quod bonum et quod
iocundum habitare frater in unum. **P**rop-
terea maria virginis ponso singularissime

mandavit hanc confratritiam sue laudis
heu collapsam reformare ad pristinam
observantiam. Ut sic tali occasione au-
geat^r laus christi et Virginis marie
atq; isto medio mala ^{innumera} ~~innumera~~ presen-
tia et futura extirpet^r a munda ut ait
ipsa eadem piissima maria totius mundi
singularissima adnotata

Quod quoniam est^r utile valde ut fratres
et sorores istius civitatis notatim inscriba-
tur et singulis p^rodijis nomina confratrum
ubi milibus habeant^r et semel m^ono ma-
nifestent^r. Capitulum xvij

Cultor dei ac sponse ip^sius hoc est
ecclesie colendissime aggruit nunc
inquirere an sit quoniam nomina confratrum
societatis psalterij marie Virginis inscri-
bi. Et videt^r q^d sic apter quoniam sunt
theologie multiplices rationes Quoniam

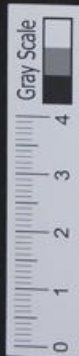

quinq; sunt theologice alie aut sunt, quinq;
 politice et plie erunt tropologicae siue mo-
 rales. Theologice igitur scribuntur p^{ri}mo p^{er}
 descriptionem in libro in te in quo scribuntur
 seruatores Virginis marie. et de qua delicta
 filij reprobationis et miserie iuxta illud
 ps. In libro tuo omnes scribentur. De inimi-
 cis autem autem Virginis marie dicitur
 et tristi filij eius dñi nisi deleantur deli-
 ctis inueniuntur et cum iustis non scribuntur
 Sedo describuntur in signum pegrinationis
 et saluabilis deuotionis quod admodum de-
 scripti sunt filij isrl' intrantes egyptum et
 de egypto egredientes desertum ut h^{ab}erent
 in libro exodi. Tercio scribuntur ppter singu-
 larem dñi n^{ost}ri jesu christi et marie ang-
Virginis in psalterio eorum custodiam p^{er} p^{er}mu-
 tionem omⁿium meritorum in vita morte et
 post mortem. Quomodo admodum lenite
 in libro numerorum a moyses sunt n^umati et
 descripti. Quarto scribuntur in signum
 exultationis diuine punitionis. sicut qui
 erant seruatores dei sunt signati signo tau.

.T.

Et hi non signati domine plene sunt
interfecti ut dicitur in ezechiele propheta
Quinto scribuntur insignum sine electi-
onis dilectionis atque conservationis
Quemadmodum in apocalypsi Iohannes
scribit de omnibus tribu filiorum israel. Duo-
decim milia sunt nunc in toto centum qua-
draginta quatuor milia servorum dei.
Et hi fuerunt preservati a plagis qua-
tuor angelorum habentium potestatem
notandi. terre. mari et arboribus per
quatuor partes terre.
Servitores autem signis marie in psalterio
suo non minores sunt iudeis. nec
maria minor Moyses nec salutare an-
gelicum minus est ut videtur moysi
scriptura // Sunt autem alio quinque rationes
politice. Prima est quoniam in civilior-
um amatione scribuntur aliqui propter factum
dignitatem et excellentiam et gloriam ut
scribuntur facta alexandri. herculis. achil-
lis nabuchodonosor. Iulij octavianij. arturij
et aliorum probarum tam gentilium quam iudeo-
rum quam iustitiarum quorum legendo

2 facta sine historie maris primapum cu
gaudio recitantur // Sed est apter finita-
tem sine societatem angelicam 2-
Vnde scribuntur fructus aliamus religionis nel
gditionis // Propterea in scribis sanctorum
pnta Anthony nel barb^{ore} aut trinitatis
2 sic de alijs diligenter nota inscribuntur
ubi multe pecunie hauriuntur // Et hoc
p magnos 2 pontifices approbatur p
lras manifestas hic aut nulle dantur
pecunie. nec coactio est aliqua vel
compectu pecuniale. s pnta de rono
Et dñs maria non est minus digna
anthonio aut barbara nec est minus
pia et potens aliquo sancto // Tercia est
apter officiorum distinctionem 2 dignitatem
sicut officiales summi pontificis / impatoris
vel regis. aut ep^{orum} sine communitati
describuntur // Aut aut varij sunt qfrs in
hac citate // Sunt em aliqui reg religiosi
alii seculares. alij pontifices. alij vero
pleban nel doctores sicut de cu statu -

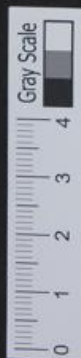
Nec officium marie est minus q̄ officium
dignitatis et potestatis humane. Ex dictis An-
gelis. // Quarta ē apter redditum aut
elemosinarum sine donorum magnitudinem
et meritorum ut moris est in collegiis et
ciuitatibus et curijs magnatuum. Red-
ditus autē ecclesie sunt merita. scilicet humane.
Et summa elemosina est alijs sua communione
merita. Iuxta bernardi dictum. // Quinta
ciuitas qua inscribitur est apter debellandi
inimicorum potestatem. // Unde scilicet varronez
dudum cyrones scribebant in libro mi-
licie. Mūc autē cū fr̄es huius ciuitatis sint
marie uigine milites. usq̄ ad mortem
ponentes et ferrum. et diabolo. carnij
et mūdo resistere. cum igitur nulli mur-
murent de hys inscriptionibus politica s̄ ma-
gis ipas omēs laudant. sequitur q̄ multo
amplius sit laudanda et approbanda de-
scriptio s̄ famulorum uigine marie nisi
dicat q̄ politica ē magis nobilissima et
potens q̄ uirgo dei genitrix maria

Vel q̄ seruiciū ſeculi ſit nobileꝛ q̄ ſeruiciū
 dei. q̄ alienumꝛ a fide eſt p̄mit̄ꝛ iudicandū
 Mundaniꝛ tamen de h̄iꝛ parum curabūt
 q̄ de terra ſunt de terra loquūtꝛ Ad iuſto
 p̄ponūt terrena celeſtibꝛ caduca eterniꝛ
 ſcđm̄ Auguſtinum. que ſua ſūt querentes
 non que ſi Jeſu Chriſti // Propterea dicunt
 malum bonum. et bonum malum Ideo
 ne eis eo q̄ querſano eorꝛ non eſt in celis
 ſed in terris // Et indicant huiꝛmodi mū-
 dam potius ſcđm̄ mūdi prudentiam
 que mor̄ eſt ſcđm̄ ap̄m̄ q̄ ſcđm̄ diuinam
 ſapientiam // Sūt vero alie rationes
 morales ap̄ter virtutum p̄fectionem /
 Quarꝛ p̄ma eſt ex fide // Scribūtꝛ q̄m̄ li-
 bro om̄es ap̄ter fidei certie augmentatōꝛ
 Cumꝛ autem videbūtꝛ tot inſcripti in
 libro tūc donatio fidelium augebitꝛ et
 fides eorꝛ ampliq̄ in ſeruicio marie ro-
 borabitꝛ. que p̄ ignorantiam deſcrip-
 tionis nominum ^{deſignat} ~~deſignat~~ ut certa
 ſtat experientia // Scđa ratio ē expe-

Scribunt enim omnes huiusmodi aptent spem salutis
perficiendam. Multi enim qui propter peccata
sua desperarent cum sciant per librum se
hoc tot huiusmodi officia in meritis in vita mor-
te et post maximam accipient de salute
confidentiam. scientes quod Gregorium im-
possibile est preter multorum non exaudi-
ri. Si vero non scriberentur quoniam tot es-
sent officia in facto sunt inscripta. tamen
hoc quidem non crederetur. sed propter dubium
relinqueretur. ut multis animis probantur.
Et sapiens vir hoc potest scire quod magis
mouet scriptura in re tali quam verba.
Tercia ratio est exemplaris sumpta ab ex-
emplo. Scribunt enim omnes huiusmodi ut in scriptis
pbeant in deuotis et piatoribus exemplum
seruendi domino nostro Iesu Christo et Virginie ma-
rie fideles aut obligantur secundum Gregori-
um in pastoralibus ut proximiis dent bonum
exemplum. Quarta ratio est ex humi-
litate. Signum enim magis humilitatis
est velle scribi in tali libro. et se humilia-

notorie tanq̃ seruum christi et marie ṽg̃is
 fecereq̃ se manifeste socium meritis
 ṽnuoz et mortuoz tam parviorū q̃ mag-
 norū // propterea merito tales exalta-
 bunt̃ quia scriptum est / quī ^{se} humiliat ex-
 altabit̃ (Quinta ratio est ex parte est
 iusticie que reddit ṽnicuiq̃ debitū uel
 quod suum est // propterea fr̃es marie
 ṽg̃is. et filij ibi inscribunt̃ tanq̃ protes-
 tantes iustum esse equūq̃ et dignūq̃
 seruire regine celi // Et tanq̃ fatentes
 q̃ non valent iusti esse sine auxilio ṽ-
 ginis marie // Sexta est ex parte reli-
 gionis eccl̃ie que prebet ~~th~~ scdm̃ thomā
 cultum deo ne dnm̃ interioreū. s̃ et
 exteriorēū ¶ Unde seruitores matris
 eccl̃ie in culturam publicam tanq̃ ser-
 ui et famule dei habent notorie inscribi
 non q̃ ibi sit religio proprie sumpta. sed
 large accepta que est per deuotionem
 ad publicam dei reuerentiaz et manifestaz
 laudem eccl̃ie // Septimaria ratio est ex obe-

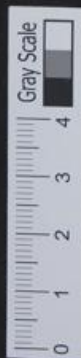
dientia / Qui em̄ hic scribunt^r in palone
fatent^r se velle obedire statutis et man-
datis ecclie ut ipsi pzotestant^r vsq^z eter-
num cum alijs seruire velle marie &
gij // Octaua est expzudentia / prou-
denter em̄ faciūt qui se inscribi petunt
Quoniam Alij inscripti tales agnosce-
tes cum sciūt ipos suos esse fr̄es vsq^z
metuum habebūt iuuare eos in suis
indigenijs in vita et in morte atq^z post
mortem // Nona vero ratio est ex parte
caritatis / Tertium em̄ est q^d isti gfr̄es ma-
gis se debent amare ex vera caritate q^m
alios in hoc non fr̄es. eo q^d commun-
tant mutuo in maximis qui obho-
mine possūt dari donis // Cuiusmodi
sunt merita scdm̄ Augustin // Ideo quo-
dammodo fr̄es sic spirituales sūt ma-
gis amandi q^m fr̄es pure carnales.
Caritas ferri non potest nisi in cogni-
tione // Et vere si quis daret michi cētū
aut mille florenos vel plures merita

habere eum scribere pro caritate et rei
tante memoria // Et ego et longe amplius hi
sunt scribendi. quia dona meritorum in immen-
sum excedunt. secundum Maximum - dona
rerum temporalium // Decima est ex
misericordia // Et certum est quod magis
obligant talibus fratribus in misericordia constitu-
tis subueniunt quam alienis // Unde si duo
essent morientes ceteris paribus et unus
frater et alius non frater et hic non frater
daret michi mille florenos ut statim
cum eo in morte // Hic coram deo dico quod
ego dimitterem florenos hos et unum
ad fratrem eodem modo indigentem // Quia
merita que michi committunt sine
comparatione plus valent quam milia aurei
et argenti secundum dictum Augustinum -
Undecima sumitur ex parte // Per hanc
enim scripturam habet fieri pax inter
discordantes vel bellantes et sic de aliis
Nullus debet nocere alteri, noscent quia

huiusmodi se esse gressus in meritis cibus
quod non est minus quam carnalis firmitas
Vnde dominus fecit tribus sine ulla ma-
do pacem innumerat et in secula et in
eterna // Undecima est ex parte meritorum
Quoniam inscripti habebunt ne dum
personale. sed etiam universale sine ex-
emplaritate. cum totum munda manifeste
dabunt exemplum seruendi christo
et virginis marie Ideo in prodijs
quibusdam apertis deberent conscribi
hunc librum conscribunt et inscribi per
plebanum et semel in anno propter istam
rationem deberent non recitari
Unde autem hoc fiebat in festo aliquo
ignis marie signanter amonitionis
domine. quod est festum potissimum populi
terij angelici sine salutationis angelice
Alij autem solebant facere in hispania
hispanis et italibus in festo sancti domini
quia hanc gratiam renouant ut dicitur

est. Et q̄ dñi duravit. etia et mūdus
 cūctis bonis abundavit. ut narrat tho-
 mas de templo. et p̄ssima h̄go glōsa
 multis hoc idem relevavit p̄sonis sep-
 mittens personetatem hanc eūtie fa-
 cere bona memorabilia. ¶ Oigit v̄tutū
 amatores. humilitatem v̄ram deprecor
 ne inscriptionem marie v̄ginis cōtemp-
 seritis aut quod peius est impugnan-
 ritis. nedū hominū ut ait seneca sitis
 turbatores verum legum et d̄ctum int-
 peditores. Narrat enī dñs johānes de
monte q̄ sancti dñi et sancti frānsca
 quidam meritis atq̄ sciētia p̄maximis
 vidit celestibz magnū admodū
 radijs solaribz amictū in quo scribe-
 bant nōia fr̄m 2 soroz q̄tutis psalterij
v̄ginis marie. quoz scriptores erant
 b̄tissimū dñicus et frānsca q̄ ad hoc
 suffragiū porandū h̄i plurimū
 attraxerūt v̄ndū Adenq̄ dñicus

diligentissime fr̃m istoz nōia gscribebat.
¶ Sed et multe visiones detaliū nōm̃scrip-
tione et similitū varijs habent in libris et
frequenter.

Quod ex hac societate et nōm̃ inscrip̃tione
plurima mūdo et eccl̃ia pueniūt bona
medij spiritualia verum et terrena

Capitū xviii

Oculatissime auium christi p̃uisor sup̃
est ut attendant vniuersi quanta bona
ex hac inscrip̃tione eccl̃ie et mūdo pueniūt
et beneficia. ¶ Certe aliqua poterim̃ enar-
rare nequaquā tamen oīa explanare. ¶ Unde
exoraculis duobz gstat psalterium hoc
utriūq̃ poterim̃ tanta edicere beneficia
quoz decem sunt ex dñca orōne quindecim
autem et annunciatione dñca. ¶ Ep̃udez
mento. ¶ Quoniam hec oracula sunt materia
labon et meritum talium sic psallentium
Congruum ergo est ut secundum modum p̃p̃oz

sit modus mercedis et premium // Teste
 em̄ Augustinus in sermone quodam . scdm̄ me-
 suram meritorum et laborum modus erit et men-
 sura premiorum atque retributionum // Primum
 ergo bonum huius uitae sic inscripte est
 defiliis diaboli facere filios dei et tangitur
 ibi per am̄ // Quia em̄ propriis de meritis
 erant reprobi quodammodo aliorum efficiuntur defiliis
 Sedm̄ est invitari societatem q̄ est per gratiam
 cum dicitur // Qui est in celis . hoc est in beatis
 per gratiam et gloriam // Beati em̄ sunt reliqui
Augustinus // Tertium est sanctificatio nominis
 diuini in creatura . cum dicitur // Sanctificet
 nomen // hoc em̄ nō nomen iesu nristi
 et nomen regine marie in corde et ore
 talium sanctificat centies in die et quin-
 quagesies et per hoc tales sancti efficiuntur
 scdm̄ Augustinus // Quartum est regnum
 dei omnibus adiectum tam secularibus q̄ ec-
 clesie q̄ glorie augmentatio cum dicitur
 Adnemat regnum tuum supple . scilicet tria
 illa regna ut in sermone exponit hervius

Et sic qui antea erant ferij sunt reges
in regno dei // Quintum vero bonum est
divine voluntatis impletio quoniam adma-
data / Cum dicitur fiat voluntas tua sicut in
celo et in terra // Sic enim hanc particulam
exponit Anselmus // Sextum bonum est
hinc sufficientiam temperantium bonorum
cum dicitur // Panem nostrum quotidianum
da nobis hodie // Et secundum Hieronymum in
in hac petitione petunt necessaria vite
medum corporalia verum et spiritualia
ut sunt sacramenta ecclesie que significantur
in pane eucharistie Unde compertimus
tali modo plurimos qui de missis non
curabant deinde postmodum et continue
audire illas Ut enim orarent psalterium
festinabant omni die et festinant in numeris
admissam audiendam // Septimum est
hinc dimissionem peccatorum mortalium et ve-
nialium cum dicitur // Dimitte nobis debita-
mentum nostrum ut Augustinus ponit // Unde vidimus
in multis peccatores tali antidoto ad vi-

tutes cōuersos **O**ctauum est caritas frā-
 lis pax concordia et implecio legis cum dicit
 Sicut et nos dimittimus debitoribus nostris
 hoc enim scdm̄ Augustinū ibidem est caritatis
 consuetudo et pax **I**nde videmus paces fieri
 plurimas tam in ecclia q̄ in religionibus
 q̄ in seculo **M**onum est liberari a temptatōe
 diaboli carnis et cum dicit **E**t ne nos
 inducat in temptatōez **S**ic enim exponit
Ambrosius **E**t hoc exptō sumus in multis
 q̄ antea non valebant temptationibus resistere
 s̄ post ingressum huius q̄stratue tamq̄
 samsones fortes erant auxilio muniti v-
 ginis marie **D**ecimum est liberari a
 malis ne dum culpe s̄ pene cum dicitur
Sed libera nos a malo. ut thomas in
 quodam passu exponit cum Augustino :
Inde videmus plurimos confirmatos tribu-
 lationibus q̄ plurimis angustijs et molestijs
 qm̄ per hanc sonetatem psalterij sūt li-
 berati **Q**uod mulierem cetam audi illu-
 minatam et demoniacam atq̄ rabidam -

Exm

omnino libertatem. Sed querit aliquis uti-
nam ad beneficiendum ne emendandum
et non potius ad vaniloquium sectandū
quomodo her derem bona ex dictis conse-
quūta in oratione dūta. Mirum est iam
audisti et heu non intelligis. **Mestibem**
o homo quia veritas mandavit. Que-
rite et inuenietis. pulsate et aperietur
vobis. petite et accipietis. **Et** // Omnis
enim qui petit accipit et omnis qui que-
rit inuenit et pulsanti aperietur. **Ince-**
xi // Et alibi // Quicquid orantes petitis
credite quod accipietis et fiet vobis. Cum igitur
ista petantur ex vi huius orationis dūta ut
patuit patet certe horum bonorum ma-
nifestatio et tunc ignorantie utinam non
affectate euasio. **Consequenter** o venerande
fideles opti quindenim obtinebunt bona per
gratiam et sanctam inscriptionem ex beatissima
salutatione angelica secundum quindenim princi-
palia verba in ipsa contenta. **Primo** enim

habebunt liberationem a ve maledictionis
 ene quia. Aue hoc est sine ^{ve} sm Augustinum
 Secundo habebunt mentis illuminacionem et purifica-
 rationem et scientiam et gratiam quia maria
 quasi illuminatrix sm hieronymum // Tercio ha-
 bebunt istam gratiam dei singularem quia Grā
 eo quod sunt singulares gratie marie seruito-
 res // Quarto habebunt euacuacionem a
 vacuitate dei bonorum per plenitudinem spi-
 ritus sancti donorum quia plena // Sunt landa-
 tores singulares plenitudinis marie virginis
 Quinto obtinebunt dominum libertatis quia
dominus // Sunt enim cultores singulares do-
 minacionis marie virginis // Sexto habe-
 bunt societatem dei etiam in isto mundo quia
Teram // Sunt enim famuli diuine affectionis
marie // Septimo obtinebunt benedictiones
 angelicam // Ab angelis enim benedicentur
 omnibus nouis ordinibus angelorum quia
 benedicta // Sunt enim cultores benedictionis
marie virginis benedicta a Gabriele arch-
 angelo in persona omnium angelorum:
 Octavo possidebunt inter seruitores dei et

marie virginis singulare privilegiu. et in isto
mundo et infinito quia. tu. quod est dictio
excellencie singularis de monstare et re-
late inter omnes mundi mulieres. hij enim
sunt magnificatores excellencie singularis
marie virginis. Nemo obtinebit miseri-
cordiam impuni et infinita. quia fumu-
lieribz // Sunt enim isti laudatores assidui
miseri cordie virginis marie. Mulier
enim Augustus. Maturas sunt miseri cordes
Adenim habebunt tristi benedictionem sin-
gularem. quia Et benedicti. abenedicunt
enim filium marie centies quingagesies in
die dicendo. Et benedictus // Undenim id
optinebunt fructum nature et gracie
et glorie. qz. fructu. Isti enim laudant
fructum marie virginis qui est rex fruc-
tuum omnium tam nature q gr q for-
tune. q glorie. scdm basilium.
Quodenim obtinebunt corporis sui per-
fectionem et in natura et in moribus
et fortuna q ut melius eis expedirent fuit

quia ventris laudant om̃i assidue corp⁹
pulcherrimum nobilissimum & purissimum
virginitatis templum marie virginis:-

(Decimo tercio familiaritatem debent
h̃re in aliquo dono deuotionis ad virginem
mariam quia tiy | Et ista in multis ex-
p̃uit oīa in mūdo adhuc vinentib⁹ | Tales
enī sūt secretarij singularis secreta ip̃i⁹
marie virginis frequentissime laudando et
venerando || Decimo quarto habebūt sal-
uationem hic per gratiam infuturo p
gloriam q̃ Jesus qm̃ dicit saluator:-
Ip̃e enī saluū fecit p̃p̃iū suū a peccatis
eorum || Et quidem merito quia isti sūt
singulares dñi jesu p̃cones vel cantores
nomen tale jesus venerando centiesquī-
quagesies indie || Decimo quinto hī sacra-
menta eccl̃ie deuote venerabūt et cum
talibus decedent puta cum penitencia
confessione eucharistia et sancta victione
quia Cristus qui est amicus ppter sa-
cramentorū collatōē scdm̃ bernardum

et Magistrum in sententijs. Isti enim vene-
rant et singulari modo auctoritate sacramentorum
in Christo centies et quinquagesies edic-
tione. Indubie ergo dico quod tales psalterij ma-
rie Virginis laudatores quinquagesies dicta-
habebunt bona aut maiora aut equiva-
lencia. Sed pulchra et aliquorum inpe-
ratorum tacere non valens et impatienter
taliter. Non audiens murmurando inquit
non video exteri salutaris angelica hoc
quinquagesies peruenire bona fateor et minime
quod ceteris est ideo infanciam cadis. Attamen
et si videre non valeas saltem audias si
aures habes. Centum enim est quod isti popu-
lentes psalterium Virginis marie dant
sibi dictum quolibet ipsorum bonorum ut
bene intelligis centum et quinquaginta
viris. Cum igitur veritas Christi habeat
quod prodatum debeat reddi centuplum etiam
in ipso mundo ut superius in capto deo
sexto dicebat patet ergo hoc instaura
enactata. Unde isti psalteres marie

virginis dei genitricis offerunt sibi quindecim coronas dictas pulcherrimas / Quinq[ue] p[ri]me sunt rosarum et liliorum secunde quinq[ue] geminarum et tercie quinq[ue] stellarum / Qualibet autem corona sunt centum et quinquaginta // Et iste corone sunt apte quindecim s[er]mone principalia centum et quinquaginta versibus repetita // Et hoc vidit et audiuit a virgine maria suprahabitu ip[s]ius marie virginis sponsus et plurima desimilib[us] mirabilissima

Quid melius est an orare psalterium vir-
ginis gl[ori]e vel mente vel voce / An etiam
 sit melius hoc predicare q[uam] orare vel co-
 siliari aut dictare scribere vel defendere
 ne contra Capitulum

+ Domine ihesu seruo christi fide-
 lum metuende humana non quiescent
 auditas sepius ut ait basilius multa-
 querit plus frequentia lenitate acta

q̄ deuotione attrahat. Fide queritur quid
quid melius est orare psalterium uocis
marie mente uel uoce. | Arenius respon-
deo q̄ non est necessarium hoc orare
uoce. si quis sciat et ualeat ipm orare
mente. || Unde scdm Augustin | Oratio
mentalis potest ualere sine uoce. sed
vocalis nequaquam meritorie ualet nisi sit
cum deuota mente. Unum tamen dico et
mentale et uocale simul melius ualet q̄
alterum illorum tantum quia ibi est du-
plex bonum et pena grauior. :-
Omnes tamen aduertant adhuc quod
que est pure uocalis cum pura mentis
enagatone in psalterio et in facto et in
uoto unum tamen non sit per consensum
adpetita etiam est bona propter pe-
nam annexam et uoluntatem seruendi ma-
rie ad unum uoce. || Et potest talis etiam
mereri uitam eternam. || Quia suffragium
hoc psalterij non est de ecclesie mandato
sed de pura libertate. | Et hoc est intelligendum

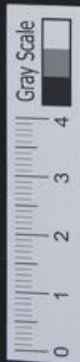
Cum orat sine mortali peccato :-

Mirabilis enim etiam dubitatio oritur. Num
sit melius orare istam orationem ad sensum ver-
borum vel rerum. **V**enit enim **thoma** et
hugone dico q^d meditationes de **cristi** mar-
tione et passione et de sanctis atq^e de
peccatis et virtutibus magis valent ibi q^m
semper attendere ad verbum sensum. quia
sic fastidium tollit^r p^r navitatem rerum
Possuper **her** oratio **psalterii** **virginis** **Marie**
gentricis dei sanctissime. magis est ad
se recolligendum sub deo. q^m ad publicam in
ecclesia orandum cum sit devotionis et
non necessitatis. **D**ebeat etiam sic orans
admirum intendere orare attente et si nō
semper orat attente. **A**ttentio enim hic nō
est necessaria admirandum. quia her oratio
est libera et potest orari ambulando et
omnibus modis quibus homo vult addere
et minuire et dividere partes adplac-
tum. **V**nde oritur questio. quid melius ē
an predicare hoc **psalterium** aut perorare

non deponentes dicitur

Dico ad hoc ceteris paribus qd est melius pre-
dicare hoc qd orare quia bonum quanto
est communius & utilius tanto melius scdm
thomam | Verū tamen qd tunc adferuam
deuotionis longe est melius hoc orare qd
predicare // Nunc etiam querit qd melius
est consiliari psalterium regine marie vel in
iugere impenitentia vel defendere ipm contra
repugnantes vel orare // Respondeo qd qd tunc
ad bonum proximi est melius consiliari & sic
de alijs qd orare ipm qd tunc tamen ad bonū
sui est melius orare // Verū tamen et qui
consiliat et qui defendit & qui hoc impeniten-
tia imponit quodāmo orat // Quoniam sū
Augustinus omne opus bonum est dīo // Vere
autē magnum bonum faciūt qui consiliantur
alio ad hoc eo qd dirigūt eos in viam salu-
tis . que est via euangelica // Sed imponen-
tes impenitentia hoc beneficiūt . eo qd me-
dicinam saluberrimam imponūt // Non
tamen debuit hoc imponē in vato vel
mandato sed tantum in beneplacito ut be-
atissimus faciebat dominicus :-
Verū tamen melius sit dicere aliqua pti

nencia ad psalterium marie virginis aut pre-
dicare // Ex dictis thome satis haberi potest
q̄ est melius dictare q̄ predicare. eo q̄
dictator est doctor doctorum. qui postea sim-
plices ad predicandum edocebunt // Et quia
ibi est maior contemplatio magis p̄tinet
ad vitam contemplativam q̄ sit in predicatione
que p̄tinet ad vitam activam // Unde scribitur
est tanq̄ Moses revelans aaron v̄bum
dñi. s̄ predicatorum sunt veluti aaron in v̄bo
moysi subiectus q̄nis tamen ex parte laboris
vel caritatis. aut ex parte alicuius singula-
ris necessitatis predicare posset esse magis
meritorium q̄ dictare // Similiter queritur
utrum scribere subdictante sit magis meri-
torium q̄ orare hoc marie psalterium ut
predicare sine consilio aut imponere in-
fessione in penitentia // Ad hoc dico ex dictis
Alberti magni q̄ scriptores doctorum sanctorum
quando fuerint in gratia debent h̄re aure-
olam doctorum et socij esse in gl̄a cū illis
q̄nis non equali cum gloria // Unde quia
isti habent maximam penam omni die -

frequentia 2 mente fantasia 2 corpore et
etiam temptatōe diabolica frequentissime
de non scribendo aut timore deficiendo in
scribendo vel infirmando quo ad hoc sūt
meriti maiora q̄ oēs dicti ceteris paribz
Quoniam ubi ē maior pena - scdm Augm
ibi est maius meritum // Inde isti sūt doc-
tores predicantium / 2 causa sūt salutis
ānā cūctarū ppter scripta eorū salutarē
participabūt in meritis omnibz que
unq̄ fient per eorū scripta // Quod verum
est qn scribūt expura deuotione 2 non solū
libroz vel pecunie auiditate // pariqz nō
magis sūt meriti qm scripta talia com-
municabūt 2 promulgabūt // Isti em sūt au-
rige scdm Augustm quibz vasa doctrine p̄p̄
sancti deferūt in om̄idm // Tales aut oēs
merito habent esse in q̄fratria Agis male
q̄m̄ non omēs orarent psalterium suū
in factiozere tamen omēs isti in voto
uel equiualemti ope bono // Et de q̄fratria
ista singulare vñ referam a virgine maria
cūdam sibi deuoto reuelatum infra ānos

No⁸

quatuor. Aiebat enim ipse. Ego inquit maia
rigo impetrans a filio meo qd confres omnes
 in ista citate habebunt totam curiam celest-
 tem magistros in vita et morte qntum ad
 merita sanctorum omnium beatorum ac sibi
 in isto mundo pntes et magistratua ista
 veri ~~ita~~ sodales essent. Mirabat^r ille
 non credens dictum. Cui illa. Cur inquit
 non credis eos esse sodales cum istis pnti-
 tes mei agant in mundo dictum. quadoq^{ue}
 bti semp faciunt in celo. Ideo non mirum
 est si me impetitante sint eorum sodales in
 merito. Unde Gregorius arguit homines
 venire ad angelorum ordines quos tenuerunt
 in vita actus officiorum. Et similiter credo
 me legisse legisse in Magistro Johanne de
monte

Quod conueniens est portare psalterium
 zona vel alibi et intalibz orare psalterium
 angelicum siue marie virginis

Capitulum vagesimum

Episcopo nris famulorū pūssime pos-
tam dicta cōueniens est inquirere
vtrum portare psalteria publice in zona
vel manū 2 sit desimilibz sit queniens Ad
quod dico q̄ sit // p̄mo propter huāne me-
morie labilitatem // Sedo ppter certiores
expeditiones // Tertio ppter publicitatem
boni exemplaritatem **M**anū exemplari-
tas est mandata in veteri testamento 2 nouo
scdm̄ Ambrosium in quodam sermone
Preterea vtrum portare psalterium ma-
rie Virginis in zona causa exempli ut alij
trahantur ad marie Virginis seruiciū pos-
sit esse meritorum vite eterne / Ad hoc
dico . q̄ cum talis nō facit expositiū vel
vana gloria . s̄ sola pietate trahēdi alios
ad dei famulatū extali actu omni die
meret^{eternus} vitam / **E**t si unq̄ aliud bonū
fecerit in mūdo q̄ ut in siti casu legitur
in reuelacionibz sancto lucigite que etiam
citant psalteriū marie Virginis semper
maxima cum deuotione / **E**t de hoc cer-

tissimus sum // 2 fingitur etiam questio quid
est magis utile vel portare hoc manifeste
vel non portare et orare ipm tantum in
oculto // Dico ad hoc ad exteriorem ex-
emplaritatem que pmaxie ecclesie est neces-
saria. est magis utile portare et nō dicere
Sed q̄tū ad efficiam impetrationis q̄ se
magis est utile orare ceteris paribz :-

Quia si ex maiori caritate salutis omniū
q̄s porter hoc et non dicat hoc sine du-
bio magis merebitur // Sed si cum minori
caritate minus merebitur // Si cum equali
equaliter merebitur // Verū tamen ex parte
laboris et fructus orationis. longe est me-
lius orare q̄ portare multo :-

Super hoc etiam monet dubium. Ut sit
sit queniens dominos mūdi et dominas
talīa signa portare. dico q̄ maxime est
utile hoc. cum ipi habeant ex officio p-
bere minoribz exemplum exemplum
benefaciendum puta populis iudicibus

2 simpliciter qui alia bona facere nesci-
unt. Consequenter. utrum sit quies
dominos ecclesie pastores puta episcopos et
plebanos atque etiam religiosos portare
publice hec signa. Respondeo qd sic.
Tum quia ipsi magis obligantur ad ser-
viciam christi et marie virginis qd oes
seculares laici. Secundo quoniam ipsi
sacerdotes habent ex suo statu prebere
exemplum benefaciendi laicis secundum
iura. Certum autem est qd laici non
imitari illos valent in victu nec vesti-
tu. nec in scientia nec in moderantia
nec in oratione ecclesie neqz in consilio aut
doctrina 2 sic de alijs propter distantiam
statum 2 laicorum imperfectionem. Possunt
tamen bene imitari in orando psalte-
rium virginis marie. Unde legitur qd
quidam episcopus maximus non valens
verteze apostolum suum in hispanijs ad debi-
tum.

Ex hispanijs

dei. tunc incepit portare in zona unum
 grande patrilocum et sermone pub-
 lico ita ait. Ecce inquit tanta est digni-
 tas et nobilitas psalterij virginis marie
 quod ego qui sum pontifex et doctor in
 theologia atque in utroque iure in zona
 mea hoc porto et dico. Et tali modo
 traxit durissima queque corda suorum
 ad marie virginis famulatum. Sic et
 et tres episcopi in alemanijs audi psalte-
rium marie virginis portantes. etiam
 in collo proprio manifeste. Et ego
 episcopus omnes psalteria locis in illis
 dedi que et ipsi portabant cum gaudio
 et leticia. Omnes etiam attendant hic
 quod legi singulare quod narrato in the-
 ma de templo. dicit enim quod dudum tunc
 sancti dominici ferrior fuit tantum in
psalterio isto quod cum aliquis ad novum
 statum vel officium diuturnum veni-
 ebat. ipse oportebat habere manifeste

psalterium virginis marie // Unde sponsi na-
celli hoc portabant // Cum etiam aliquis
veniebat ad feruendum sub aliquo Mgro
aut inscientijs vel mechanicis rebz opor-
tebat ipm psalterium virginis marie ha-
bere Unde cum quis ad religionem venie-
bat vel ad mercandas aut bella aut na-
uigia oportebat hoc psalterium habere
in hispanijs et italijs maxima reuerentia
Cum motum fuit dictu em Mathei
sexto / primum querite regnum dei et
iustiam eius et hec omnia adicientur vobis
Regnum vero dei et iusticia eius sunt maxie
impetrata inducta orone et angelica sa-
lutatione que sunt initia salutis humane
et summe duo remedia ad impetrandum
dominum auxilium quod scdm platonez
boetium et augustinum / primo est mori
re humane fienda inquirendum :-
Utinam ergo sic nunc fieret modo sicut
tunc fiebat tali tpe sancto :-

Personas tamen vidi antiquas valde
 varijs in locis que dudum dicebant se in
 multis her audisse et seportare aui-
 uentute simili decessa // Postea quoniam
 cuiusmodi debeant esse priloqua et in
 nūo et substantia sine qualitate // Edico q
 debent ibi esse centum et quinquaginta
 signa minora semper ponendo inter que-
 libet decem. unum signum grossum pro
pr nū que si facit centum et quinqu-
 ginta cum xv signis grossis pro pr nū
 vel sufficit hūc quinquagenam cum quinque
 signis grossis inter denarios quinque positis
 et hoc ter repeti apter multorum pauper-
 tatem vel granacionem nō impedimētū
 forebent aut esse de materia placenti ipso
 oranti // Et est quoniam q sunt pultra q
 turpia. qz scdm platonem. turpia
 generat nauseam et odium // Pulosa
 autem scdm ptm sunt que nra placet
 nec ista placencia est pro vana gloria

sed q̄ diuina laude Inde in festis p̄toribz
ecclia habet calices libros 2 ornamenta
decoris maioris q̄ alijs diebz / Et de h̄i
melius legūt in libro pulcro 2 scholares
frequenter student in pulcris libris q̄
turpissimis / Et fideles christiani magis
delectant̄ in ymagine marie vginis
pulcherrime visione . q̄ in visione yma-
ginis ipsius turpissime Imago enī turpis-
sima non est marie vginis ymago . cum
maria super omēs sit toto pulcherrima
sine macula et debeat esse quoniam
signi et signati s̄m Augustini // Unde quia
her duo euangelia psalterij sūt pulcher-
rima / sūt etiam duo epythalamia p̄posi-
ti et p̄p̄ose . her est dñs jesu et vḡ marie
qui sūt super oīa pulcherrimi . āma-
corpore grana et gl̄a Inde quoniam ē
psalteria her esse pulcra et ex parte vi-
dentur ut magis alluciant ad similia
habenda et ex parte rerum signatarum

Et credo virginem gloriā aliquando her
sibi deuote persone reuelasse. **A**nimo ap
paruit aliquonens virgo maria cum psal
terio uno in manibz supramodum pulch
rissimo. **S**uperabat om̄ stellaz omnium
decorem. **E**t dicebat quid homines aliqui
non sūt digni ut portant pulchra ~~se~~ psalte
ria siue patiloquia tamen ip̄a gloriosa
virgo maria digna est sufficienter pro se
et pro toto mūdo ut psalterij sui pulchra
habeant psalteria. **N**on quidem dico
pulcherrima quia medium tenere beati
Turpissima ergo abiciamus et superbissima
media vero placet tenere. **V**enim psalteria her manualia laudibus
pagine sancte sunt extollenda. **S**unt om̄
lapides montis contemplationis. **S**unt
lapides grandinis inimicos fidei interfi
cientes. **S**unt lapides adiutorij prebetes
auxilium contra philistinū id est contra
mūdum. **S**unt etiam lapides fidei dauid

interficiētes goliath / hor est diabolus
Sūtq; malogranata que pependerūt
i ornamentis aaron // Sūt etiam anse
tabernaculi // Similiter sunt gradus
instala jacob // Et sūt lapides edificij
templi salemonis & muroz hierusalem
Sūt etiam anse turibulozū dñi
Et magne anse i cetera angeli qui li-
gunt diabolus i abissus // Et sūt duodecim
lapides preciosi quibz fundata est
hierusalem celestis // Supsalterio em̃ isto
semper sunt duodecim sumpta quindenes
Nam semper prima est ibi unum pr̃ ñr
cū anemaria pro dñi passione // Et ista
aduigūt semper decem anemaria / pro
maria virgine // Sic em̃ duodecim semper
dicebat // Quia non dicit q̃ter pr̃ ñr
sue anemaria - quia sponsus non habet
dimidiatā sponsa // Similiter querit utz
ista signa significant psalterium vg̃is male

Ad hoc respondeo qd sunt signa ipsius ad-
placitum non p naturam sicut 2 scrip-
ture 2 voces sūt signa rez adplacitum
expmo per memias // placitum aut hoc
fuit ne dum in nouo testamento verum
in veteti // Unde narrat rabbimoseph
et etiam rabbisilomon et rabbiamdreas
doctores iudeoz qd viri et mulieres
signa in manibz portabant et in zonis
q mō orōnum de sām deuotionē orā-
tūm vt scirent qd tūm orare vellent =
Sed in testamento nouo hoc est etiam
verum ut experientia clamat p totum mū-
dum // Unde credimus aptos dñi signa
portasse pnoto ~~hoc~~ q aliquo numero
orōnum sibi denoto hoc tamen nō pbo
s p̄e ex quibusdam visis et auditis illud
credo // Et sic faciebant etiam hoc pro
exemplo ut forte verum fuit de beato
Bartholomeo qm semp orabat in mō
certo pnta teneb indie 2 teneb in nocte

Iude sanctus. Eligius fene cathedram in q̄
erant centum clavis aurei & argentei et
l p quadaꝝ puncta q̄ s̄m her clavis semp
orabat p̄salterium mane virginis ut dicit
in libro de memorabilioribꝫ totius mundi qm
est in visuaria inducatu magnopolensi
vbi s̄m et hoc legi =

O s̄ conueniens est aliquos dare signa her
p̄salterioꝝ illis qui non habent

Capitulum xxj

Pater singularis et promotor fa-
muloꝝ n̄st̄ et marie virginis
atqꝫ singularis defensor. tractandum n̄r
videtꝫ an sit queniens aliquos dare alijs
non habentibꝫ virginis marie manualia
p̄salterea. Pro cuiꝫ decisione suadere
hoc volo decem rationibꝫ. Primo theologie
quia elemosine sunt dando ex diuino iure
& per maxio spirituales cuiusmodi est hic
Ostendo etiam exemplo ecclie. Dare em

libros ecclesie e valde magnam meritum
huiusmodi autem manualia psalteria sunt
libri laicorum immo etiam doctorum in hoc
genere orationum. **I**ursum quoniam promouere
debet quoniam ad deum et virginem glo-
sam deuote procolendum exdictis bernardus
hoc autem maxime fit in hac domatone :-

Nunc etiam theologicis bonum quanto est
magis diffusum sui tanto e melius scdm
dionysium et perfectius. Pertinet ergo ad per-
fectionem amoris seruitorum virginis marie
ut communicent alijs media seruendi tate
donec **A**mplius aliqui debent dare pan-
peribus victum et vestitum. et infirmos vi-
sitare. captiuos liberare. **S**ed psalterium
marie virginis importat cibum et potum
et panem redemptionis aiarum quoniam ad-
duo oracula mibi gentia igitur :-
Consequenter non dum debemus placere u-
irginis marie aut filio eius in uero aut voto
sed etiam in facto. **C**onueniens ergo est ut :-
qui

possunt hoc facere debent infacto psalteria
non habentibus dare. sicut sanctus Admarius
predicando dabat her sancta dona et dñj
faciebat copia maxia habebat enim ali-
quotiens sacros magnos plenos psalteria
quos sibi conites et barones et magna
tes mittebat ad dispergendum paupe-
ribus et non habentibus (Et pmo pñe her
oia benedicebat i noie sancte trinitatis
pro tug fide in psalterio hoc sūt tres -
quingquagene. pñia ad honorem patris
Secda ad honorem filij passi. Terna ad
honorem spūs sancti q est sanctorū caritas
et gloria igit 2r (Exiude qua matiale
h3 q hō faciat alteri qd sibi vellet fieri
homo autem carens psalterio vellet bene
hoc ab alijs sibi dari igit 2r. Exm
Vnde personis vidi affectione magnan-
dentes ad her dona psalteriorū q ad
pecuniā (Onpest enām alia mōio s3
q plus valeat vnum psalterium vgm̃s
marie alij indigenti dare q si daret

LXXIII

sibi milia florenarum - vel vinearum - vel agrorum
vestimetorum aut donorum quantum est exparte
finis proprii domus. Quoniam finis
psalteriorum est oratio que est deservit mundi
bonis secundum Ambrosium certi essendo quod
pro qualibet dono psalterium centuplum ac-
cipient etiam in presenti. Unde legi quendam
virum piatorem maximum potissime sal-
vatum fuisse. quod ista in vita sua dabat
copiosissime ut narrat dominus Johannes de more

De obiectiombus contra predicta falsis
Et dissolutionibus eorum veris
Capitulum LXII

Fraternales filios christi fortissime de-
fensor. Firmiter sint satis apud
sane intelligentes iam dicta tamen calumniae
sustinere poterunt aut a malivolis ut in
petitis siue ab utrisque. Nec mirum quo-
miam talia nunquam fuerunt sine aliqua re-
sistentia. Unde ait Augustinus - falsitas
et malitia atque ignorantia et curiositas
non cessant ab initio mundi veritatem

impugnare dei nec dimittent usque in finem
seculi // Unde paganus sanctus abhoret et
quidem est impugna^{ta} veritatesque sanctorum
dictum usque in finem impugnant et ne dum
moribus male vivunt // sed serpentina
linguis eorum // Qualis enim unusquisque est
talis sibi finis videtur. secundum philosophum // Et philosophus
Et qualis unusquisque est in vita talia iudi-
cat et loquitur secundum eundem philosophum
Unde habitatio in malis et mundanis se
inducunt animalia et sancta modo hu-
mano // Unde Richardus // Sicut legiste
iudicant etiam inra modo legimus humanarum
et media carnales de factis mirandis dei
in natura modo naturalium - sic et mu-
dani iudicant ea que sunt dei modo mundi
Et hieronymus // Qualiter unusquisque in se
afficit taliter opinatur et loquitur // Unde philosophus
Albertus sicut per humanam rationem est
impossibile attingere fidem, sic etiam
est impossibile per ipsam venire ad notici-
am divinarum prophetarum vel miracu-

lozium // Unde ap̄heta yff ysaias contra tales
 mūdānos indamat dicens // Extrem cor̄pti
 huius et aures ipsius aggraua ut non
 intelligant et non videant // Unde phari-
 sei & scribe qui maxime erant clerici et
 theologi errauerūt in cognitione christi
 et sūt per omnia excoati etiam in mira-
 culis manifeste visis dicentes Anbelschub
 prince demonum eicit demonia et peten-
 tes ab eo signa // Sicq̄ nec sanctis credi-
 derūt apostolis ut patet in actibz aptoz
 Et usq̄ in hodernum diem oculos habet
 et non vident - aures habent & nō au-
 diūt et cetera Alchilomin tñ que sūt
 non inuitunt̄ reuelationi // Positum
 casu q̄ nulla esset vel reuelatio q̄am ad
 huc manent merentes captos nationibz
 et dictis sanctorum confirmato // Et q̄ Volte-
 rig her sic nationibz et dictis doctoz
 firmatis adhuc pati possunt calumpnia
 ppter q̄am dicta // Qd̄ arto mouēde sūt
 saluum obiectioes. Memoedet igitur

lingua quorundam dicens confratriam
hanc psalterij esse monitatem non app-
batam & suppositam sine prescriptis
Ad uerbum monitatis respondeo qd qd
ms hoc iam sit noui in reparatione et
renouatione tamem antiquum sine anti-
qua est maxie in fundatōe et origine
Sicut est de reformationibz religionū
que sunt noue in reformatioe antiqz tamē
valde instituendo i fundando & proficēdo
De approbatione aut mirum est ubi horz
est intelligētia // Et enī iam dictis gstra-
tia her psalterij non^{est} aliud qd ut intel-
ligo. et credo. et predicto qd confratria i
annūciatione dñm psalterium enī hoc
angelicū idem est qd annūciatio dñm:
Sed nūq̃ maria est appbata ab ecclia et
angelica annūciatio. de qua fit tantum
festum tamq̃ de exordio hūane redemp-
tionis scdm bedam | Verum et p eccliaz
dei innumeris in locis sūt gstratie in die
annūciationis virginis marie et etiam

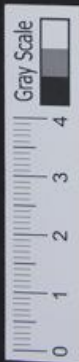
lxx

diebus eiusdem dñe Entia approbat quod
 tu negas / Qd si minima sit abentia ap-
 probata puta communicatio aliquorum
 hominum in aliquibus missis in festo annu-
 tiationis / cur non magis approbavit con-
 fraternitatem omnium meritorum in p[ro]p[ri]e
teniam isto usq[ue] in eternum / Approbato em[en]t[er]
 ea quod n[on] videt[ur] esse approbandum
 multo amplius approbat[ur] id quod est ma-
 gis visum ad approbandum cuiusmodi est
 in p[ro]posito mibi hoc societas se haber
 ut totum ad societatem alior[um] qui n[on] ha-
 bent societatem nisi in missis quibusdam
 et non in aliis / Quis per c[on]firmari videt[ur]
christi auctoritate et euangelij m[an]datis
 date et dabit[ur] vobis / Et alibi. diliges
 proximum tuum sicut te ipsum // Et etiam
 auctoritate iuris naturalis dicentis / Hoc
 fac alijs q[uo]d tibi fieri vis velle[re] ergo
 bene participare alior[um] merita et p[re]te-
 res et stare in eor[um] sancta c[om]munitate.
 ergo etiam debeo velle ut ip[s]i etiam sint

mentum ipari modo // Sed hoc quod dicitur
hanc superstitionem esse parit tibi dñs de
iniuria et utrum non sit blasphemia qd
caritatem Christi diminuat marianam et etiam
qda diminuat laudem ut patet superius
De hoc vero qd dicitur istam esse p̄sumptio-
sam salua reuerēcia s̄ inte apparet pro-
sumptionem p̄maxime regnare cum p̄sum-
ptis intum et aliorum detrimentum tāta
bona impugnare / Et Admūq̄ si non vis
bonum facere roga tua p̄sumptione ne
impedias volētes bona facere / Sicut eli-
mas magus qm̄ semper paulo resistebat
q̄deo certitate fuit p̄cussus :-

Amplius diceret forte quidam de p̄sal-
terio gim̄is marie inuolate / Jam p̄
tale ~~rem~~ medium homines alias orōnes
et penitētiās sibi inuētas nūl p̄detq̄
viri eccl̄asticis canonibus horas et sic
tandem peribit deuotio indeo et in
populo / Miror si sapiens es / cur
tam fatua ratione moueris // Sicut
insanis / Indulgentiam de v̄bis stultis ha-

ne poteris / Tali enim ratione velles suadere
 qd nullq deberet in mudo orare diuicam oītoz
 2 salutacōez angelicam extra penitenciam
 vel horas canonicas prout arguisti / Cane
 ergo ne sententia contra vertat^r Quia
 nullq fratrum obligat^r ad orandum psal-
 tertium Virginis marie nisi pura deuotione
 et summa sine quacūq obligatione ad pccm
 Non ergo ppter oracula obligancia o-
 mittent Unde scdm bernardum puata
 oracula iuuant nos ut frequentius fac-
 tius 2 vtiliq oreus communia ecclie
 suffragia // Unde doctores omēs suadent
 ultra necessarias orōnes hūc puatas
 Unde paulq // Sine intermissione orate Et
 multa similia Et cristus aptis // Vigilate
 et orate ut non intretis in temptationem
 Trahit se nūt quidam aduersator adimig
 mōbo atergo pūciens 2 dicens // Si debe-
 at her qfratria fieri in ecclia frim pre-
 dicatorum ut dudum fuit aut frim mi-
 norum sine aliāz religionum iam omēs
 paritochiani suas dimittent ecclias 2 ad
 ipos fugient tamq ad suos frēs pibitq

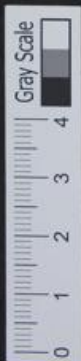
emolumenta nra sepulture offertoria
misse dona familiaritates et huius-
modi in detrimentum ecclesie // Ecce clamans
in corde tuo hoc s̄ taceb in manifesto
Sed ecce tibi tollam occasionem tur-
bacionis nrogo tuam pietatem / fac hoc
qd̄ dico Recipe in tua ecclesia hanc gstra-
triam illam pdictam et sit ora bona que
tu dicis te perdere habebis et ampli-
ora // Et quicūq; talis est sine ^{amicis} inimicis
sine inimicis hoc tibi fingo / Jam enī
plusq; quinquaginta milia habeo variorū
terrarū in locis exorū statū mudi quorū
sūt multi q̄ habent reuelaciones adeo
et sūt de sanctiorib; orbis totius // Et in
ibi omēs dederūt nota sua vsq; ad mon-
tem q̄ possent cōmunicare eorū merita
alijs quib; vellent q̄ hanc vellent gstra-
triam animacionis dominice intrare
Et ecce iterum do tibi om̄i sociationis
et q̄ valeas sicut ego recipere ad gstra-
triam istam quascūq; volueris po-
lueris in tua ecclesia et hoc q̄tum valeo

2 q̄tūq̄ possūm in dñō jesu cristo q̄ p̄ntes
in hoc libro trado. Me dñm tibi soli. f̄cibz
ecclie prelatibz. 2 plebanis 2 huiusmodi
omibz qui curam habent aīay 2 habeo-
būt usq̄ in sempiternū p̄ntibz 2 futuris
idem penitus cedo 2 dono inribz totis
quibz possūm. Mer putes ane hoc facere
ecclie aliq̄ iniuridica p̄tate. sed hoc tū-
tū facio caritatis 2 deuotionis ac a-
moris f̄nalit̄ pietate et sonoz meoz
ac q̄fratūm in ista psalterij societate
būplacito et volūtate. quoz in scriptis
nōia q̄ plurimoz recepi. Alij aut ut dñi
plebanz et p̄ores et religiosi varijz in locis
alioz nōia acceperūt et non piūt. Si q̄
facere non vultis. non turbeam̄ si nos
faciamz q̄ aīay salute in ecclia alijs
Sed ad nationem tuam veniens induit-
geō quidem tue affectioni. Audimz enī
multis a plebanis q̄ postq̄ receperunt
parrochiam hanc q̄fratūm indefiebāt

restitutiones testamenta soluebant^r dona
et misse tot et totiens a multis fere-
bant^r q non valebant ppto satisfacere
Existit etiam alter gravis impugnator
s^c timoe q sibi gravior aduersator in-
quiens // Si nota hoc habeant miseri-
bi fr^m inde fiet diuisio mpto modestis-
ma et turbatio g^munitatum et forte
enemiet p^rdicta // Quia tali modo possunt
hoies facere monopolia et bella quē-
tus et mala plurima // Et q^mis hoc
analiu^m aut non sit tamen postmodū
potent in grande periti p^riculum
Sed quid dicam tibi o emule / Timeo em
q tu sic dicendo et faciendo p^r maximam
facis seditionem scismag^m et diuisionem
homines diuidendo a caritate et prohibē-
do ab inscriptione licita diuino iure poli-
tico et virtuali ut supra dictum est ut
tis racionib^{us} / Sed p^rhis tuis nūdens
dico q vnio caritatis diuinalis nō potest
facere diuisionem // Ego autem laboro

ad unionem cum b^{ea} maria virgine et
ad amorem proximorum et caritatis // Qui
ergo sic colligit colligit non dispergit
Quia qui est cum cristo non dividitur
ab illo // Quid autem sit unio cum deo et p
proximo p hanc affectionem patet per
rationes dictas in capitulo de hac g^{ra}tia
annuntiationis d^{omi}nice // Scripta autem ista
est magis ad solidandum animas affectionis istorum
in marie virginis servitio - q^{uod} ad obligan-
dum ad aliquod votum // Nec p mittet
maria scriptor amore suo ad prophana
trahi aut mala et contra bonum g^{ra}tia
repugnancia cum sit boni g^{ra}m^{ma}tis scdm
bernardum advocata // Rursus alius
quidam adversans iam dictis nulla ratione
motus - s^{ed} aut malicia propria aut leni-
tate actus dicere potest // fantasie sunt
que audio et sompnia audire nolo talia
hec dicere nolo quia non placent michi
hec oracula // Et similia multa dicere p^{oss}
quispiam devotionis non affectus sed ma-

gis vanitati dedimus // Talesq; fateor plu-
rimis reperirentur. **N**on possumus her
orare multis alijs oneribus gravati aut
infirmis debilitati propterea her
nolumus audire // Et similia huiusmodi
filij ade scient reperire multum. **Q**uibus
omnibus cum pietate respondeo q; ad hoc
dicendum vel credendum nullum cogere
velo. **Q**ui enim potest capere capiat
Sed tamen diabolica motiva que quo-
rundam devotorum subvertunt corda cu-
piunt aliquotulum enarrare // Scimus enim
bene teste Richardo q; hec due sententiae
hoc est veritas et devotio quibus non
ipse tamen in multorum opinione admi-
paruit et zelum. **N**ec possumus dan-
dere ora q; veritatem loqui invenit
volentium ut ait seneca // **V**alebimus
tamen iporum dicta ostendere non vera
Omnibus enim ut ait basilius anathemati-
possunt alijs invidiam etiam iustis ut in-
dei fecerunt salvatori nequaquam tamen

poterūt institutem interminare aut vici-
tatem aut ~~veritatem~~ corrumpere licet
possint her dogmate demigrare aut
diffamare // Sed her veri sancti apostoli
et prophete vsq ad mortem non timuerūt
q veritate et vritute viribz totis deter-
tantes // Edicam ergo talibz et si non her
tibi sint bona tamen sunt alijs antilif-
sima // Ut herbe q non sint utiles car-
pentari vel lanificis / sūt utiles valde
medico et ~~et~~ chirurgico / Et si dicit vob
apponitis multas reuelaciones in isto ppil-
terio que non sūt approbate ab ecclesia . s;
nouelle quedam :-

Audi me patienter . posito casu q nulla
sit reuelacio noua / adhuc substantiaz dcoz
estimo quo ad psalterium marie virginis
esse veram et deuotum antiquoz traditio-
patrum et sanctorz / Et si reuelaciones
nouas addidi illas tamen non assero
probatas sed tamq suasiuas pias et de-
uotas relinquens eas deuotioni et libertati

legendum tanq̃ p̃bables modo in sermo-
nibz et libris magnorū viroz frequentissime
reperiunt exempla non approbata que
tamen non ideo q̃ non approbata sūt solum
tenenda // Unde non dictum est q̃tra iūm
s̃ pro iure magis et sumorū pontificum
gloria et q̃orū // Et sciatibz q̃ unum psal-
terium deuote oratum plus valet q̃
mille florenz // Vere inq̃t maria tibi di-
co // Ego impetiam a filio meo maxi-
mas indulgentias psalibz meis pro
hora em̃ penitentie quam faciūt orādo
psalterium meum impetiam ^{delectiones} ~~delectiones~~
maximarū penarū purgatorij // Quantas
no reuerant indulgentias // hic non
ponam ne incredibile videat̃:-
Unde asseruit q̃ psalterij s̃ denoti non
intra bunt purgatorium vel q̃ psalmi
pauim manebunt infra ipm // hec
dicto pie et deuote quoniam aliter pro-
bare non valeo sicut nec similia asserit
viri vel actoribz legendarū sint p̃bata

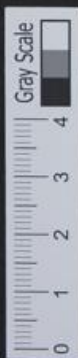
Credo tamen hoc nūc reuelatum esse veris-
simum nulli falsitate amicum

Qd promotores et defensores p[ro]p[ri]e
rii istiq[ue] et confrat[er]ie atq[ue] admittentes et pre-
dicatores debent h[ab]ere plurima p[er] ar[ist]os
et avariam virginem beneficia. Cam[er]a[m] p[ro]p[ri]am

Altissime p[re]sul eccl[esi]e terris. amplig
agruit audite p[ro]mottores atq[ue] defensorum
laudes p[ro]p[ri]e marie et etiam p[ro]p[ri]e
ex sancte p[ro]p[ri]e figuris // Huiusmodi enim
sunt veluti angeli dei maiores qui nūm-
res in celo illuminaverunt ut starent iano-
re et laude creatoris alij oppositum fa-
cientib[us] ad inferna ruentib[us] ex dictis :-
Dionisi // Sunt etiam tanq[ua]m boni Abel
culturam dei et tanq[ua]m nomen d[omi]ni p[ro]mo-
ventes // Quinimodo sūt alter Noe in
arche sue potentie et caritatis multas

saluantes apertorum multorum diluuijs eri-
guntq; archam fedoris insignium panis
pro regis vels et mittunt adtemtatos
columbam ferentem ramiu olue diuine
pietatis // Iacub etiam laus istoz amplius
Quomam sunt tamq; abraham populos li-
berans de manu gentium // hor est pater
Eruntq; multoz filioz pres et gentium cum
abraham in deuotione sancta // Sed et isti
fodiunt puteos græ benedictionis cum ysaac
Eriguntq; schalam schalam psalterij marie
vguiss cum iacob per quam patres nicolini
ascendunt // Seminantq; cum iacob agros
ciarum et vberissimam colligent frugem
Manipuliq; alioz horum adorabunt ma-
nipulos cum ysosop patriarcha Quia isti
tamq; iosop sunt quidi saluatores frumē-
ta sacrationis et deuotionis distribuendo
in populis // Amabili etiam hij sunt tamq;
moyses pascentes fidelium oues qui cum
vrga sua miranda faciunt hor est cum sua

potencia egyptum | Hoc est cum sua potencia
egyptum id nūta genera pccōy 2 demonū
plagis dei per hoc psalterium perueniēdo
liberandoq; electos dei de captiuitate gipti
Hij trahūt pphū dñi ad desertum penitēne
Afferūt etiam esurienti populo anes celestium
vntutum. et educūt de petra pccōrem fon-
tem lacrimay ducendo filios jesu christi
ad montem garisim superne bñdictionis
Nobiles etiam hij veritatis xpūs defen-
sores sunt tūm q̃ npe jesue filios sz isrl'
ducens inter pccōm promissionis. diuidūtq;
jordanem faciedo pphū transire p xpū
tionem ponendo in odecim lapidibz in jor-
danis medio retrahūtq; pphū dñi de uian-
tem ad verum dei cultum // Veri etiam
sunt pugiles cristi tanq̃ // Samuel filios
isrl' reducens ad veram dei noticiam :-
Immo sunt dauid fortissimū qui cum fronda
id est psalterio suo goliath id est diabolu
interficiūt // Sūtq; tanq̃ helias zelantes

zelum legis ignem caritatis in cordibus multarum
seminando et errores infidelium detestando
et exstirpando // Sunt helizene etiam miracu-
la multa faciendo insignis et prodigiosa quoniam
sionis aiaz **(Strenuissimae etiam hii)**
vasalli christi et marie virginis sunt tanquam
hieremias propheta cathenam ferentes in
collo psalterium marie virginis mundum aper-
tatis reuocando per penitentiam // Sunt
et Daniel magnus orator et propheta dei singula-
ris patronator. Vno sunt sorababel edu-
cendo filios christi de captivitate babilonica
Quod dicam amplius // Hii sunt domini prophete verba
dei annunciantes et populos illuminantes:
Hii sunt gabrielis socii annunciationem dominicam
perpetuum mundo annunciantes / Ocula singularem
Isti sunt discipuli christi et apostoli euangelium
predicantes et defendentes // Sed et christum
imitantur euangeliorum suorum summa oracula
amantes. laudantes. et benedicentes;

perseuerent igitur tales usque ad finem. quia
 finis coronat eo quod qui perseuerauerit usque
 usque in finem saluus erit. Hec autem et plu-
rima alia reperi Julibero Iohannis de
monte que fuerunt dicta sancto dominico
 ab eadem virgine sancta per ipsius auarione ad
psalterium hoc facilius predicandum

Qui impugnatores psalterii inviolatae
marie virginis atque deprauatorum et con-
 fratne ipsius impeditores sunt valde vitu-
 perandi et grauissime puniendi et diui-
 na auctoritate per dominum Iesum christum et
mariam virginem | Capitulum xxviii

Dulcissime christi pater et pastor :-
 denique videndum est de illis qui impug-
 nant psalterium marie virginis et
 deprauant atque impediunt ipsius sanctae
 societatem ex ipsoz certa malicia inuidia
 vel ignorantia affectata crassa et stupida

quia voluit scire ista nec dignantes her
agnoscere sed prompti vel qui sunt
impugnare her oia impulsorum scan-
dalum et turbationem deuotorum. Quid
dicam de illis. Non autem de his qui
pugnant ex humana fragilitate ~~et de istis~~
~~propter~~ vel amphorum certificatione sed
istis propter rebellibus gravissima dicam
Hii sunt draco scilicet magnus faciens bel-
lum contra mulierem. Hoc est contra virginem
marianam. qui cauda sue opinionis trahit
terciam partem stellarum celi hoc est de-
uotorum et mittet illas in terram scan-
dali et indignationis. ^{em} Dicam ^{et} unum ^{et} alium
terribilissimum plus potest deprecare
mala lingua in una hora quam posset pre-
dicare quod frater faciendo in una qua-
dragesima. Quia homines sunt ^{propter} ad mala
difficiles autem ad bona. secundum Augustinum
Sunt etiam serpentes sua lingua sedu-
cent primos parentes. Et sunt etiam

fatia p̄ sapientiam mūdi et deuotos
 quosq̄ dep̄diso expellentes / hoc est de
 contemplatione ⁊ deuotione ūginis ma-
rie // Quodā mōam eadē qua in pug-
 nabis mūnez psalterij ūginis marie
 hoc est centum et quinquaginta ane ma-
 ria et quindē patetū. Etiam hī p̄r
 tamq̄ fera pessima inuidie et zeli ac
 malignitatis totius que deuorant iosep̄
 ⁊ uendit ip̄m in egiptum expellendo
 predīcantes de terra sua si qui sūt ta-
 les uel prohibendo ip̄s p̄tatem laudādi
 in hoc anauam ūginem equalis enā
 orōnis hī impeditores sūt mūcī filioz
isrl̄ qm̄ artuerūt p̄missionē terram ⁊
 false mīciant que uiderūt sic p̄ptus ab
 deceptus morit̄ in deserto q̄ sepuit̄:
 Hī sūt magis om̄i terram p̄missionē
 sacre pagine agnoscētes tamen sūs
 malis uerbis exemplisq̄ p̄tūcantes ad-
 errorem ⁊ mortem hōi p̄ducentes:

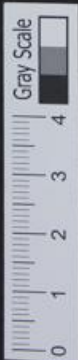
Verum ^{he} isti sunt ad hoc rapientes aliquid de
anathemate thericho p^{er} dolositatez auri-
ditatis et sinistre ^{libat} intentionis. Ad cuius
totum dñi populum Timeant ergo
comburi et lapidari cum oibz suis.
Veritatis etiam impugnatorez procho-
lor sunt tamq̃ fenena uxor helchane
que irredibat sociam suam sanctam a-
nam deuotam oratricem et prophetissaz
Vnde illa maledictionem accepit:
Amnis isti sūt tamq̃ heli que orantem
istam anam suspensus est ab ipam esse
et filiam belial. **S**ic isti deprauatorez
estimant huiusmodi psalter anarie an-
gⁿⁱis inuiolate esse fatuos et delinros sine
supersticiosos. Caneant ergo de morte sibi
ta. Nichil enī aliud orōum habent po-
pulares q̃ duo oracula euangelica. hoc
est pater noster et ane maria. Et cum
defacile vniu facillime possint ptumba-
ri a sua deuotione si audierint parum
loqui contra her eoz peribit deuotio et
salus tota ut arguit sanctus Augustinus

Met enim populares scientiam habent tan-
tam ut fiant solvere dubia a maioribus
eis praecepta et tamquam vera affirmare
Hec taceant sibi ne male morte inbel-
lo // Vere isti inuasores tangunt virginem
mariam valde impie impediendo suam
laudem et laudis sue preces propter
terrenam turbant ipsam in suo casu et
impediunt ne archa domini veniat in hieru-
salem sed manebit in domo obede-
dom gethei // Certe maria plus est quam
archa moysi // Quare ergo maria
primabitur pace et gloria et deponetur in
vilitate et tristitia // Pietatis
etiam huius perturbatores sunt manentes oc-
cidentes prophetas et legem dei subvertentes
Sunt etiam nalmichodonosor subvertens
ciuitatem sanctam et templum // Quia
christum et mariam virginem persequuntur
interficiunt ipsam dominum suis verbis et ex-
emplis et captiuum ducunt in babiloniam
hoc est in damnationem eternam :-
Penitentiam ergo agant de eo nequi-
tia aut ignorantia ne subito percupati

morte querant penitentie spatium et in-
uenire non valeant // Et tunc sapientie
etiam isti deprauatores in duobus euan-
gelij pulcherrima sunt veluti ipse heros-
des paruulorum interemptor, figuris cris-
tum et mariam in egipto // Quoniam
suis malis verbis et exemplis pusillos
schandalizando interficiunt et fugant ab
eis christum iesum et mariam agnoscunt
quia ab istis impediunt deuotionem ter-
ribilissime // Hi etiam sunt puteus abissi-
mus vanitatis suum mundum replens
et inde locustas errorum et malorum exem-
plorum contra fides dei emittendo:-
De his autem omnibus iam dictis singula-
tim incapotabile omnibus pulcherrima appo-
suissem exempla. sed breuitatis causa hoc
omisi // Quoniam plura in substantia
comprehendere nolui multorum pro salute
sciens libros de materia hac factos ma-
iores quam sint decretales sine decretis:-
Et quia ego promptus sum et presto atque

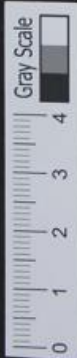

paratur de omni puncto in libello hoc dō
 sitem infra ebdomadam unam facere
 librum // Propterea in dictis prius puto
 lectorem // Breuitas est me fecit plurima
 dicere breuissima // Ex quibus omnibus ^{con} ~~con~~clu-
 sive inferitur q̄ quoniam est et valde utile
 ecclesie ut dñs iesus christus et maria in
psalterio suo a fidelibus laudentur iuxta illud
 quod dicebat in libelli exordio - Laudate
 enim in psalterio // Unde propheta alibi ait
In psalterio decordo psallam tibi // Et
 alibi cecinit dicens // Cantate dño canti-
 cum nouum. cantate dño omnis terra
 hoc est omnis homo // Canticum ^{vero} nouum
 est novi testamenti canticum quod singu-
 larissime est verum de orone dñi et
 salutatione angelica Vere pro victoria
 p̄ dñm iesum christum facta in sua vita
 et passione per quam diabolum mundum
 et carnem superauit. longe amplius
 dicenda est sibi orō dñi // Et pro bene-
 ficijs nobis p̄ mariam Virginem impēsis

virgo tanta merito est salutanda in saluta-
tione angelis - ut sic verbum pauli ad
quosdam loquentis verificetur / Salutate
marian que in vobis multum labora-
uit // Laudate igitur sponsam et sponsam in
psalterio tanquam cantores in tabernaculo -
Mossi et in templo salomonis / hic per-
grinam ut tandem laudetis eos in celis
cum omnibus angelis et sanctis dei univer-
sis. Presente eodem dno nro iesu christo
per marian virginem qui est benedictus
animarum sponsus regnans in secula
seculorum Amen

Incipit tractatus devoti doctoris Alani de
Re ordine fratrum predicatorum de
dignitate sine excellencia sacerdotum
Concordia

Concordia

Palternum iustissime trinitatis p
amplius concordiam facit // Quom-
am teste gloriosissimo Anselmo Incar-
natio filij dei utraq; fecit unum hoc
est naturam divinam et humanam in unam
concordavit personam // Et habens beatissima xpi
in carnatione simul sit positi in unum di-
ves et pauper // Hec autem concordia per
Virginem gloriam et illibatam mariam pro-
priam sacerdotum pulcherrimam dulcissimam
et suavissimam est consummata propterea
merito in psalterio suo quo tanta fecit est
salutanda // Concordiam autem in hoc ac-
cipio triplicem // Prima est p sacerdoti-
lem dignitatem Nam cristus est sacerdos
in eternum secundum ordinem melchisedech.
Secunda vero est qtuam ad Virginis matris cu
figuris sanctis legitimis operitatem :
Tercia rursus quantum ad iudicalem
potatem // Ex primo ecclia habet sacerdoti
indivibilem auctoritatem // Ex secundo maria
virgo habet admirandam dignitatis maies-
tatem // Et tercio meritorum et premi-

omni dens faciet ~~equitatem~~ equalitates
 Quantum aut adprimus / hic infero sin-
 gularum quandam penelardem que
 dudum facta fuit sancto Hugoni pontifici
 ordinis carthusiensium gl'a laus et ho-
 nor totius sanctitatis unita et psalterij ma-
 rie virginis a iuuentute singulari amato
 ut exrenelatione illa habet // Et michi-
 lomus de ipso hoc eadem legi / Quidam
 enim circa annum dñi sexagesimum octi-
 um denotus instructissimus suffragio hoc
 cum aliquando celebraret et aliquando
 dimitteret per volatiles fassas pro
 minimis missam dmittendo :-

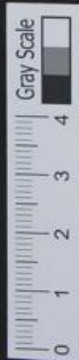
Itaque gravissimè infirmatus cum iam ce-
 lebrare non posset et tamen vellent subito
 in quodam festo Joannis baptiste facti
 in extasi et manens tanq̃ omnino
 mortuus adpendenda misterior di-
 vinoz archana rapit ubi celestia
 penetrans vidit dñm jesum cristum
 celebrantem totamq̃ curiam celestem
 assistentem atq̃ denotissime cōmuniātem

Itaque sibi dictum est ut ad communionem
separaret. ~~ad~~ ac ille ait. Veni me quia nec
dominus sum confessus. // Quid plura. Apparuit
eidem beatissimus Johannes baptista inquit
Para viam domini. Cui ille O sancte sanctorum
necdominus confessus sum. // Veni inquit Johannes
baptista confessorum tibi dabo. Et subito pre-
sentavit ipsum beatissimo apostolorum apostolorum
principi Petro. Cui et confessus est
cum tanta devotione et contritione quod
tamen fuit expertus nunquam. Itaque ubi
venit ad participanda de manu redemp-
toris terrifica sacramenta. audivit
dominum Jesum Christum sibi hec verba impro-
perantem. Quia serue tarde venisti
pignus remisse quod tantas habuisti a me
pretationem per Mariam meam matrem
electam et abscondito a sudario tenes
eam religatam. // Quid amplius. Conmu-
ravit ille cum gaudio indicibili inenar-
rabili et inestimabili ubi cernebat dominum
Jesum Christum infra se perissimie intrasse

et ipm familiarissime de plurimis am-
monentem. Inter que corripuit eum
gravissime de negligentia celebrandi di-
cens ei q nulla requiridi deberet dimi-
tere celebrare nisi pro solo mortali pec-
cato evidenti et non gesso. Addens
q mdenatio vel occupatio aut temp-
tatio vel nocturna pollutio 2 sic desi-
milibz quibus etiam nec pollutio di-
urna si fieret contra voluntatem. ut est
in gessoribz vel equitatibz qm aliqua-
do realissime polluitur sicut in au-
dientia mulierum pulcrarum de confes-
sione carnalium auditaz. Hec inquit
non pondero ubi homo magis vellet
magis q talibz consentire. // Sunt enim
vel pene quedam vel ex demonum
aggressionem illate ut sit horreant
sponsarii maritum et filiarum q creare
salutem. // Sed non timeant. // Quia si

diabolus polluit ego mūdabo et pro-
pulluione centuplam reddam mū-
diciam / Tūc ille ait / Cur inquit adūe
jesu doctores et iūta p̄hibet huius-
modi a cōmunionē // Et dūc jesus certe
faciūt magis ex zelo timoris q̄ caritatis
Semper enī timor non est sed caritas fo-
ras mittit timorem Immo q̄ dūcūm
layci omēs cōmunicabat dīcīs diebꝫ Idēo
p̄pter eos singularissime doctores sen-
serūt post talia non esse cōmunicandū
Secus vero est de celebracōe et de cō-
munionē // Cōmunicans enī tantum sibi
soli p̄ficit / s̄ celebrans bona infinita to-
ti mūdo distribuit // propterea et filii
debeant cessare nūq̄ tamen presbiteri-
p̄talibꝫ debent a celebratione quiescere
Nam tonens quociens cessant p̄uant
denū gl̄a . me potentia mariam matris
meam maternali dignitate . angelos ho-
nore sanctos letitia leticia defunctos re-
demptione // p̄uat etiam infirmos me-

dicantur ignorantibus scientia - esurientes ali-
monia pauperes diuitibus mundum et
suo rege et vniuersa ille suo conseruato-
re / Et quidem inquit / Et si presbiter ex
personalis conditione si indignus sepiissime
tamen in mea persona et ut ecclesie minis-
ter semper habet dignitatem **N**on
enim hoc officium est personale - sed ordinale
Ideo nulla propria persone incommoda hoc
impedire debent nisi fuerint mortalia
inconfessa / Quia enim doctores definiunt
in communicando in tali materia / hoc est
ex deuotione et reuerentia non autem
ex necessitate vel precepto aut ex mortalis
peccati exinde procedentium malicia / Cele-
brate inquit celebrate - quia hoc non
facit tam digni vel mundi aut iusti
quoniam boni angeli ad hoc non sufficiunt
sed pagis hoc tamquam indigentibus tamquam
fimus et tamquam impotentes efficiamus
ut impleamus - ut faciamus et poten-
tes efficiamus // Propterea inquit tibi

narrabo quidem excellencias p^{ri}maxias
 quas quilibet sacerdos habet celebrando
 quas omnes habet ex p^{ri}mo angelico
 matris mee dulcissime // Et sicut tali ep^u-
 thalamio sum ^{matre} incarnata de virgine ma-
~~rie~~ - sic etiam rursus in omni missa
 quasi de nouo carnem humanam recipio
 in uirtute salutacionis angelice que est
 mater mea - origo mea - et causa mea
 Ideo quocumq^{ue} ego facio intanto hoc sa-
 cramento hoc idem facit salutatio
 angelica mea p^{ri}maria:
 Quicquid enim est causa cause est causa -
 causati sedm^{us} maximam metaphysi-
 calen^{tem} licet hoc non fiat in mediate
 sed mediante forma sacramentali:
 Ideo sacerdotes omnes sunt michi tamq^{uam}
 p^{re}s et deberent h^{ab}ere marianam ma-
trēm meam sponsam atq^{ue} salutari-
 angelicam in coronam in gloriam et
 in sumam reuerentia^m // Quoniam ex
 ip^sa pendet tota noui testamenti digⁿⁱ

nō b^{on}

mitas et ipsoz diuiniſſima p̄tibz. **Q**uo circo has
eminentias tibi monſtrabo in ſalutarē
angelica. // Prime quinqz ſūt ſup̄ſubſtā-
tiales. ſecūdo quinqz ſubſtanciales. ter-
cie ſunt accidentales. // Prime autem
quinqz p̄mūta ex quinqz ſtellis diuini-
tatis q̄ ſunt Aue maria. grā plena
dn̄s. ſecūdo ex quinqz fontibz enāgeliz-
tis mirabiliffimis que ſūt tecum. be-
nedita tu in mulieribz et benedictus
Tercie aut quinqz accipiūt et quinqz
caſtus fortiffimis. q̄ ſūt fructus
uentris tui ieſus chriſtus

Prima excellencia ſacerdotum ſup̄-
ſubſtancialis accipit ex ſtella ipſa
pulcherrima que eſt aue in ordine
ad deum patrem omnipotentem. Qui-
libet em ſacerdos habet poteſtatem
patris et ſalua ſemper dei reuerē-
tia habet maiorem potentiam q̄
pater omnipotens in mūdi efficiencia
Creatio em mūdi ſecūdum Auguſtinum
deo p̄mū eſt attribuenda. / Gubernatio

antem filio. **C**onfirmatio vero spiritus sancto
 Pater igitur septem diebus laboravit tan-
 in ope creationis quam distinctionis :-
In primo die plurimum. **I**n secundo perfirma-
 mantum. **I**n tertio per congregationem aquarum
 et productionem plantarum et etiam
 in ope distinctionis. **I**n quarto plurimum
 productionem. **I**n quinto panium
 et piscium factorum. **I**n sexto per alia animalium
 terrestrium principatibus. **S**eptimo at-
 quiebat pater ab omni ope. **H**ec in quo est
 patris potentia in creandi efficientia
 Sed sacerdos celebrans quilibet quantumque
 parvum magis his omnibus facit pater
 enim ibi fecit creatura. sed sacerdos in creatu
 ibi deus effectus producit. sed sacerdos causa
 causarum generat. **I**bi eterna corpora
 corruptibilia pater fecit. sed sacerdos cele-
 brans **ang** causam mundi incorruptibiles
 producit. **Q**uanta ergo est distantia
 mei a mundo creato tanta est excellentia operis

Sacerdotalis super opus creationis:
Unde diffinitive tibi dico qd manus eap[er]
sacerdotis q[ui] h[ab]et potentiam creandi cre-
atam si talis esset possibilis tot m[un]d[or]u[m]
quot sunt substantie in ip[s]o m[un]do. Quo-
niam ego infinitum credo ad huc annos
istos m[un]dos. Debent ergo merito pro
paternali potentia a qua habent p[re]sentia
sepius dicere. Aue salutare. Nam teste
Augustino potentib[us] debet ave. Pater
enim omnipotens in ope illo creationis fecit
angelos. solem. stellas &c. // Sed sacerdos
facit angelos regem arbores in iusticia
scdm Adam innocentie. Propterea sa-
cerdotes dicite omnes et predicate p[ro]p[ri]e
terminum virginis marie ex quo habetis ta-
tam p[re]sentiam sepius illi dicendo Aue.
Sicut quidam sacerdos hoc faciebat
indium in hispanijs et hoc medio p[er]
patris potentiam infinita faciebat mi-
racula tam in mortuis q[uam] in vivis.
Secunda excellencia sup[er]substantialis sacer-

dotum suum ex secunda stella p[ro]p[ri]et[er]ij v[er]g[ini]s marie in ordine ad s[an]ctam personam
in divinis que est filij dei in s[an]ctum Ambro-
sium appropriata quidam mundi con-
ferreque creaturis cognitionem intelligen-
tiam et scientiam. **Q**uilibet vero sa-
cerdos celebrans manus operis facit q[uod]
h[ab]et omnem cognitionem et scientiam ange-
lorum naturalem et doctorum mundi im-
m[en]sorum cunctar[um] creaturarum. **U**nde
si quilibet sacerdos potentiam h[ab]et
auferendi vel dandi om[n]em cognitionem
mundi aditum non h[ab]et tantam p[ro]p[ri]etatem
nec tam dignam nec tam magnificam
sicut **U** p[er] sanctam eucharistiam. **S**ed ait
hoc. Certe q[uod] s[an]ctus eundem Ambrosium
ipse h[ab]et p[ro]p[ri]etatem supra h[ab]et sapientiam deifi-
cam in sancta eucharistia que in infinitum
excedit universam mundi creaturam notitiam
eo q[uod] sapientia dei s[an]ctus Anselmum est mu-
ta **U** notitiae. **O** si quis haberet poten-
tiam dandi scientiam sibi vel alijs ad
nutum q[ui]ntum gauderet. **M**ulto magis
ergo

indeo sacerdotes gaudere debent de tanto
beneficio. Unde si quis auferret uniuersas
~~creaturas notitiam~~ creature notitiam
non auferret tantum bonum quantum au-
ferret annido non celebrando missam.
Sicut etiam manus bonum auferit ab-
iecta priuans illam missa exualitia
uel negligentia quod si auferret ab aliquo
unum annidum creatum. Hic enim auferit
in creatum sed ille creatum. Hic remouet
dominum illic seruum. Hic tollit omne
bonum illic aliud depellit tantum bonum
componendum.

¶ Ne ergo sacerdotibus non celebrantibus
sed bene esset eis qui deuote celebrarent
propterea hanc stellam Maria deberet
semper et in pulpiterio suo ponere et
predicare ex qua habent tante potestatis
scientiam. Maria enim est scientiarum
domina quia illuminatrix et mater sapientie
eterne secundum fulgentium. Imitantes
quendam presbiterum quatuordecim annos
tante simplicitatis quod vix missam legere

exm

facbat - si orando & predicando marie psal-
terium habuit dimittit ad plenum dona om-
 nium scientiarum :-

Tercia excellentia sacerdotum substantialis
 sumit in ordine ad spiritum sanctum per istam
 stellam **Gracia** - quoniam spiritus sancto per
Gregorium et hilarium attribuit donum
 gratiarum - virtutum fructuum et beatitudinum
 Tanta autem est hec potestas potestas sacerdotum
 quod regem virtutum producit filium dei qui
 est verus suus pater - qui teste bernardo
 in labijs et manibus sacerdotum iterum per
 in missis incarnatur **Et** hanc potestatem dig-
 ne confirmo **Quoniam** si aliam haberet dari potestatem
 dandi et auferendi ad iudicium cuncta mundi
 dona gratiarum tam in celis quam in terris non
 esset tanta potestas quanta est in hoc sacerdo-
 tium divine facultas **Sed** hoc **Quia** cuncta
 mundi dona gratiarum non sunt deus sed crea-
 tura per sanctum thomam et pene docto-
 res universos. Opus vero sacerdotale est Je-
 sus christus, verus deus et homo verus
Quod mirabilis **Propterea** o sacerdotes

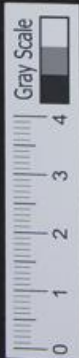
audite. **M**anus daniunus mudo infert
cum una missa pnat qd si minus gracie
ab eo remouerent qdum est ex parte
valoris bonitatis. Quia deq plus valet
in infinitum qd tucta bona creata. **O**vere
ergo marian amare debetis forsan vnam
2 sacerdotissam que in thalamo cum spiritu
sancto pnam suam celebrant missam
et vobis sua gra trismisit hanc pntem vt
vri et illius vna sit 2 idem filia sm Albin
Laudate ergo marian orateq et pdicare
psalterium eiusdem protantay gratay
munere. **¶** Quem admodum legimus
quendam religiosum fecisse 2 postmodum
ad sumum pontificatum puenisse qui
dictus est papa Innocentius - et clauit
miraculis in vita et post mortem.
¶ Quarta excellencia sacerdotum supsub
parcialis est morde ad cristi huantatez
ubi plenam habent huantatis cristi pntez
et quodammodo maiorem. Nam cristus
sm illam metuit dona qd graz habuit

atq; orant. et pro nobis passus fuit scilicet
Augustinus Sed quid dicam hic. Certes her
 oia sunt quedam accidentia que deo non
 sunt scilicet dei scilicet basilium.
 Sacerdos autem celebrans habet potentiam
 ad nutum supra dominum jesu humanitatem et dei-
 tatem illi unitam. scilicet hugonem de sancto
 victore. Deus aut maior est in infinitum
 omni non deo. Ex quo videtur quod opus pres-
 biteri in missa sit maius ex opere operato quam
 cuncta christi opera accidentalia. Verum -
christus scilicet suam humanitatem. fuit modo
 naturali gustatus et per naturalem po-
 tentiam passus et mortuus. In hoc mi-
 rabilissimo sacramento nil habet per naturam
 omnino sed cuncta sunt supernaturalia puta
 intransubstantiatione materie panis
 et vini in corpus domini et sanguinem domini. Et in
 hoc quod accidentia ibi sunt sine subiecto. Et
 quia ibi est corpus et sanguinem domini sine
 et natura corporis substantialis sine sita
 corporali. Pariter modo in fractione spe-

acrum reali sine materia in nutritione,
corruptione substantialibus q̄ sunt ibi aliquo-
tens sine substantia / Et minquid her
sunt maiora miracula q̄ Virginem concipere
Certe & si ex parte dei non sunt maiora
et facti sunt tñ maiora ex parte modi
faciendi Maria em̄ genuit naturali po-
tencia / s̄ sacerdos p̄ caracturem sacerdo-
talem qui est supernaturalis potestas dei
filium generat // Et non quidem passim
ut Maria . s̄ actus et effectus ex doctri-
na beati thome / Quid amplius referam
Certe si p̄nuare mundum cristi meritis
sit magnum dampnum . dico q̄ p̄nuare
secundum vna missa est amplius bonum
auferre vel p̄nuare q̄ cristi merita :
Sicut deus est auctus omnia cristi accidere
Propterea o nos sacerdotes amate ma-
riam sponsam vram sacerdotissam ma-
riam Virginem ex cuius plenitudine
sedm̄ hymenem habetis tantam poten-
tiam . quia plena ut sitis q̄soti & sodales

ad generandum eandem personam - fr̃m̃ rich̃d̃
laudate igit̃ eam - diciteq̃ psalterium illi
et predicate ¶ Veluti quidam abbas in
francia qm̃ semp̃ hoc faciebat apud su-
 os religiosos & subditos seculares quosq̃
 propterea meruit familiarem cum virgine
maria sepius habuisse colloquutionem et
 visionem :-

¶ Quarta excellencia sacerdotum super sub-
 pancia aliis finit̃ in ordine ad virgines ma-
 ria ubi tanta est eorum deputas & potestas
 q̃ in multis vident̃ maria dei matre alii
 orem h̃re potentiam ¶ Maria em̃ est dei
mater q̃ assine se habendo - s̃ sacerdos
 est dei pater actus se habendo scdm̃ tho-
man ¶ Insuper maria est dei mater in
b̃tissimo ventre et carne s̃ sacerdos est
dei pater mente et ore ¶ scdm̃ bernard̃
que nobiliora vident̃ q̃ venter marie
virginis - cum pars hominis infima fr̃m̃
philosophos ¶ Maria etiam est dei mater

scdm potentiam naturalem humanam - si sa-
cerdos est dei pater - scdm potentiaz caracte-
ris supernaturalis q est in mente et no in re
ppualis et non corporalis // Sicut fuit pater
marie virginis // Quisuper maria genuit filiu
dei octo vrbis dicendo // Ecce ancilla dñi fiat
mihi scdm vbum tuum - si sacerdos eni-
dem generat deum tantum quinque vrbis
dicens // Hoc est enim corpus meum -
Per amplius maria vgo genuit dñm
jesum tantum semel - et parvulum non
loquentem - non ambulantiem - servilem -
passibilem et mortalem // Sed sacerdos
potest generare eundem dñm jesum in-
finitis adhibuit maximis - potentem -
loquentem - regnantem - impassibilem et in-
mortalem prout iam est in gloria celesti
signa // O vere dignitas maxima // O pda
potestas // O inenarrabilis facultas faciendo -
tum que in tot et tantis mariam supe-
rare videntur non in meritis s potentia
Sed hoc verum est in modis agendi

pt

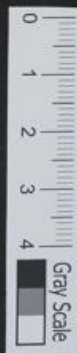
non aut insubstantia facti // Quia maria est
 dei substantialis datus filii esse verum hominem
 de nouo - quod sacerdos facere non potest -
 Quia sic infirmus deus esset homo et infi-
 rmus moreretur secundum Albertum et Thomam
 Sed sacerdos Christi patet transubstan-
 tiationem dando filii esse transubstantiale per
 conversionem panis et vini in corpus et
 sanguinem domini. Agitur non sunt presunt vni-
 ta vel naturales sed magis analogici et sup-
 ernaturaliter les Christi. Ideo in modo mariaz
 excedunt // sed magis maria eos in facto // factum
 enim maria est fundamentum et substantia et
 regula totius operis sacerdotum // Quod circa istam
 potestatem habent a maria ex stella ista // Dominus.
 Richardo enim teste - quia maria est dominus dominum
 cum mater. Ideo querunt esse domina dominum
 cum et cunctis sub se prebere potentiam
 in dei carnis dominum : -
 // Dicit ergo psalterium marie et eam lau-
 date et predicate assidue // Sicut et quidam
 plebanus in provincia primum nomine petrus
 semper hoc faciebat // propterea ubi terre

alie uniuſe fuerint depopulate bellis et peſ-
tilencijs ſemper q̄ rocha ſua p̄mauſit im-
munis et illeſa // Et quidem ut beatiffi-
a licij adhuc uiuenti reuelauit Mala
merito hoc debent facere O uos ſacerdo-
tes uniuſi | Quoniam ampliora bona dig-
nitates habent per anariam ignem et
psalterium ſuum q̄ vniuerſi laici uiri et
mulieres et parvuli // propterea ad hoc
dicendum laudandum et predicandum
eſtis omni iure naturali diuino et humano
magis obligati q̄ omes alij ade filij :-
Ve igit uobis ſi hoc verum ne iniquis
ſi verecūdinum hoc dicere et portare
Ve etiam uobis ſi verecūdinum hoc audire
et p̄dicare // Quoniam eritis totius mundi
ingratiffimi uiri // Sed ſolito more do-
buiſſem hic inferuiſſe chriſti psalterium
quod expoſito factum eſt eo q̄ uirgo anaria
ſacerdotum eſt sodalitas ſoror atq̄ ſponſa
ſingulariffima // Nichilominus tamen iſte
quinq̄ ſacerdotum excellencie habentur
ex chriſti psalterio :-

Primo enim sacerdotes habent patris potestatem ex stella ista. Pater noster. Quoniam deus pater secundum beatum Ambrosium per filium taliter illis contulit potestatem. (Secundo vero habent filii potestatem ex secunda stella. Quia et Mary filia dei esse idem habet cum patre et spiritu sancto. secundum Augustinum. Tercio autem habent potestatem spiritus sancti ex stella. In celis Mary secundum basilium et augustinum. In trinitate sunt tres celi quorum terrenum est spiritus sanctus ex quo habent celestialem hanc potestatem. Quarto habent Christi humanitatis ex quarta stella populi terreni christi que est. Sanctificatur. Quoniam cum christi humanitas est sancta sanctorum secundum Ambrosium. ex qua venit sanctitas in totam dei ecclesiam. Quinto marie virginis habent potestatem ex quinta stella populi virginis christi. scilicet nomen tantum. Nomen enim divinum mariam virginem sanctificavit et glorificavit et supra universam creaturam potestatem sublimavit. secundum Albertum et richardum. Quia ergo sacerdotes istam potestatem habent a christo cuius oraculum apostoli proprium est. Dominica oratio

sequitur q̄ sacerdotes supra cunctos mortales obligantur omni iure dicere / laudare / et predicare psalterium cristi cum etiam sint aploz et cristi discipulorū successores et imitatores ppriissimū quibz dñs mandavit Mathei. vi. hoc p̄ orare orantibz potest p̄dicari hoc psalterium accepta materia modo dicta sub salutatione angelica :-

Iste aut̄ quinq̄ excellentie sacerdotum singulatinū una queq̄ ordinant̄ ad decem dei m̄data sanctissimo modo p̄ficienda / et sic in p̄ciali sacerdotes h̄nt quinquaginta em̄s sup̄substantiales . p̄ quibz merito laudare debent sacerdotes sponsū et sponsam i psalterij quinquagena :-

Sequūt̄ aut̄ quinq̄ sacerdotum eminencie substantiales id est modine ad substantias // Sexta excellencia sacerdotum que est substantialis p̄ma et modine ad st̄os angelos seraphim / cherubim / tronoz / dominar̄ / virtutes / pot̄ates / principatus / archangelos et angelos / Hij em̄ oēs ageli

et si maximam habeant potentiam et nobilitatem inter creaturas scdm Dionysium non tamen habent potentiam aliquam supra christi naturam quam sacerdos qui est scdm bernardum et hugonem quasi creator angelorum creatoris: -
 Propterea angeli omnes colunt et venerant tamquam deum suum. quod sacerdos ipse efficit per missam misterium teste Gregorio. Unde per theologicam dignitatem dico cum Alberto et alijs sanctis doctoribus quod omnes sancti angeli simul superius cunctis eorum donis naturalibus non sint tantum bonum infinitum. quantum est opus sacrosanctum sacerdotum quod est dominus Iesus Christus scdm transsubstantiationem: -
 Quod mirabile. Quod res glossa. Quod inestimabile. Si videre unum angelum multum est aut duos vel plures et cum illis loqui. quid quiescit erit efficere presentem angelorum regem qui est verus homo et verus deus. Unde scdm Richardum

si omnes angelorum legiones cum tota ipsorum
potentia ad terram certam descenderent
non tantum esset innumensum quantum
est christum ibi venire verum deum per
sacerdotis ministerium // propterea
ablacio sine amissione est manuum dammum
quam ablacio cunctorum angelorum p[ri]ncipie // Hanc
autem excellentiam habent sacerdotes. V-
gine maria p[ro]p[ter] p[ri]mum fontem celi-
quum est Ternum (Mam) quod maria habuit
dominum secum regem angelorum vere huma-
natum // Ideo sacerdotes marie s[an]ctos et
sodales eundem habent dominum secum angelorum
omnium dominum et principem suum maximum
in sermone // O igitur sacerdotes omnes
si attendite gloriam vestram videte quid
quantum et quale habetis per mariam
et psalterium ipsius laudate. dicite. et p[re]-
dicite // R[ati]o namque quidam nomine tho-
mas archidiaconus in normania facie-
bat // propterea meruit a maria v[ir]gine
hanc gratiam habere ut posset an-

gelos bonos et malos videre / Et
 verum estimo - sed quasi modo nescio
 Septima excellencia sacerdotum / que
 e substantialis seruida / sinitur in ordine
 ad sanctos antique legis / tam naturalis
 quam scripte // Vide igitur excellencias ade-
Enoch / et noe - abrahæ - ysaac - et iacob /
ioseph / Mosis / aaron / iosue / Gedeonis
samuelis / Dauidis / nathan / heli / et
elezei // Magna enim et miranda fecerunt
 hi antique leges predicti // Sed illi dede-
 runt umbram / sacerdotes vero lucem
 Illi viderunt figuram / sedem beati Augustini
 // sed sacerdotes non testamenti veritatem
 Illi prodigia et monstra fecerunt ingena
 incorporeis et quatuor elementis ac
 alijs super celestibus / sed sedem Ambrosii
 sacerdos facit admirandum supra prophetas
 omnia admiranda // Quid dicam amplius
 Illi cristum prophetauerunt // hic cristum
 facit seneca / basilius Illi habuerunt videre

hic autem actorem legis facere presumpsit
da. Sed quid dicimus de johanne baptista quo
inter natos mulierum nemo maior sur-
rexit. Et dicitur perit in meritis. sed de
potentia loquar. Johannes fuit tristis pro
lucerna annis. rex. et testis. si tu o-
sacerdos. secundum Hieronymum est tristis ipse
per generator. Johannes digito filium dei demon-
stravit et ipsum baptizavit et sanctam tri-
nitatem vidit. sed sacerdos eundem dominum
jesum asserendo facit et sanctam trinitatem
in cristo manentem ad multum mundo dis-
tribuit. secundum Crisostomum. Unde ergo o sa-
cerdos tuam dignitatem. // Longe enim ma-
ius est facere tristum quam demonstrare
aut videre. // Si ergo Johannes baptista ex
hoc tantum laudatur. quid de te o sa-
cerdos dicetur. // Tibi dico doctorum factorum
testimonio quod si haberet tibi daro pater
noster patriarcharum prophetarum et

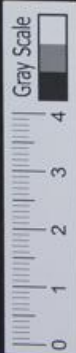
precursorum non tantum h're. quatu
 habet. quanto mons est maior lapide
 uno // Et si omes huiusmodi cum vniuer-
 sis suis signis in tua ecclia essent presen-
 tes & ate nisi non tanta ibi essent q'tum
 est extra missa **C**onminimus & si habens
 dare aut facere h're. videre et audire
 et audire illor' p'tatem adnutit. no tan-
 tam h're p'tatem. quantam h're per
 sacerdotalem dignitatem s'm Albertus
 de tanto quanto cristus est maior cunctis
 opibz eoz // Exquo videre potes. q'tum
 bonum de mudo auferis si non celestias
 num potes // Et hoc habes ex p'cedo fonte
Virginis marie qui est benedicta Nam
 exmarie benedictione pronemut benedicti-
 on dei in vniuersos ministros ecclesie
 christi. s'dm Anselmum :-
Lauda igitur et benedit et p'cedit p'pal-
terium marie pro tali obligatione
 Sicut et quidam pontifex in hispanis

cyll

magister in theologia et doctor in utroque
qure semper portabat et predicabat -
deferendo in zona unum pulcherri-
mum et maximum manuale psalteri-
um ut per cunctos per vulgares per ex-
emplum traheret ad divinum servicium
| Quod et factum est |

Octava sacerdotum excellentia que est
substantialis sumit in ordine ad christi
apostolos ~~et~~ evangelistas et ad disci-
pulos domini. Hi enim duo habuerunt
primo nempe fuerunt discipuli et apti
domini - sed postea domini sunt sacerdotes -
facti sunt quod de ratione | essentiali | aptatus
vel evangeliste non est potestas sacerdo-
talis | Audi ergo | Tanta est dignitas
sacerdotis et potestas quod si haberet tibi
dari universa potestas istorum semper sacerdo-
cio remoto - aut quod semper videres eos non
audires eos prentes - sine quod dares eos
potentiam vel remaneres quibusvis
velles ad nutum tuum non tantum

haberes potentiaz. nec tunc fortem p̄taz
 persacerdotalem p̄tatem // Quoniam oēs
 ip̄i nūq̄m sūnt serm̄i cristi et discipuli
 et tu eorū caput ⁊ magistrum et dñm
 prēm et demū scdm̄ anselmum conreas
Omnia laus Omnia p̄taz / Si multum
 gauderes videre petrum aut paulum.
 q̄ bene velles romanū ita ut eos videres
 quid dicam de te q̄ maiorem hīs īfinitū
 m̄p̄na habes teneb et facis / Illi p̄mū
 dum predicauerūt et ip̄m baptisauerūt
 sed tu mūdi creatorem creas et mūdo
 cōmunicas teste richardo / Videre ergo li-
 quide potes q̄ malum facis cum non ce-
 lebraz et possis // Et q̄ hanc habes po-
 tēciam et terro fonte psalterij q̄ḡs maia
 q̄ est Tu // Quoniam maria ego maria
 scdm̄ albertum demonstravit et retulit
 mūdo ac supportavit q̄bum de incarnā-
 tū qd̄ apostoli postea viderūt. demō-
 strarūt ⁊ mūdo retulerūt // Tu v̄cā ip̄m
 demonstras ⁊ referas et ne dñm supportas
 verum ⁊ supportatum generas :-

1
Lauda ergo et benedic et predica o sacerdos
omnis psalterium virginis marie ex quo
tam magnifica -- Exij

Quint et quidam ordinis predicatorum
lothoringia semper in sermonibus sic predi-
cant. propterea mortem habuit preciosissimam
ut magis videretur repletam gaudis marie vir-
ginis ^{sanguis} essent et videretur quod anazienis cunctis
maximam devotionis in morte relinquens
exemplum expresencia virginis marie
et sanctorum angelorum

¶ Nonna sacerdotum excellencia que est
quarta substantialis sumit in ordine ad
sanctos martires et confessores ex quarto
fonte virginis marie que tanta est et
admirabilis. tamquam gloriosa quasi tuus sacer-
dos cristi heres ad deum omnipotentem --
cunctorum martirum patiendi et tollerandi
tormenta / Atque etiam confessorum
omnium heres in te patrem quam uni-
uersi habuerunt in cunctis faciendis ut
stephanus - laurentius - dionysius / Et sic

de alijs sanctis martiribus / Et velut nicolaus
Remigius - Anthonius et sic de alijs cōfessō-
 ribus - non tantum hōrē potentiam p̄tam
 habes p̄ sacerdotalem p̄tatem Immo am-
 plius dicam // Si p̄tatem haberes s̄p̄ p̄tate
 videndi omēs martires et cōfessores. et
 audiendi. ac p̄tates habendi cum potestate
 cōmunicandi. aut auferendi eorū posse q̄libet
 velles qd̄ maximum est - non tantum hōrē
dignitatem sup̄ creaturas potestatem Qm̄
 p̄ illoz potentiam hōrē dignitatem super
 creaturas multas sed per istam obtines
 facultatem super eum et qui deus et homo
 est / Qd̄ libenter velles videre stephanum
 nō audire sen hōrē presentem Immo q̄
 libenter obtineres quāz dereliquis sancti
Nicolai vel laurentii - adeo ut pro istis mari-
 rē donare optares / et certe unicuique mis-
 sam plus hōrē oibz habes / Quoniam s̄m̄
fulgentium obtines eum in quo omnia
 et per quem omnia / Exquo p̄z p̄tatem
 malum facis si annūdo missam tollis
Memento igitur laudare benedicere et predicare
 debet psalterium v̄ginis marie / Quo-

man antonia muliere beatissima mulierum
hec oia habes qz in mulieribz / Nam ill-
berto teste maria hgo mulierz regina
contulit toti mūdo dei dona bñssima /
signanter illis qm vitam christi sūt qz
fessi / ~~ut sūt~~ ut sūt eantie presbitem-
Et in idem redit richardus et bona nē-
tura // facite igitur hoc o sacerdotes
vniuersi ne inueniamini ingrati. Exm
Quem admodum fecit quidam Dennis
in pictardia q' semp hoc dicebat et
portabat ac p̄dicabat in omni ser-
mone / Cum em̄ quidam magni magistri
seniel tūz interrogarent / cur tūz esset
magister in theologia / et peritq in omni scia
semp de psalms marie p̄dicaret :-
Quibz ille respondit / Et ip̄i cur omni
die ~~come~~ die comeditis panem et bi-
bitis de meliori et induamini ut q̄ter
eisdem vestimentis et eadem domo
sicut de alijs Responderunt / Quia sūt

Exm

necessaria / Et ille si non mereretur semp
 q comedere & bibere & non verbor ego
 predicare semp illud ex quo habeo pa-
 nem et potum vite vestimentum grā
 & palatium glorie / Sicq̃ q̃si sunt et q̃si
 Decima sacerdotum excellencia q̃ est quā-
 ta substantialis sunt m̃ ordine ad religiosos
 et vgines / Et est tanta . q̃ si quis ha-
 beret cūctorum religiosorum putast
dominici - thome vincentij - francisci . be-
nediti - bernardi neconij et augustini
 potestatem / saluo sacerdotio . nel etiam
 cūctorum vginum mūdi puta katheri-
ne . barbare - ursule . et sic de alijs // Etiam
 non vginibz ut de magdalena vel heli-
zabeth helona et sic de alijs q̃nt p̃dicat
 eorum legende **N**on haberet inquam -
 tantam potentiam q̃tam habet p̃sacer-
 dotalem dignitatem // **E**nomam^{illoz} potestas
 est subdeo et impura creatura secundum
Anselmum / Sed sacerdotis potentia est

supradictum hōiez ut ita loquar. faciēdo
ipm venire ut voluerit etiam ad iungē
eū ponendo & donando & mouendo q̄bus
cumq̄ optauerit. Insuper si habere ea
facilitatem semper videndi aut tēpū
obtinendi cūctos sanctos religionum
& v̄gnes v̄niuersos p̄mo illas faciēdi
& gseruandi vel dandi p̄tatem istam alijs
dico q̄ non equalem habere cū sacer
dotio p̄tatem // Ex dictis bona uenture
et etiam thome / Tu enī ut sacerdos
habes potēciam supra gubernatorem
gseruatorem & ḡhorificatorem eorum
/ Qui quanto est maior est tanto illis
potēciam habes potēciam / Vide er
go o sacerdos - si non velles p̄uaripo
potēcia katherine aut domini. q̄
tum esset hos remane amādo / Agnos
ce igitur q̄ta dignitas ē tibi collata
et quantum malum facis q̄ te et

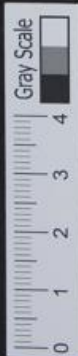

etiam missa p[ro]p[ri]a cu[m] celebrare possis
 Mandate ergo et benedicite ac predicite
psalterium Virginis marie marie a mi-
 nistris presbiteri - quoniam hanc potestatem
 habetis a maria virgine ex fonte
 isto qui est // Et benedicite // Teste em[en]d[um] Ansel-
mo . per benedictum marie filium sp[iritu]
sui et virginum atq[ue] implar[um] cunctarum
 religionum venit benedictio in totum
 dei eam . supra uniuersos presbiteros
 christi singularissimos ministros p[er] quos
 alij benedicunt et benedicta dona dei
 conferunt // Predica te ergo hoc psal-
 terium et dicite // Sicut et quidam ep[iscopu]s
 in anglia hoc faciebat et omnes multos
 presbiterorum psalteria gloriose
Virginis marie quertens ea pauperibus
 distribuere . et sic ad beatam maria
virginem uniuersos attrahebat :-
 Paritq[ue] modo a nos venerabiles d[omi]n[us]
iesu christi sacerdotes hanc quinq[ue] excel-

cellencias habetis et cristi psalterio.
Nam sextam habetis ex sexto fonte
psalterij cristi ibi Adveniat regnum
tuum Nam regnum dei secundum Augustinum est
regnum angelorum quod inter sanctos sacerdotibus
est datum. (Septimam vero habetis in
septimo fonte cristi ibi. / fiat voluntas
tua // Voluntas enim dei secundum Ambrosium
primitus fuit in antiqua lege - sed nunc
nobiliori modo in sacerdotibus est in no-
na lege // Octavam vero habetis in octavo
fonte ibi / Sicut Apostoli enim dei secundum
Augustinum sunt celum quorum preces
sacerdotibus est collata:-

Nonam vero novam excellentiam habe-
bitis. tunc ex nono fonte ibi / Et interna-
teste enim Hieronymus // Sancti martires et
confessores fuerunt terra dei culta et ara-
ta sanctissime virtutum operibus per-
petuam christi principis suorum sacerdo-
tium / Cum ipsi sint terra et agri ac vinea
et hominum cristus est colans et agricola

Decimas habetis in decimo fonte gratiæ
 ubi panem nostrum quotidianum -
 Quoniam scilicet Richardum virginem
 sancte et religiosi tantum petunt panem
 suum quotidianum - cetera contempnentes
 mundi vana. Nichil enim habentes sunt
 omnia possidentes summum sacerdotem -
cristum qui simul est hostia et sacerdos
 presbiteris istam donans potentiam
 ut sibi et alijs panem offerant quoti-
 dianum - id est supersubstantialem et
 diuinum. // Hec autem quinque ordinantur
 ad decem virtutes principales - septem
 et tres theologicas. Et sic quilibet
 sacerdos in istis quinque habet in speciali
 quinquaginta excellencias ut merito per
 tantis excellencias debeant dicere et
 portare secundam quinquagenam -
cristi et etiam predicare ne supra viros
 viuentes efficiantur ingrati si contempserint

oracula tam sancta tam necessaria et glo-
riosa per que tanta obtinuerunt privi-
legia =

Sequitur quinqz eminentie sacerdotum
terre quinquagene

Undecima sacerdotum eminentia que
est accidentalit^r sumit^r in ordine admi-
nacula que facta sunt in ecclesia / Tanta em^o
est eorum potestas / q^d habere poten-
ciam. vel pro se vel pro alijs quibuf-
cunqz faciendi miracula tanta et
talit^a quanta et qualia sunt facta
unqz et fieri non esset tanta p^otas
quanta est potestas diviniissima sacer-
dotum / Vnde mortuos suscitare. cecos
illuminare, leprosos mundare et demo-
nos fugare. loqui nonis linguis. sicqz de
similibus non est tantum. quantum est
missam celebrare // Sicut nec una stella
tanta est sicut celum // Omnes p^o oia lauda-

bilis / o dignitatem inestimabilem / o p̄m-
 tem incōpabilem / Sed cur hoc / Andi-
thomam albertum bonaventuram ce-
 terosq; doctores eccl̄ie sanctos & non
 sanctos // Certe quia miracula alia fac-
 ta sunt impura creatura deo coniuncta
 in persona // propterea ex hoc infinita-
 tem habet supra alia miracula s̄m
Richardum / Quid ergo cupis quor-
 tuos suscitare / aut prophetare vel novam
 scientiam habere sine p̄tatem faciendi
 ista vel alijs ḡrandi optas h̄c Maz-
anagis maius h̄c om̄ib; habes et
 plus istis cunctis potes et vales s̄m
Abrissim // Ex quo patet q̄tū est detri-
 mentum vna; auferre mūdo missam
 aut p̄uare defunctos sola missa vnica
Laudate igit̄ o sacerdotes vniūsi bene-
 dicite portate & predicite psalterium
vginib; marie p̄ obligatione & aliquali
 recompensione Mani ex castro vginib;

marie primo qui est fructus hanc
habetis potentiam / fructus em marie
virginis est fructus vester scdm Augustin
Et idem fructus cunctoz mundi pator
est miraculoz sm basiliz :-

Predicite ergo incessanter hoc psalteri
^{glose}
glossine virginis marie / Sicut et quidam
Canonitus dudum in flandria vel braban-
cia semper faciebat // propterea gratiaz
habuit - ut frequentiq p appositionem
psalterij marie virginis marie varijs
rarent^r infirmj // Et signant^r curati snt
pesilentes et febricitantes - aut etia
Mulieres in puerperio / etiam dolores
dendum sustinentes :-

Quodenna sacerdotum emnencia que
que est accidental^r sumit^r ordine ad
potestatem principat^r iurisdictionis
ecclesiastice / Nam tanta est hec sacerdo-
talis dignitas p uniuersa presidencie
entie / prelatorum ut prior - abba

archidiaconorum plebanorum et pontificum
simul sumpte non possunt equipari tati
pnti // Sicut nec pmlus fontis magno
fluvio nel mari sedm Albertum / Cum
minus potestas presbiteratus est maior
q̃ potestas papatus est tantum quia
sacerdos h̃z pntem supra corp9 dñi -
verum - s̃ papa & alij pontifices inquitur
huiusmodi non hnt pntem nisi supra
corp9 dñi mysticum - qđ infinitum est
min9 pfectione q̃ corp9 cristi verum
/ Et hoc ex dictis thorne / O p̃tium velle
videre sūmum pontificem / Et ecce vi-
dendo sacerdotem magis videt q̃ vi-
dendo papam ut papa est p̃ciso ab
eo sacerdotio per intellectum // Et mider
go inquit hugo - / O sacerdos pontificatus
anib9 // Certe dignitas tua sacerdotalis
potior est q̃ pontificatus / nisi quia
pontifices sil' sunt pontifices & sacer-
dotes / O ergo presbiteri vniūsi videte

vocationem attendite queso quō et p̄p̄t̄
vos deus amat qui sic vos sublimat
et eleuat p̄ mariam iginem sponsam
vram a amicis m̄stro suo secūdo
qui est ventris (Nam venter marie
iginis teste hymone est castrum for-
titudinis et oīs potestatis et quo in m̄-
do signanter in castra vniūse p̄tatis et
venit abundancia // Sicut et castris p̄p̄-
sus et tali thalamo ē miro modo pro-
gressus **C**audate ergo et benedicite
porte a predicate psalterium iginis
marie / Veluti ille maximus predicator
Albertus magnus - qui a iuuentute hoc
p̄ oravit et predicavit / Ob hoc sciē-
tiam immensam et pontificatum p̄
mariam obtinuit :-
Tridētima sacerdotum eminentia - qui
est accidentalis sumit̄ in ordine ad
potestates seculares et hūmanam forti-

tudinem // Tanta enim et mirabilis est potestas
vra o dominum sacerdotes q[uod] excedit alex-
andri potestatem Julij potestatem / Octa-
nianam pacem Arthurum audaciam et pro-
bitatem // Caroli magni q[ui]ntam et virtutem
ymmo et auctoritatem dominationem mundi
facultatem - et si mille milia forent
mundi maiores isto ut merito laus ho-
nor et gl[ori]a amplius vobis debeat[ur] q[uam] d[omi]nis
secularibus // Non enim sunt digni vos videre
nec vos alloqui - nec vos secum h[ab]ere :-
Sicut leprosus non est dignus regem ha-
bere seu videre - s[ecundu]m Rabanum / Sed
que tante dignitatis causa / Certe quia
illi habent potestatem super terrenas
divicias et hominu[m] corpora vos vero habe-
tis s[ecundu]m Richardum - potestatem supra omnia et
supra totum mundum / Nam estis p[re]s-
in baptismo i[n] penitentia et auctis sacra-
mentis alijs / Que p[re]nitentia v[est]ra longe
secundu[m] Thomas est dignior q[uam] carnalis:

Propterea vos totius mundi estis docto-
res et rectores - ac pastores sm Augustini
et albertini // Deberent ergo vos hono-
rare dñm et nequaquam vos illos timere -
aut honorare // Sed multitudo vrm sm
contempnens dignitatem hen hen teste hi-
domino de generavit tñm senam serm-
tutem Nam qui debuerunt esse priores
aspicientes retro - facti sunt posteriores
Per amplius habens pñtem summam
supra imperatorem infinitum et papam
universorum hoc est supra dominum
jesum cristum - sm petrum de paludo
Timeatis ergo indigne celebrante for-
midate etiam non celebrando tanto mñ-
dum pñare bona hanc pñtem obti-
nētis p mariam reginam in tertio cas-
tro suo qm est / Tm quod est pñomen
possessum Nam ut ait edilio cluni-
acensis 2 vba eadem sunt Auselinj -

Maria nictorum est duā possessioq; oīs
bonorum tam diuinorum q̄ celestium q̄
terrenorum esse sub ea // Quia habet
ad intum eum in quo oīa p̄ quem
oīa et ex quo oīa :-

laudate igit̃ benedicite et portate ac
predicite psalteriū uiginti ^{maie} // Quēadmo- Exm
dum fecit quidam gloriosus frater de or-
dine fratrum minorum iuxta ep̄a sancti
francisci in alemanijs // Et tantum fecit
fructum ^{hoc} predicando q̄ omēs putabant
eum esse quasi unum de maximis aptis
ad eas dimissum :-

Quartadecima sacerdotum eminentia que
est accidentalit̃ sumit̃ in ordine in ordine
ad sancta dei que sūt merita ut sūt crux
dm̄ - sepulcrum - clauis - corona - crucia - li-
blia et sanctorum reliquie - aqua benedicta
et huiusmodi // Tanta em̄ est sacerdotalis
dignitas q̄ ista omnia transcendit // Quo-

niam hec sunt animata irrationalia
sed sacerdos est animatus rationalisq:
Insuper crux dñi fecit christum mori
¶ sacerdos facit illum esse // Et iterum
sepulcrum domini habuit cistum mor-
tuum et solum semel - sed sacerdos habet
illum vivum et sepius // Et insuper hec
cuncta in die iudicii comburentur, sed potestas
sacerdotalis eterne manebit. fm Al-
bertum et thomam :-

Consequenter ista non habent sanctita-
tem nec potentiam aprie nisi sicut signa
¶ sacerdos hz pstatem / sup naturalem in
herentem q est pñe caracteris scdm
thomam p quaz potest homo indeni
Opere glā mirabilis / Opotestas incom-
pabilis 2 hen hen iam pene qfusa a
mūdanis et qtempa // propterea o
vniuersi presbiteri attendite queso pa-
rumper vram excellentiam tam mag-
nam tamq^umirificam quam habetis p-

mariam virginem ex qua ipse castro
 qui est jesus. Mas quoniam asserente
 maximo in quodam sermone / Maria est
mater dñi jesi qui est sanctus sanctorum -
 Unde venerandi cristi sacerdotes qz sūt ipi
cristi p̄res et creatoris sui quasi creatores
 potentiam obtinent sup̄ uniuersa christi
 sanctorum facta // Unde et ambrosius Mag-
 na dignitas sacerdotalis p̄ quam uniuersa
 in ecclesia p̄ficiunt sacramenta / Ea propter
laudate - benedicite deserte et p̄dicante p̄p̄l-
terum virginis marie virginis et assidue
 celebrate - ore mundum p̄uocatis dictum
 tanta sanctitate // Predicate inq̄ Sicut
 et quidam episcopus qui nedium p̄dica-
 bat in hiscia verum omnes predicantes
 in sua diocesi coquebat ad hoc predi-
 candum // Cum igo igo maria semel
 in festo quodam purificationis predicationi
 affuit et benedictionem sibi offerens of-

Exm

cilio populum audientem aqua celesti cō-
punctionis sic rigantur q̄ nūq̄ aliquis de
illis tantum cōpunctionem hominum alium-
bi vidit vel audit :-

Quintadecima sacerdotum eminenia
que est accidentalis sumit^r in ordine ad
sanctorum gloriam // **T**anta enim et tam
celebris est sacerdotum gl^a precellit
beatorum gl^a in multis // beati enim
habent dei visionem et fruitionem et
cōprehens^{ionem} . sed non dat ad nutum deum
nec faciūt ad terras descendente illum
Quis super beati habent se passim ad deū
s; sacerdos active // **S**ititer beatitudo
sanctorum ē accidentalis q̄ est opus
iporum - s; opus sacerdotum est
sup^rsubstantiale 2 dīuinale ymmo sa-
cerdos teste Anselmo et Alberto regum
beatorum // producit et gloriam eorū
facit quem sancti tremunt adorant et =

venerant. Quoniam ut sanctissima re-
 lenant maria. Ipa opus sacerdotum tanquam
 filium suum proprium adorat te ut
 deum. // Et sicut opus virginis marie
 est deus et homo - sic et presbiterorum
 opus est et homo. // Odeus me quid co-
 gitabas cum tantam mirabilem poten-
 tiam sacerdotibus conferre volebas?
 Tu enim populum ut inquit Aug⁹ confortes
 fecisti tue potentie ut sint quasi deum in
 terris non natura sed quadam pote-
 ra. Propterea o vos sacerdotes videte
 quantum mundo inferitis dampnum si cum
 possitis non celebratis. // Jam enim deus
 vobis contulit signum aliquod future glorie
 si officium vestrum vultis peragere digne. Et
 hanc potentiam habetis amara virgo
 per suum castrum quoniam qui est
Cristus. Nam Crisostomus inquit Cristus
 filius victiones glorie beatis confort-
 ut deum videant. et ^{vip} firmantur satiati

agla dñne maiestatis nūq̃q̃ deficient
¶ Quia cristus interris sacerdotibz vñtio-
nes cōfert in sacramentis digne ministrā-
dis ¶ Laudate ergo benedicite portate
et predicate psalterium vginibz marie
ex quo habetis minus tñ indicabilis po-
tentie ¶ Quoniam si haberetis mūdop
tot aureos quot sunt arene maris et
progratiazatione omni dei illos deo
offerretis ¶ Immo si penas totius mūdi
et labores in vobis deferretis assidue
usq̃ ad finem mūdi non equale deo
donaretis ¶ Nec em mūdi isti nec opa
alia darent vobis p̃tatem christum
faciendi ¶ Et q̃m̃is christus non fiat a-
vobis scdm̃ esse sūū substantiale ¶ Quia
cristus est terminus intrinsecus cōuer-
sionis transsubstantialis ¶ scdm̃ thomam
et albertum ¶ Similiter non habeatis
potentiam maiores omnibz iam dictis
inquindecim excellentijs in substantia

vel meritis habetis tamen maiorem impo-
tentia aliqua vel inefficia -

Predicite ergo ad laudem sponsæ vestre
mane psalterium ex quo tantam habe-
tis potentiam // Sicut et dudum in lombar-
dia quidam heremita sacerdos deuotissimus
semper cunctis aduenientibus hoc prædixit
Propterea diabolus sibi inuidens pluri-
ma temptamenta sibi apposuit eidem plagis
multis eum & visionibus horribilissimis
turbando et perterrendo cellulam su-
am igne tremando // Sed illo ignem
maria clamante - apparuit ei uigo
maria deferens in manu psalterium
quo demones effuguit - et maria uigo
proprio lacte heremitam sanans cellam
eius multo meliorem infra breue spa-
cium preparauit -

Qui etiam modo iste excellencie con-
tinent in psalterio cristi Nam primas
de istis excellenciis habent in primo
castro psalterio cristi ibi // Da nobis hoc

Quoniam scdm Augustinum divina potētia
p quam fuit miracula dedit sacerdoti-
bus virtutem per quam miraculorum
omnium fiat eximium // Scdm autem
excellētiā habent exserendo castro-
ibi // Dimitte nobis debitū nra // Nam
p ecclie potestem scdm Ambrosium que
est ex sacerdotio remittit^r adeo :-
Tertiam autem excellētiā hnt externo
castro ibi // Sicut et nos dimittimus de-
bitūlibz nris // Quoniam sanctitas ecclie
que est p caritatem et per dei sacramē-
ta facit dimittere alijs debitū ppter
fī-nalem pietatem. scm Anselmum :-
Quartam aut habent ex cristo q̄to
castro ibi // Et ne nos inducat contemp-
tationem // Nam basiliq dixit q secula-
ris potestas maximas habet temp-
tationes que p cristi sacerdotium
effugant^r et purgant^r // Quoniam ex
quinto cristi castro ibi // Sed libera
nos amalo // Scdm em Augustinum

liberatio amalo dat celestium bonorum
 adaptionem p sacerdotum ministracione
 Iste autem quinqz excellentie ordinantur
 ad septem dona spiritus sancti et hie p
 res. ~~sed~~ penitentie // Et sic quilibet sacer
 dos habet hic quinquaginta eminencias
 ut merito debeant dicere terciam quin
 quagenam et per consequens totum ma
 rie psalterium - propter bona inenar
 rabilia exinde suscepta :-

+ Devotus modus mēdandi - pro forma
 et modo orandi psalterium gloriosissime
virginis marie qm fuit revelatū beato
dominico p re ordinis predicatorum

In particulari enim pro ut beatissimus
dominicus dudum habuit. ex domini
jesu revelatione - pman dicere debes
 quinquagenam in ordine ad cristi in
 carnacionem // Vbi pro libro habebis
 imaginem marie virginis a capite vsq
 ad pedes singulis membris et poteris

ac ornatius pmi dicenda Aue maria aut
plura puta venerando mpnt illig qd
filio dei sepius fuit pro te inclinatum
Oculis qm enim viderunt Manibus qm
enim odorauerunt labijs . que xpm of-
fusculata sut Auribus que xpm audie-
runt . brachijs que xpm sunt aplexata
Uteribz que xpm lactauerunt . Cordo quo
xpm amavit Ventri qm xpm genuit
Genuibus que dnm adorauerunt Et pe-
dibus qm xpm pro te portauerunt
pariqz facies de tristi conceptione por-
tatione . visitatione elizabeth Natiui-
tate . circuncione . adoracione psentati-
one fuga in egiptum et sic de alijs .
Volu parvulus gesus inter brachia ma-
tris erit liber tuus Et membra xpi
et potencie erunt quasi diminutatis folia
Mam imagines . salu doctorum sanctoru
et eccle sanctionez sunt fidelium li-
brum . ut inquit harymo . Damasceenus
atqz Ambrosius Idea habeatz yma-

C VIII

go marie vginis pultra // Quoniam
 turpis ymago teste magistro - non est
 vera ymago marie sed falsa. cum ipa
maria sit tantus pulcritudinis deco-
 ris et amoris regina ac dña iuxta
 illud canticum iiii / Tota pulchra es
 amica mea et macula non est in te ps
lium // Et debet ymago capi non
 p re corporali pma sed inq̃tū est
 p ydeam in genere cause efficientis
 formalis. exemplaris. et finalis in
 sanctissima trinitate scdm doctrinam
 bñssimj thome // Et q̃ ut tota trinitas
 beata p essentiam pñciam et potentiam
 est mea equaliter q̃tū est ex parte
 deitatis. et non ex parte operis scdm
Gregorium Augustin et bernardum.
 Qu hac tamen ymagine trinitas est
 causaliter scdm ydeam marie vginis
 eternam. q̃ est met-deg. scdm thomaz.
 An ipa vero trinitate beatissima maria
 est realius et operius in finitum q̃ in

se ipſa ſcdm Thomam . qz ibi eſt ſcdm di-
minuſſe . qd' eſt infinituſ ſcdm Auguſt
/ Et per talem modum . id ratione deſin-
tis cum ydeis maria uſq in tali eſt y-
magine ſcdm totam ſuam vitam natu-
ram grām & glām realiffime periffime
et pñcialiffime ratione eſſe pdolis & di-
uinalis qd' eſt maior in infinituſ ſcdm
Albertum & Auguſtum q' eſſe apertum cre-
tum Itaqz miſericordiſſima maria ſemp
qñs eſt realiffime in tali ymagine non
pñcia corporea ſed diuina ſcdm edionii
ſim et boetium / Et hic eſt modus ſcdm
ymagines pvenendi et colendi ſignat
dñs nſr ieſu christi quomodo eodem totus
eſt in ſm ymaginē . Qd nro mentalibus
ymaginibus credere debet dñaz mariam
ibi ta videre . te audire . te quoqz amare
et te ad bonum prouocare non ratione
creature . ſ ſ ratione trinitatis beatiffie
Inqua ſunt oia ex qua oia et p quam oia
teſte paulo / Et inqua ſunt / Et inqua ſunt

monerunt et vniuersum secundum eundem apostolum
 Et hoc modo ut dominus Iesus reuelavit cui-
 dam deuoto poterit uenire inbreui ad
 amorem et timorem perfectum celestium
 Quomodo sit celestia fit et se erunt pueri
 Secundum quod quinquagenarium dices in ordine
 ad dominum Iesum christum passum Vbi pro
 habebis christi imaginem ppulcrum
 Quia pulchra placent teste pho Turpia
 vero displicent ¶ Dices ergo criminibus
domini Iesu christi amulsis apte unum an ma-
ria corone spinee an maria fronti
vulnerate oculis flentibus et manibus
oruentantibus ori aceto potato genis
percussis Auribus perforatis harbe denar-
te collo colaphisato corpore flagellato
manibus et pedibus ac lateri vulne-
ribus ratis sic de alio christi potentiss
et membris diminissimis pro te miseri
passis cuiuslibet unum an maria pote-
ris totam eius passionem circuire a-
cena usque ad sepulturam aptando singula

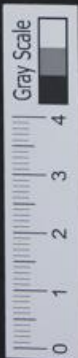
membra dñi redemptoris ad singula queq
mentalipgressu perpeffa / Et quoniam
dñs jesus totus idem in mō et qui fuit
in passione et qui nūc est in celo ac qui
regit et cūcta gubernat totus inq̄ ille
ntali est p̄m̄gine non scdm̄ hūanā p̄-
sentiam - sed scdm̄ dīnam p̄sonā que
equaliter est ubiq̄ scdm̄ anp̄selmū q̄tū
est ex p̄ non suscipiendo manū n̄m̄
ymmo est ex potens - sapiens - pulcher
deificē loquendo sibi - sicut in celo. In sup
ratione p̄dee cristi hūanitatē - tota cristi
hūanitas realissime ibidem est scdm̄ eē
p̄deale qd̄ est manū ⁱinfinitū - teste Au-
gustino q̄ esse creatum naturale Itaq̄
non debet in hūm̄smodi p̄maginibz h̄re
intellectum ad corpalem p̄maginē p̄ncip̄
et dīnam credendo firmissima q̄ qualem
p̄maginem videt ad extra oculo tuo
corpali seu materiali talem dyastis -
habet similitudinem ad intra secundum
esse p̄deale. Namq̄ quecumq̄ mundi

figura seu ymago habet sanctissimam
 diuiduali trinitate verissimam sui fort-
 nam atq; in ea infinitam habet pulchri-
 tudine decoris et nobilitatis atq; in hoc y-
 mages cristi accipies aut marie figis
 tamq; vestimentum sub quo latent her-
 dei magnalia. Et her est ratio potissia-
 sim theologos quare cristi ymago est ad
 oranda adoratione latine. et ymago vgis
marie adoratione ppdulse aliorūq; sāctorū
ymagines quā vult dulce adoratione
 Propterea mater ecclia ymagines ge-
 nerari vult ppter deitatis presenciam
 ut dictum est. Verum fateor q non
 vsitatis hic modus in principio difficilis
 in quibusdam esse poterit occurrentib;
 turpes fantasie aliquotiens et in ho-
 neste quas forti animo cuius dauid gla-
 dio debes amputare et signo crucis re-
 mune. forabolus em sciens optimuz
 alu esse proficendi exercitum inmittere
 venena si poterit. Et in aut pserauerit
 usq; in finem. in breui reperiet anastasiū

maximū auxilium et adiuncta bona pro-
motiuū / Et hec singularis est ratio
quare sanctorū ymagines putand
christi ymago aut virginis marie sepius
cum sanctis sūt locute / Quemadmodū
cum sanctissimo thoma de Aquino et
plurimis alijs // Terciam autem quā-
quagenam dices ut dictū est in ordine
ad christi resurrectionē - ascensionē
gloriam et deitatem signanter per com-
parationem ad diuinas perfectiones in-
finitas que sūt sapientia - scientia boni-
tas - veritas - miserecordia - iusticia
et sic de alijs / Et potest hoc medi-
tari in sancta eucharistia / Quoniam
mea mea est tota trinitas bēn cum
christo // Porro etiam modo habebis
dicere ad sanctos tibi deuotos et spēs
signanter ad angelum tuū aliquas
salutationes / Sed dices / Sanctus io-
hānes baptista nā dominus nē istā

cūq; nec angelus neq; sunt maria
 quomodo ergo saluta bo eos marie
vginis salutationez / Audi mariam
 respondentem // pmo / Quoniam offert
 ista domine tante / ipsam honorādo
 pro talib; sanctis / qm magis voluit
 et amant ex caritate ipsius regine
 eoz honorem q̄ proprium / Quasi
 ma sanctor; glā est maria teste ansel-
 mo et bernardo / Insup bēatissima v-
 go maria ratione caritatis et deitatis
 ac ratione ydearum diuinarum est
 in omnib; sanctis realius q̄ si ipa es-
 set in eis tantummodo / secundum p̄mā
 corpalem et non diuinalem /
 Per amplius tibi dico / q̄ de q̄ trinitas
 beata xpc et omēs sancti sūt vgo ma-
ria non quidem p̄ substantias sed p̄ ydeas
 ut de q̄ qui est oīa p̄ ydeas rerum in
 omnib; sū Augustin paulum expo-
 nentem vel p̄ gēntiaz et excellētiā
 ut xpc qui habet m̄se sup̄excellēt aut

180
p participationem et amorem in omnes
sancti Ideo maria reuelant q verissime
salutatio angelica potest attribui cuilibz
nunc dictis. sed diuersimode Maria un-
autem virginis conuenit hec salutatio qsi
p substantiam et apud etatem / Et hoc ex
dictis beatissimi thome sumunt origines
Atendas igitur diligenter q in cunctis
articulis cristi in carnationis. passionis
resurrectionis et deitatis debes capere
rem meditandam tamq infinitam
aut velut unum mundum infinitum
secundum quicq infinitates // Verbi causa
Cristi incarnatio est tanta in te amando
in te videndo in potestate q debes
timere in presencia quas debes venerari
et inptinencia ad te quam debes co-
seruare q si essent mundi creati natu-
rales infiniti q te omnes incarnati qui
te amarent / viderent / darent suam
potentiam et presentiam et se dona-
rent tibi qtuam possent non tantum

facerent tibi in hijs quibz q̄ntum factum est
 tibi in cristi incarnatione // Sed cur hoc
 Certe ratione deitatis infinite et infini-
 titis gracie cristi in amore tui ac infini-
 titis sapientie eius et p̄ntie ac potentie
 et bonitatis que fuerūt infinita in fin-
 itate sup̄naturali que est maior quacūq;
 infinitate pura naturali. scdm̄ basiliū
 et crisostomū / Q̄no pensato devote
 sic cristū amabis et mariam virginem
 timebis et horab honorabis. per maxieq;
 sanctissimaz trinitatem que oīa fecit
 fē et pro te hoc cōfert in yma-
 ginibz etia3 dictis // Similq; mō po-
 nas infinitatem in nativitate cristi -
passione - resurrectione et sic de alijs
 Et qd' est singulare cum stabis corā
 ymaginibz sanctissimis et marie virginis
 debes cogitare q̄ ille est trinitas b̄ta
 et christus cum maria qm̄ te vident
 sub oculis ymaginibz et audiūt sub au-

ribus et amant sub corde et loquuntur
tibi sub ore ymaginum non solum esse
eius de ydeale vel divinale trinitatis
sanctissime actu pntis // Tantaq est pntis
in visu hor - auditu intellectu amore
ut beatissima relevavit mariaz q si
ibi essent mundi infiniti qm tota pote-
cia te viderent / audirent / te amarent /
intelligerent ac qsernaret non tantum
facerent tibi qm fit tibi a presentato
p talem ymaginem ratione divinitatis
sanctissime ibidem pntis et oia nobilissime
fm basilium msc habetis verius q si
habere ea msc ipis // Quia esse hor divi-
nale e increatum et npe deq fm thomaz
et Augustinum / ideo excedit omes in-
finitatem creataz et npe deq fm thomaz
in infinituz fm Gregorium nazanzenum
Ideo coram talibz ymaginibz q ex divina
ordmaroe ecclie sanctorz patrum ac
angeloz speciali ordinatione ultra cre-
aturas alias sensibiles repntant supna

debes te habere cum ai veneris et timore
in omni fide et amore tanquam si res pre-
sentate divinales ibi essent in presencia

Quia hec et illa secundum Augustinum et tho-
may adorantur eadem adoratione:-

verum qui libet ^{sibi} in celo formare deberet
quasi tria monasteria vellem secundum yma-

ginam ~~magis~~ ^{magis} // Sic enim quidam adhuc anno
septuagesimo quinto vivens a maria vir-
gine doctus. ad superna raptus tres admini-
das vidit civitates:-

Prima erat ex auro et argento ubi fuit
prima quinquagena per cuncta christi man-
nationis personalia:-

Secunda fuit ex omni lapide pretioso. que fuit
longe alius sita. in qua erat expressa secunda
divine passionis quinquagena:-

Tertia autem constabat ex stellis clarissimis
in qua videbatur. tertia quinquagena -
singularissime disposita. In omni pedes ci-
vitate vidit totam celi curiam. sed diver-
simode // fuitque maxima distantia inter has

1143
ciuitates multas et inter quilibet ciuitatam
et aliam fuit schala pulcherrima ubi
erant sepe quinq; castra pulcherrima et
inter qualibet castra semper erant decem
gradus indiscibilis glorie ita ut nullus ppter
terris hinc videret medium in articulis
ciuitatum. Verum et in tribus scalis ange-
lis plenis hoc psalterium singularissime
dinoscatur. Dictumq; est ei qd deberet per
illam scandere schalam qualibet die in quo-
libet gradu unum Anemaria dicendo ut sic
usum haberet ad celestia veniendi contem-
plando. secundum qd dicit paulus. **M**ostra
conuersatio nichil est. Et hunc modum vel
similem sancta senensis tenuit kathedra.
Augustinus docuit hieronymus manifeste ex-
pressum sanctisq; Ambrosius ut refert re-
hardus de sancto victore hac sancta utebatur
contemplatione. Pleriq; sanctorum sic fecerunt.
Qd si non potest uales sic facere pone
tibi ^{cela} mures ciuitates aut Monasteria quas
uocas in mundo et eas ibidem adorna p

CXIII

ymaginacōem scōrum dictas ciuitates tres p̄ha-
 bitas distinctis milonē porcedo quinquagenas
 uel cristi vitam et marie ut melius facere
 valebis // Queniamadmodum deuotissimū viri et
 mulieres fecerūt et faciūt ut Albertus
 narrat Nec hoc grauat cuius homines
 naturaliter ymaginarij habeant de mūdo
 et rebus mūdanis et de auaricia et hūmōi
 cum gaudis // Quare deus multo magis p̄t
 seruare suas q̄templantes / cuius mūdo i
 similibus hoc soleat facere // propterea deus
 nobis voluit dare diuina subfiguris sen-
 sibilibus. s̄m dionysium / et paulo Inui-
 sibilis p̄ ea q̄ facta sunt intellecta appiciūt
 Immo teste phō Impossibile est nos intel-
 ligere sine fantasmate / Et dionysium -
 inq̄ Impossibile est nobis lucere diuinum
 radium nisi parietate sacroz velaminum
 circumelato // Ob hoc deus factus est homo
 ut inquit hro / Et sacramenta cūcta no-
 bis sūt data subsensibili figura s̄m Ambro

Si vero mēdo sic non valet standere. saltem
mētia tua & in oratōe tue civitatibz distantes
p oīa altaria quadam spiritali processio
saluta altarium uniusqz sanctor // Et hoc
est facilius et q simplicibz aptius / Tollitqz
nauseam et non modicum consent deuotionē
Sic legi de quadam muliere nōie maria p p
te marie vginis // Aliter vero dici potest p p
ternum vel per sanctos. letanie qmā dicē
do // Eū qohēs baptista ora pro nobis. et
postea dicendo unū Aue maria et sic de
alijs **A**mplius per vntes sic dicendo.
ave maria. supple regina humilitatis nol
pei aut fidei et sic de alijs **V**ltimus i
ordine ad mētia sic dicendo mente Aue ma
ria. remedium contra superbiam indignitatem
aut inuidiam & sic de pētibz omibz / Et tali
modo possit aliqz meditari sua pēta et
signanter q fecit in illa die & de illis maxie
qtem ut quosdam sic deuotissimos orare
agnoni **R**ursus qlibz poterit hoc in or
dine ad sua officia orare / pnta si est can

CXXV

fidius valebit meditari sub vna Aue maria
 aliquid de ista causa sic dicendo mente Aue
maria regina discretionis in causis Aue re-
 gina iudiciorum Vel q^m mulieribz Aue
mat fecunditatis et nutrix filiaz Vel in
 p^rdicantibz Aue maria lingua p^rdicantium
 et liber et doctrix Vel in laborantibz Aue
maria gubernatrix laborantiu . gr^a plena
 dñs tecum et usq^{ue} ad finem Et sic quilibet
 hoc orando poterit cogitare iuste de cunctis
 q^{ue} debet facere illa die Quoniam maria
 est regina omnium entium teste Alberto
Quo q^{uo} omni negotio est imploranda teste
 bernardo Et sanctissimam nom^{ine} mulie-
 rem sic orantem psalterium Et ita m^{un}-
 dus non p^{re}dictet orantem . sed mutabit
 modi tamen priores sunt securiores :-
Hec s^{un}t dicta breuissime de infinitis quo
 admodum orandi meditandi et contem-
 plandi psalterium marie virginis :-
 Sanctio autem docebit ampliora psalter

marie virginis si valuerint hanc tenere
schalam quam dominicus tenuit & rele-
vant 11 Propterea o p cultores cristi
et marie virginis accipite hoc psalterium
cōprehendens duas oroni reginas sm
Anselm 1 Que sunt duo euangelia cō-
munissima & dignissima omni creaturā
cū signis magnis p̄dicanda Maria ultio
1 Accipite inq̄ hoc / veluti lapides p̄ciosos
ad domum dei edificandam 1 Et pal. in.
1 Et veluti vasa domus sancta in templo
salomonis quilibet deuota dea offeruntur
sacrificia ibidem iij 1 Et sicut ioseph / Gede-
onis / Gamsanis / Dauidis / Ioseph et Ma-
chabeos ad terredas mundi huius p̄dicata-
tes prophanas

Inapit epistola fr̄s alain derupe ordinis
fr̄m p̄dicatorem sacre pagine professorem
Ad p̄edilectum dominum iacobum Carth
domi legis marie prope Rostock de
psalterio gl̄ose virginis marie Et q̄no
non sint querenda signa singularia de illo

psalterij huius miasa quem temporibus istis
ipa beatissima dei genitrix maria deponsa-
re dignata est amula exiguos criminibus
mirum supra modum facto.

Sic audire vobis dei et custodire ut prae
 omnipotentis vobis in angelorum gloria vide
 atis et mercede. Carmine dñe et pater
 cristo dñe predicante et miracula pagato
 cum prodigijs scribe et pharisei heu dice
 bant. Inhelzebub princeps demoniorum
 erit demonia. Et alij temptates signum
 decelis querebant ab eo. Mathei xij | 83 |
 audiat queso q̄ terribilissime nudis salua
 tor eos redarguerat dicens. Enacio
her prava et adultera signum querit et
signum non dabit ei nisi signum jone p-
phete | Sicut enī jona fuit in ventre ceti
 tribus diebus et tribus noctibus. sic erit fi
 lius hominis in corde terre. | Sed non sicut nulla
 marthe signum quesivit. ymo fide constati
 spe celestiali caritate diuinali. secundum

fulgentius in hoc libro prout dicitur :
beatus venter qui te portauit et uenera
que suxisti // Cum dominus appanda ipius fidem
ita clusit / Quoniam beati qui audunt
verbum dei et custodiunt illud // Quod quoniam
deus verbum est palterium virginis marie
quo teste anselmus verbo summi dei verbum
est cara factum / Atque per tale verbum per
tres dies et noctes id est trios quingua-
genas est distinctum et ab eodem verbo
sempiterno mandatum est hoc verbum
euangelicum omni creature predicari
Marcus ultimo Predicate euangelium ad
creature // Cum in ex mirabile verbum idem
verbum verbum verbum subiungit // Dicens
Qui crediderit supple in verbo euange-
licis saluus erit qui vero non credide-
rit condempnabitur // Certum autem est e-
uangelia suma tristi esse domini oracionem
Mathei sexto et annunciationem Antony
luc primo // igitur perpendant unius

C XVIII

q̄ bonū et q̄ iocūduū est audire. credere
 et custodire ac orare her dua euangelicay
ep̄thalamia canticay mūdi omnium
 suprema. Rursus videant singuli q̄ pi-
 culosū est hesitando de ip̄is dubitare ill'
 signa querere. cum sint due bases fūda-
 menta 2 regule ac p̄auue. Nam testamēti
 in quibz error paruis tanq̄ p̄ncipiis
 magis erit in fine. p̄mo celi et mundi
 Quia dato vno i cōuenienti in p̄ncipiis
 multa gtingūt in fine. Et basilius. Extre-
 me infidelitatis signū hesitare est de
 p̄ncipiis fidei fundamentis. Et Isidorus
 refert. Sicut errans in scienciis
 p̄ncipiis p̄ conclusionibz errabit
 sic oberrans in fundamentis fidei lōgus
 ad ornamentis alius et latius deuabit
 Qd' et si her dua ep̄thalamia sūt fidei
 sūt fundamentū. regula virtutis et potē-
 tiā si her fuerint multiplicata per-
 centū et quinquaginta. qm̄ numerū

faciūt psalterij angelici emūt merito et
glā ac potentia minora / Absit / Et sicut
plus valent centum et quinquaginta an-
geli nel stelle - aut homines nel paradisi
nel scientie - aut gratie - nel aurei seu
merita nel monasteria seu religiones ul-
diei - aut libri sicut de singulis . q̄ vnum
tantum horum . sic plus valent centum
et quinquaginta pater noster et ave
maria q̄ horum tantum unum .
Nec est adeo insanus qui magis vellet
centum et quinquaginta poma mantras .
in redditibz nel vestimenta et victorias q̄
de his unum tantum habere denarium
ut libri clamant experientia . sensus et artes
ubipater predicant / Ea propter cariss-
simi his oibz ad sensum p̄specta indicia
audeat manifeste veritas . dignitas et
fructus psalterij duorum cristi et maie
vginis p̄onse epytalanorum / Quid nūq̄
opus est de his quereze signa aut deloro

CXVIII

vel de persona seu de tempore cui her sunt re-
uelata - cui horz veritas pateat ante euan-
gelica et ratione ~~pau~~ prius catholica. Non
ergo her o carissime sunt querenda a ca-
tholica psona signa curiositatis et dubietatis
non dubia iudicia. Quia propter quiden
stellis radiantibus luce catholice et natura-
lis veritatis exangelica salutatione ostendat
hoc sz q nullus debet de psalterio virginis
marie querere signa aut etiam de pouso
ipig nouello marie quib est / qualis ul' qntus
et qua - ubi - et qm maria vgo cu deponsa-
uerit a predicam ppsalterium suum manda-
uerit qm her sunt indubie vera. onaxis
signis confirmata. Satis inquit Aug⁹ Michi
e si agnouero de sanctis aut miris dei frs
aliqd tgnali singularia aut agnoscenda me-
rito relinquam amissay creatori. Et in
idem e hieroni⁹ in optis. Et seneca. Si ho-
nestus es, si fidelis si doctus athonia perso-
narum singularium aut diuinay indaga-

no linc qm
et virginis et
sp^oso. Almo
et moris

ne noli ne confusionem fortiares et penam si-
ne fructu assequaris / Cōm om̄ ut ait Bar-
ro gūter sūt itenda - sed singularia ne-
quaquā indaganda // Sufficiat ergo scire
ista de persona illa adhuc p̄miente in
gūali quousq; dñs hoc amplius manifest-
tet in singulari **P**rima ergo stella ostē-
dens signa hoc non esse inquirenda est ex
iure naturali scdm qđ quilibet estimare
debet de hīs alijs quod de se veller ali-
is estimari / Et parimodo negative est
arbitrandum p̄m chomam **N**ullus autē
vellet se estimari ab alijs delinīs vel de-
lurator ergo nec debet de aliquo hoc esti-
mare / alias incurrir ve maledictionis
petendo grā ius naturale scdm Augustinū
Et tangit̄ ibi Aue quasi sine ve maledic-
tionis iurp̄naturalis :-
Secūda om̄ stella est dñice potētie osten-
siva et misericordie declarativa et sapiē-
tie expositiva que om̄ia in virgine maria

scđm bernardum clarissime sūt impleta/
 qz maria / Quid ergo An deo facente
 hec predicta non potest vel non sūt, vel
 hanc misericordiam orāe sue tantum indi-
 genti facere nequit quod absit, cum sit
 omnipotens sūme sapiens et pater miseri-
 cordiarum. Tercia autē stella est gracie dei
 introductiva. quia. Grā / Ex quo sic motus
 exoritur. Non minus est credenda natura
 q̄ grā // Quilibet autem credit se esse filium
 calium parentum, quia sibi hoc dictum est.
Multo ergo magis sūt diuina credenda
 quando indicantur scđm bñm Gregorium.
 Quarta vero stella est legalium librorum
 plena attestiva. quia. plena. Nunq̄
Moses i quinq̄ libris pentateuchum. ubi
 incipit mūdi et legum narrat seu de-
 monstrat probare nitit̄ ista signis et p-
 digijs. Aut nōne filij isrl̄ in veteri testa-
 mento signa sine miracula petierunt
 adeo omnipotenti de Archa Noe, de

paradiso / de creatione mundi et sic de alijs
Minime teste Gregorio nazanzeno cum
inquit // Tam plena est diuine bonitatis
providentia ut credi possit scire autem
non possit // Et hec providentia nunc non
est minor q̄ tunc Iudicia enim dei abissus
multa // Quarta vero stella est diuine
nobilitatis et dominationis expressiva
Quia . Domini // Si enim ut argumentatur
Iohannes quis statim credit dñi sui famulo
vel regis aut protoni // Nec inquit vel
in vestigare audeat occulta narrationis
quantomagis credi debet dei predica-
tionibus et protonibus // Quintus est mi-
nistris lese maiestatis regio qui regalia
vilipendit edicta aut reprehendit et re-
prehendere machinatur // Hec ille .
Sexta stella est singularis humane condi-
tionis consideratiua - q̄ . Tertius // Non
enim ut arguit Augustinus negandus est ad
esse presens cum videtur si via p̄ qua uerit

tempa ignoret. Cum ergo videamus hoc o-
 ratila esse sanctissima et nobissem per-
 pendamus eorum opera admittit deuoti-
 onis permagnifica pte resane erit hoc
 denegare si gnorem per quem hoc sunt
 deuono reuelata // Si enī ut inquit Crisos-
tinus pulcrum et regiam habens nestem
 cur ipam denegamus eo q ubi quando
 cū quibz et quomodo facta est nescimus
 Ita nempe negabis te esse quia non fas
 nisi p audita te in tali terra natum fuisse
 Septima vero stella est diuine benedictionis
 promulgata - quia. benedicta / Certus
 enī es quisquis hic dubitas q sine hesitacōe
 credis satis amicos tibi pura dicentibus
 mūdāna / Alias pperet policia hūana
 fidelitas et veritas // Quid ergo. Nunquid
 minor est aut miseralior dei lingua lig-
 nis carnalium / Caueant tales ne illi
 sint quibus ppheta dicit Ve q dicitis
malum bonum et bonum malum // Et

ut proximis tangā te inquit remitentem
Poetam audi. **Nūq̃** inquit **Megalus** libz
te hīc pulcherrimūz sanctorem eiusq̃
moraveris - tūz meritates ibi habens re-
rum - et si desint notā actorz. **I**deo tales
sedū **phm** sic hesitantes potius amant
accidens q̃ substantiam et laudem rei q̃
ipsius naturam preponentes **sm** **Remi-**
giū postponenda - et postponēdo pro-
ponenda - sic hōi ordinem pervertēdo
utitur. **O**ctava stella est diuina est
sitionis a relationis derivatīa - quia tu
Non **sm** sensum - s̃ **sm** fidem - **f**idētem
est non apertū - **sm** apostolum. **C**um
ergo reuelatōes sint subfido et sint per-
tinentes - impossibile est eas hūana raci-
one comprehendere in particulari. **S**en-
tia em̃ hūana princepe **philosophorum**
Aristotele attestante nequāq̃ ē singula-
rium sed vniuersaliū p̃mo **posteriarum**
Insipientie ergo sume ē nolle cōprehē-
dere ratione quod sola fide est apprehē-

C xxi

sibile // Et idem redit gregorius // propterea
 sic iudicibus hesitantes quia medium re-
 velationis ignorant / sunt tamq̃ thelamo-
mus qui negavit celsiberos romae venis-
 se coram senatu / quia ignoravit celsibe-
rozum ducent ut inquit seruius Ideo
 irrisus a conspectu fuit eiectus tamq̃ stolidus
 et ignarus **M**ona aut stella est divine
 clementie indicativa . quia . In mulieribus
 Certum em̃ est quia magdalena et alie
 mulieres magis credule fuerunt q̃ tho-
mas vel ap̃ti Idcirco cristum p̃mo vide-
 re meruerunt // Thomas vero quia dñi cre-
 dere distulit / propterea petatium gra-
 vissimum incurrit . sc̃y Asidorum . Am-
brosiu et Gregoriu // Quinymmo dictum est
 adñs sibi / Quia indistime thoma credidisti
 p̃beati qui non viderunt et crediderunt .
 Pudeant ergo h̃i hoc exemplo qui cum
thoma non credunt nisi videant et tan-
 gant in eorum confusione / Sed gaudeat

qui non videndo. sed credendo diuinam pote-
tiam non artatum nec limitatum magni-
ficant // Sic enim tales repugnantes sunt
veluti catulus de quo varro narrat
q. cum summa fame et siti laboraret // Adhi-
bitis coram eo mensis epularum ammu-
m et sumere voluit furia agitata quia
pistorem et pinternam dilutavit. sicq.
misere morte obiit **[** Decima stella est
diuine benedictionis habundanter diffu-
siva. quia. Et benedictio // Quicumq. ergo es
hesitans aspice dominum iesum cristum. et
vide totam ipius vitam ac miracula.
Quid inq. dicam tibi **M**one scribe et
pharisei circa deprauabant attribuen-
tes arti magice. sedm Augustinum **I**ntantum
etiam ut discipuli eius multi hys contem-
ptis abirent retrosum **[** Iohannis sexto :-
pana q. illo viuentis merum credidit.
Si ergo tantus non est creditus non mi-
nus erit si aliquando famula ipius non
credetur quia non est seruus marie dno

suo nec apostolus maior eo qui misit illuz
 Propterea non est bonum manifestare huc
 dominum jesu christi et anarie virginis famulu
 cui talia mirabiliter visa - verissime sunt
 reuelata // Si enim tanta nunc dei evangelica
 non credunt multo amplius quicumque de eo
 dicerent non crederent nisi maior re-
 uerentia adhiberet sua quam domino **Non** sicut
 ergo tales qui magis credunt discipulo quam
 magistro et seruo quam domino quod est signum inge-
 nij pueri secundum Beneciam :-

Undecima stella diuine fructificationis de-
 clarativa - quia fructus | Et nunc fructus maxi-
 mus sunt in factis ysaye hieremie prophetarum
 et sic de alijs qui tamen vilipendebant et
 ductis et factis intantum ut granissimam
 mortem fore // bonum est igitur sibi confiteri
 esse et non cum ipsis martirem existere
 Si ergo illi sunt proreti multo amplius sper-
 neret si sciret // Propterea scribitur -
 matthei septimo **M**alite quere margariti-
 tas ante portos **N**on ergo sicut tales

sicut quidam de quo narrat Darius friger
q in bello fortissimo suo mortua equo op-
tuno p militem presentato diligentius
equo respuit. qz nesciuit unde fuit
sicq statim ab armatis interijt
Quodena stella est diuine generationis
appensus germinatua. quia. uentus
Quibem dubitat cristi aplos martires
confessores et vgines maximos fuisse
filios uentus vginalis marie ratione
pmogeniti sui dm jesi cristi | Sed quid
Hij omnes factis suis fuerunt missi. subsa-
nati. exulati. interrenati. tribulati in
periculis innumeris et paulo in martibz
frequentiter reputatiqz sunt tanq purga-
menta et peripissima mundi teste paulo
| Propterea certus sum q non minus
viuentes faceret tali si et agnoscerent
q ipsi factum // Dies eni mali sunt hen-
et jaz multi canes regnant non valen-
ter latitare. sedm Gregorij licet possit

murmurare / propterea dñs ait **Molite**
sanctum dare timoribus / Et paulus inquit
 Videte quomodo tante ambuletis / Cum
 ergo certi sumus de dignitate et virtute
 prefatorum epithalamiorum quid que-
 rendum est queso designis nonnulli maie
 sponsi nisi sic forte fuerimus stolidi -
 Sicut romani quidam / de qua sine timore
 ait / qd noluit venerari cesarem iulium
 nisi certus esset an de bona et mala ma-
 trimonia ortum haberet scilicet contumax in
 quatuor partes est senatus / non imita-
 de stulticie appetuum alijs reliquit exem-
 plum sui interitus terrore
 Tertiadennia stella est diuine bonitatis
 dei prudentius secrete custodia / Quia
 Quicumq; enim est in his dubitans de
 michi - si lapides preciosos - aut aurum - seu
 monilia velles p vias manifeste depon-
 tare // Certe quicumq; talis talis esset p
Gregorium de pda desiderare et p
fulgentium plusq; fatig foret / morte

tibi procurando infimice // Cum igitur
talis sit in via mundi ^hfurum et latronum
invidorumque et detractorum ac susur-
ronum summum periculum sibi foret si tan-
ta mysteria scirent // Nam aut vana
gloria extolleret // Ideo sapiens dicit
lauda post mortem et lauda nativita-
tem ut inquit // Augustinus et maxime
sed cum pervenerit ad portum et ducem
cum habuerit triumphum // Alio etiam
modo invidi cum molestarent diabolus
magis perturbat^{ret} - caro per mulieres hor-
scentes ipsam magis infestaret. et mun-
dus per dona vana frangeret ex dictis
Ambrosii // Propterea sancti omnes secreta
dei secreta huiusmodi usque ad mortem
siluerunt impticulari quibus magis ea pre-
dicarent // Sicut de beatissimo Domino et
clarissimo Isidoro et pene omnibus
alijs ita legimus // Mirum est ergo hoc
est ergo inquirere // quod per omnes suos
apostolorum indicatum est publicum fore
Datis enim est per in mundo quicunque autem septem

CXXVIII

hoc certissime sciunt // **N**on ergo her singularem
 inquiramus / Me sicut dixi quidam gallie
 nocte romam visitans. licet non maliciose
 sed cognitionis diuine curiositate / ubi cū-
 ta scire volens / propterea raptus. capita-
 lem sententiam pro curiositate meruit sente-
 tiam ut narro ^{varro} Altiore te ne quesieris
 quia plurima supra sensum hominis
 ostensa sunt tibi // Et alibi quidam / Secre-
 tum meum tibi michi // Ideo apostolus
 paulus aiebat Audiri archana verba
 quoniam licet hominum loqui // **Q**uartadecima
 stella est saluacionis deifice promissio. qz
 iesus Vere enim saluator mundi est amian-
 dus a singulis tamq̃ cūctorum bonorum
 patrator // scdm̃ gohannem episcoporum
 in sermone // Et qd̃ ergo si non scias de
 tuo saluatore quicumq̃ in hys dubiis
 quomodo indinimis sunt relationes no-
 tiones ypostases. persone. et sic de alijs
 Vel si ignoras ip̃ius modum generationis

humane vel suorum illuminationum sine re-
uelationum - et sic de singulis ipsius operi-
bus mirificis nonne tu debes ideo minus
credere aut sperare vel amare / Absit Ita
ergo cum psalterij marie Virginis perpe-
das meritatem sanctitatem et fructum
non debes si nescias omnes ipsius circum-
stantias minus honorare dicere vel
amare / Alias timeo quod talis quilibet erit
sicut illi qui honorant homines propter ves-
timenta et non e contra ut ait Seneca
Et sicut quidam qui imperatorem troia-
num non honorabant nisi eum in im-
periali dignitate vidissent ut ait Servius
quos necavit impator / Quia vestimenta
sunt propter homines et non e contra.
Quintadecima stella est diuine misionis
gymnastica . qz . cristus / Cur enim cum
pendimus medicinam esse utilem negli-
gimus illam quia medicum ignoramus
/ Aut cur rosas spernimus et fructus aut

gēmas vel metalla si ipsoꝝ rationes nesci-
amus ut arguit Sapientia. / Sic etiam cū
hec videantur sanctissima et fructuosis-
sima si nesciat tūc hec de proximis
reuelata non minus sunt peroranda
alias magis toleremus talem q̃ diuina
oracula ut ait huc in casu simili. / Et
similes essent cūdam duci in arabia
q̃m medicinam sumere recusant q̃-
fuit de egipto stulte ex loco ponderans
odioso odium medicine. / Sicq̃ imme-
dicatū. ut ait plinius est morte pre-
uentū. / Hec igit̃ dicit̃ ut psalterium
marie virginis p̃ solūctes hec nō tūc
mus dubia. sed. constantis maneat
in deuotione n̄ra. / Non enī a nōis hoc
incipit ut patet in libro ap̃m et
de sancta maria de onpato. / In beda
doctore britonum. / In bernardo. sancto
dominico. et alijs q̃ plurimū sanctis
q̃m gloria singulari sūt hoc psalterio.

sublimati / De quibz per omnia dicere mi-
nis esset laboriosum. ~~q~~ tamq quis
temporibz hys nona per hoc dictum
fiunt miracula diuersis in personis et
varijs in locis. **R**ena ppter cunctis dico
et predico. beati qm audiunt vbum dei
hoc est psalterium vginis marie et
beatiores snt qm custodiunt illud mte
voto et opere. Tales em snt filij ven-
tis vginalis cum cristo potabunt cum
eo vberibz suauissis sanctissime trinit-
tatis que sunt in visione comprehensioe
et frunctione celestialis desponsatione.
scdm bnm Augustinum. // Snt ergo hec o-
rarissime nre petitionis sufficiencia. Mer-
miremur quia maiora his fecit deus
et faciet. // Qd non potest non ideo
indignauerit qd alij fecerunt esse de-
mentum. // Si em non videre ^{cor} ~~caput~~ vrm
potest aut dorsum vel anam aut pma

q̄ habetis seu v̄nites nel angelos aut de-
 monia presentes non valet sequela ~~na~~
 q̄ ideo non sunt quia hoc non p̄pendetis
 sensibilibz oculis. It̄ multa fortius con-
 sequentia non valet si hoc non intelli-
 gatis q̄ ideo non sunt. s̄ est stultissima
 mūdi fallacia accidentis et s̄m q̄m̄ ad
 simpliciter scdm̄ p̄m̄. Nichil ergo īp̄p̄-
terio v̄ginis marie est repugnantis fidei
 uel cr̄isti aut v̄ginis marie dignitati nel
 aīaz saluti aut dīuine potētie sen eccl̄ie
 auctoritati. ¶ Quicūq̄ ergo dubiosus es
 in hac materia. noli ^{hic male} iudicare ne iudica-
 beris. Moli etiam hoc adempnare q̄z
 scribit. Nolite adempnare et non con-
dempnabimini. In quo em̄ iudicio iudi-
 caueritis iudicabimini dicit dñs. Et men-
 sura eadem qua mensi fueritis alijs vo-
 bis remeietur et i dictis et i factis. Quia
 p̄pter audent loquar signum presump-
 tionis ac arrogancie et sup̄bie. inuidie
 uel infidelitatis est m̄h̄is iam dictis cu-

riose em̄ 2 maliciose hesitare // Crimini-
mo si tuam fantasiam quicunque sic hesi-
tas alijs prodideris iam proximum
scandalizas et eum temptas ab illo
sciam in hoc remonēdo deuotionem aut
perturbando sine ratione sufficienti:
Vnde obligaris ad satisfactionem proscan-
dalo malo exemplo et turbatione christi
et marie Virginis in proximis tuis :-
Videant ergo sibi et caueant huiusmodi
obtrahentes ne mala morte moriantur
scdm̄ basilium - quia impugnant vitam
Aut confundantur - quia confundunt ma-
rie Virginis gloriam / scdm̄ bernardum
Aut perturbentur quia perturbant
proximorum deuotionem scdm̄ Origenez
Caueantq; ne terribilissimo dei iudicio
adiudicentur sine misericordia - scdm̄
Anselmum - quia oracula summe dei de-
mentie impugnant et indicando con-

dempnauit. **N**on enim aqua putei est unius
in valore quia trahit^r a leproso. **s**ic
b^{ea}t^um Augustinum | **N**ec missa est minor s^um
iura. quia celebrat^r a fornicario. **N**ec eni
requie sanctoru unius sit dignitas. q^uod ferunt^r
ab elioso. s^um fulgentium // **S**i ergo vi-
deritis aliquos ydeotas. aut peccatores
vel simplices marie virginis psalteriu
predicantes. **N**on propterea est q^uod em-
nauimus. quoniam laus tantoru oranti-
u. s^um Augum et anselmum. **N**on
dependet et dignitate orantis vel pre-
dicantis. s^{ed} ex pietate et bonitate mun^{da}ta
sanctissime trinitatis // **Q**uod si quis ista
non legit. non arguat ideo non esse
vera. quia talis locus non valet ne-
gatiue. s^{ed} est fallacia accidentis et con-
sequentis. **L**ocus eni ab auctore solus
valet affirmatiue // **Q**uoniam libri sunt
innumeri quos nunq^{uam} talis legit nec le-

gere potuit // Quod enim teste grusino .derez
aut triginta libros legere potuit . quō
ergo leget tot mūdi huius libzarias ma-
rius libris refertas // Videant ergo sic he-
sitantes quia ratione eadem qua hic hesi-
tant . hesitare possent de ceteris ecclesie
amiraculis 2 de sanctorum legendis // Quorum
prima origo scdm Gregorium 2 augustinum
fuit hec singulari 2 secreta opatione dei
in pnatiss sanctis // postmodum abentia
condita et magnificata // Deq enim vult
teste Ambrosio p paucos vincere oia
aduersa 2 per indoctos 2 ignobiles ac
contemptibiles . paulo asserente denuntiare
quecumq mūdi fortia // propterea
oportet . fm thomam etiam credere
in talibus psonis pnatiss quilibet di-
uina reuelatio e facta // De his vero
excellentijs religionis que ante pas-
tis estimo p rēm aliquē me predicante

scripserunt // Quia propter breuitatis causa
 valete o carissime pater - et marie vir-
ginis amice // Et his visis recondite sa-
 cula contra hoc hesitantium vosq; firma-
te - et vestros in psalterio virginis marie
corroborate // Si enim sermientes kathe-
rine vel Nicolas aut barbare debent
 saluam multo amplius saluabunt oratores
 hoc psalterium Amen

Explicit epistola fratris Alani de rimpe
 ordinis fratrum predicatorum sacre pagine
 professoris de psalterio virginis marie

Sequitur denota exempla q̄ utile sit
 legere psalterium glossis virginis marie
excerpta ex libro // Centum et quinquaginta
collationibus Magistri Alani de rimpe
 ordinis fratrum predicatorum doctoris deno-
tissimi

Quodam deuotiss. beatissime semp uirginis
marie in psalterio suo semel in quodam
festo magna uirginis marie raptus re-
ueraciter adsupna fuit. Videbat enim sibi
q ex oī mūdi parte voces audiebantur
terribilissime clamantes quid tam vin-
dictam - vindictam de habitantibz in tē
Post istas autem voces cernebat q ce-
lestra tamq flumina ignea iacebant sup
terre habitatores. Illuc periebat ho-
minum innumerabilis multitudo. Atq
clamorem par peruncū cetem ceperūt
clamare ad auxilium. Et subita de celis
aduenit navis qna fideijs stellis orna-
ta celis multisq albis alis pallata et p
aera volitans. Et hec miramodo desup
tecta fuit. Eratq tante magnitudinis
q innumeri in eam intrare potuissent.
Quid ultra. Sibi cernebat quinquaginta
de parte qna navis et quinquaginta de

parte alia et quinquaginta supra tectū
qui cū vniuersam aquam infundebar exting-
uentes horribilissimum quod aderat mē-
dium / Atq; in capite nauis tamq; patrona
residebat quedam dñā tam mirabilis q
fuit indicibile. Atq; dei ambiebat nauim
illam. Quid plura. Regina hominib; vo-
ciferantib; sic ait / Omnes filij hominū
ad me confugite ne pñ mhor diluuiū pere-
atis / Et sicut dudum mūdū ad diluuiū per-
ditorum est liberatū per salutationē ange-
licam. sic et nūc venite ad me p eandem
salutationem. Quid amplius. Videbat q
vniuersi q hanc salutationem accipiebāt
habebant auxilium. Veniebantq; colum-
be candidissime que eos ad archam de-
portabant. Et beatissima maria conui-
uium magnum in escis totius iocundita-
tis et in vino diuine inebriationis eis
faciebat. Sicq; mandata hec domina an-
gelis trīs quinquagenarū qui iucēdiū

Nō denarij

extinguebāt. In monte altissimo in brevis
tempore edificaverūt civitatem mirae
magnitudinis cum turribus quinquaginta
ubi omnes psalterij viginti oratores fu-
rūt pōiti ut preservarent ab instanti
incendio quo nūc pene totus mūdus in
omni statu deuorat. Et ait benignissima
maria // Sicut qui narium noe contempserūt
omnes in diluvio perierūt // Sic omnes
qui me et psalterium meum contempnūt
temporibus noissimis // proculdubio in di-
ludio isto peribūt // Et hen hen quis dicere
posset q̄tum et quale fuit hoc diluvium?
Non em̄ puto hūana lingua hoc exp̄iri
posse. Nam ut brevis q̄dudam t̄m̄p̄ al-
ter inferus videbat. // Nullibiq̄ miseri-
cordia apparebat nisi ubi maria muora-
bat. Et hen hen quid dicam. Nam p-
sona q̄ hoc vidit qui de plurimos vidit
qui decessissent ex officio ad mariam affu-
gere tali in t̄pe diluvij magis eam blas-
phemabant et sic cum blasphemis suis

turpissima morte cum tali diluvio ad tartara
ra demerrebant // plurimos autem vidit viros
et mulieres simplices qui in simplicitate
sua ad marianum cum psalterio suo diffugi-
entes ab ea habebant benedictionem et
preservationem // Inter quos vidit quosdam
ecclesiasticos quo ad primum genus et quosdam
laicos quo ad secundum qui eodem die sunt
mortui tpe pestilentiali // Ecclesiastici qui-
dem duo aut tres // sed cum blasphemia mori-
iebant et sine sacramentis // Layci vero
quique vel sex quos nominat // maxima cum
denotione decedebant // Et hoc est quod dicit
dominus in euangelio // Servus sciens volun-
tatem domini sui et non facit plagas vapu-
labit multis // Mescius vero vapulabit
paucos luce duodecimo // propterea ut
conscientie nostre secum habeant tpe
periculosissimo // virgo mater cum filio
eorum salventur psalterio

Quam utile sit solum portare psalteri-
um beate virginis id est priloquium

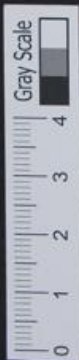
Fuit aliquando quidam magnus rex q
volens familiam suam inducere ad ora-
dum virgines mariam portabat in zona
sua unum magnum patrilogium. qd
tamen non orabat // **S**unt videntes mi-
neri regem suum hoc portavit efere-
mit sititer et qd magis est illud porta-
bant // **Q**uid amplius // **S**emel rex iste rap-
tus ad iudicium dei // debebat condemp-
nari ad tormenta infinita // **Q**uoniam
rex iste vix magis bonum fecerat / sed
mala infinita in bellis / rapinis in blasphie-
meis / superbia / gula et sic de alijs // **C**umq
qtra eius daretur sententia dampnatio
Maria affuit dicens se h're pro eo aliqd
boni // **E**t tunc porrexit in mediu illud
pr nr qd rex iste portabat. s' tñ ipm
dicebat **I**taqz m'fata sunt posita ma-

la sua & de pte alia p̄iloquium suum maie
Mirares / Subito facta est equalitas ista-
 tera / Tūc demones contra uiginem maria
 firentes et blasphemantes reperit partes
 suam destitute velle gravare dicentes ma-
riam iniuste fecisse fecisse illam equalita-
 litatem / Quid plura / Conuersa maria ad
 regem ait / Ete tibi impetravi a filio meo
 ap̄ter illud modicum quod fecisti michi ut
 redeas et ad stateram de parte tua ap-
 ponas // Quid ultra / Rex in domo sua
 mortuus iacebat et ad sepulturam debe-
 bat mox efferri / Subitoq̄ cunctis viden-
 tibus surrexit et ait / O benedictum sit psal-
terium uiginis marie p̄ quod sum delibe-
 ratuſ a dominatione gehene / Itaq̄ m̄cū-
 tis emendatuſ nedum decetero psalteriū
marie portauit / Verum etiam deuotissime
 dixit / **A**stid exemplum putat̄ factuſ fuisse
 de quodam rege Hispaniarum tempore s̄i
Domini predicatoris

Quidam psalterio bte marie vginis
denotissim^{us} mod^{us} post t^{em}p^{or}e longa me-
rito hui^{us} psalterij fuit raptus ad sup^{er}na
ubi vidit regem angelorum in sue gl^{ori}e
maiestate. **A**nt^{er}ius aspectu fuit liber in^{us}
infinite magnitudinis in quo o^mn^{is} scientia
ad plen^{it}ud^{inem} fuit depicta. **I**st^{um} ergo finiu-
lum marie vginis maria p^{ro}ducens ad-
filiu^m obtinuit ab eodem filio ut legeret
in tali libro. **L**egit igit^{ur} et s^{ed}m diuersa
folia plenitudinem scientia habuit ple-
nissime. **S**icq^{ue} rediens ad se ip^su^m miraba^{tur}
et si ^{hec} vera essent. **I**taq^{ue} libros t^{em}p^{or}is o^mn^{is}
intelligit plenissime. **C**um alijs loquitur
monachis. et omⁿes superabat intuitu^m
ut putarent euz demoniacum qu^{ia} s^{ed}m
demonum s^{un}t inimicus postmodum et
antea uiuendo docendo et predicando se
ut frequentius de vgine semper maria
Quia en^{im} perseverant^{er} cu^m maia meruit
hec donaria et p^{er}modu^m iⁿgua sempiterna

Deuotissimum exemplum de virtute psalterij
viginis marie et distinctione quindenij sig-
norum psalterij

Bartholomeus quidam comes in scalia po-
potencia. iustis et iniquitatibus firmo-
sissimus fuit // Qui semel confessus beato do-
minico ordinis fratrum predicatorum ibidem
solebat enim ^{confiteri} ~~predicare~~ magnis viris et
doctoribus. forte aptor iactantiaz vel quādam
curiositatem. qui ei applaudentes. quo-
modo quo iam faciūt confessores magnorum
dominorum et principum quid dolor de fore-
factis suis ipm minime reprehendebāt
cognouit se nūq̃ fuisse bene confessum.
Nam non consuevit dicere alijs confessoribus
nisi tantum penitentiam peccatorum suorum in inter-
nū facit // Beatus enim dominicus qui
hanc specialem grām adeo habebat q̃
omnium sibi confitentium conscientias
et peccata omnia et eorum grās cognoscebat

sentiebat et clarissime videbat innumerabilia peccata ex eius conscientia de quibus nunquam fuerat confessus et de quibus antea nullam conscientiam hunc igitur compuncta valde et penitenti ~~beatus dominus~~ et bonum apostolum habenti - beatus dominus ut in posterum perfecte posset conscientiam suam examinare - inuixit dicere quotidie psalterium virginis marie. modo quo solebat magnis et nobilibus adansque ei unum psalterium centum et quinquaginta signorum paruarum et xv grossarum ut quilibet denarias positorum sine tria sexta quod idem est exemplarum - iussit ut faceret fieri unum pulcrum psalterium sine unum pr noster cuius grossa xv signa essent varia super que habent legi pr nr | Ex quorum usu psalterium dicendo haberet totam vitam suam et peccata reuolueret. Dei gratias et beneficia recolere - cristi in incarnationem passionem beatorum gloriam et penas

dampnatorum meditari et recogitare ~

Quinq[ue] p[ri]ma - p[ri]mi f[er]ti debebant esse talia
p[ri]mu[m] debebat esse varijs colorib[us] depictu[m]
 signans eius varia peccata - et centum et quinquaginta
 mundi p[ec]c[at]a - et totidem penas et
 miseria[s] // Secundu[m] debebat pallidum de-
 signans mortem et centum et quinquaginta
 eius p[er]icula // Tertiu[m] de ruben[is] designans
 indignum tam p[er]iculare q[uam] universale - et
 centum et quinquaginta eius horribilia
Quartu[m] nigrum designans infernu[m] et
 eis centum et quinquaginta g[ra]ves penas
Quintu[m] aureum designans gloriam paradisi
 et eis centum et quinquaginta gaudia -
 generalia infinita - et indicibilia // Alia aut[em]
 quinq[ue] p[ro] secundo f[er]to erant // p[ri]mu[m]
 ymago crucifixi designans cristi passio-
 nem cu[m] centum et quinquaginta fructib[us]
 eiusdem nobis in venientib[us] // Secundu[m] y-
 mago marie cu[m] cristo designans cristi
 incarnationem h[ab]ere centum et quinquaginta
 gaudia virginis marie // Tertiu[m] fuit annulus

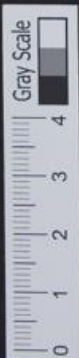
designans dispensationem marie virginis cū
deo p̄te // Et per istam anime denote cum
que habet etiam totidem p̄uilegia // Quartum
fuit agnus dei designans dei misericor-
diam fiendam omnibz psalterium marie
virginis orantibz p̄centum et quinquagē-
ta modos // Quintum fuit lapis adma-
dum modum solis cū multis radijs ha-
bens cristi faciem admodum veronica
designans centum et quinquaginta bene-
dictiones que p̄uenient beatis existē-
tibus clara visione et signanter psallentibz
hoc psalterium virginis marie r
Tercio autem ser̄to erant alia quinq̃
grossa signa admirande significationis
Primum fuit admodum p̄om̄ pulcher-
rimū designans centum et quinquaginta
fructus paradisi qui dabūt̃ orantibz istud
psalterium // Secundum fuit quoddam rotale
vacuum admodum alabastrī in quo intus

erant sanctorum reliquie designans centum
 et quinquaginta auxilia que dabit sancti
 huiusmodi orantibus // Tertium fuit admodum
 clavis designans qd clavis inferni elongabit
 a talibus et claves celorum centum et quinquaginta
 modis cum thesauris celorum illis co-
 ferentur // Quartum fuit denarius in quo
 fuit nomen Jesus designans sanctam eu-
charistiam cum qua decedent oratores p[ro]p[ri]al-
terij virginis marie // Quintum fuit quadra-
 tum inter vacuū admodum alabastrum factum
 designans sacramenta ecclesie quibus omnia iunguntur
 et in his sunt centum et quinquaginta be-
 neficia sedm quindecim hominis potentia-
 ad multiplicatas per decem dei mandata
 et totidem merita et premia. ut alibi dicitur
 est expressius // Sic itaq[ue] comes iste infra
 annum tantum proficit qd diabolus sibi
 invidentem et iniurantem et eū ingula-
 re volentem cum ei iam resistere non vel-
 ne leret. quarto psalterio suo ad collum

diaboli - ipm admutum suum captiuamit
Quem ad terram deueniens 2 pedibz con-
culcans clamantem et horribiliter vlla-
lantem cum promitteret se nunq ei no-
citurum - si enim abire permitteret - resu-
ad placitum dimittens nunq ad eu redijt
Videns igit p̄fatus comes virtutem p̄sal-
terij gloriose Virginis marie p̄ quod sic
diabolum artauerat tñ haberet q̄dam
castrum pulcherrimum inhabitabile am-
nino p̄pter demonia ibidem inhabitantia
et infinitas et horribiles insolentias
facientia - fecit ibidem in parietibus
et cameris p̄ totum castrum p̄r n̄r /
sine p̄riloquia multa depingi / Et sic
demones non solito don nocte venientes
et horribiliter vllulantes ingredi de-
cetero nullatenus ausi sūt // Tandem aut
dominam m̄tam rogauit ut gaudium

aliquod celestiale sibi dignaret ostendere -
 Et paulo post cum devote orando psalterium
 suum legeret vidit angelum dei de manibus
 ipsius unum per nomen excentum et quinquaginta
 lapidibus preciosis accipientem et
 in celum cum gaudio magno deferentem da-
 batque illud beati regis. / Maxime in manibus
 eius illi centum et quinquaginta lapides
 crescebant in montes lapidum preciosorum
 ex quibus ipsa construerebat palatium unum
 magnitudinis et pulchritudinis infinite.
 Quod videns Bartholomeus statuit apud
 se non iam unum tantum dicere psalterium
 sed multa sic quod in omni loco et tunc tam
 stans quam ambulando quam aliud faciendo se
 orabat ut sic in celo plura construeret
 palatia // Postmodum vero dominus noster ei
 appente et ei obitum suum denuntiante
 devotione cum maxima et gaudio decessit
 Deo gratias

^{de Mera}
Incipit prohemium Magri Adriani instru-
torium psalterii sponsi et sponse iesu xpi
et gloriose vginis marie

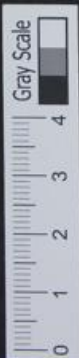
Quoniam hoc mare magnam et spaciosum
in quo sunt reptilia. quorum nā est mī
absq̃ suffragio transire desiderat psalter-
ium vginis marie exproclatissimis fidei
orthodoxe articulis. moda triphazio. mī-
re contextum decanter. Nam in eo sū
bernardum est omne quod docet. omne
qd' expedit. omne quod delectat / propter
p̃mum in eo est salutaris utilitas.
propter scdm̃ an est victionis firmitas
et propter in eo est filij dei maiestas et
glōse vginis marie gratiositas. Hec tria
nobis exhibuit p̃būm quod erat longe
positum in hoc mare magnū. descendit
ut nos de maris fluctibz liberaret scdm̃
glosam ordinariam zacharie // p̃mo fac-
tum, est q̃pe principium hūane rēp̃cōis

reparatum - quo ad primum psalterij huius
 scriptum ostendens in hoc mari magna xpi
 incarnatum // Secundo idem volumus patri
 eterno dixit // Mitte me in mari et cessa-
 bit mare - quia propter me tempestas hec
 orta est // Hinc primo secundum glossam ordina-
 miam // Tunc factum est volumus totius huius
 ne infirmitatis principium sufficientissimum
 per quod terrestria sunt remediata inferna-
 lia proliata et cetera reintegrata - secundum bo-
 nauenturaz in suo breuiloquio // primum
 horum fecit per veniam secundum per preteritum
 tertium vero per gratiam // Sic fons et origo
 est omnis gracie salutis / quo ad omnes
 serui secundum conuenientiam acerbissimam
 domini iesu christi passionem quo dicitur preteritum
 maris motum autem fluctuum omnis nauis
 tigans in ipso // Pertinens in mari forti-
 tudinem omnis zacharie // Tercio hoc
 verbum primum prius substantiale fons
 sapientie et excelsus / a quo ipse gratia

sunt procedentes sicut aque operientes
Abacuk id est sua gl'a missa complens
scdm ibidem glosam ordinariam. factus est
in retributione stipendiorum principum
infirmum fons insuete dulcedinis salus
in vitam eternam Iohannis quarto. quo ad
sermone huius psalterii tertium. In quo me-
ditatur et virginis marie eterna signans
mare vbo et pal' ultimo. Inlucet vultu
sui in psalmo sine quo non potest aliquis
peccatum vitare / nec bonum operari
nec ad portum eterne salutis pervenire
scdm Augustinum. Igitur necessarium est
in hoc mari periculo navigantibus ut oculos
ad hoc lumen convertant prestum ad
maris stellam in hoc psalterio commendatam
virginem gloriosam que merito maris
stella dicitur. Nam primo in suo sinu est
altissima per primum sermone incarnatione me-
diante dei viri fratris // Sed in suo aspectu
humilia per affligentem filii sui passio-
nem amarissimam effecta per scdm ser-
mone nobis exhibita Tercio in suo fil-

gore p̄clarissima ne naufragium sustineas
in fluctibus maris vtilissima super thronos
angelorum implorantibus i auxilium ex
alta adtercium fertum in glā In qua
nequaquā mī i meōr ē inuenta // Super
quem queso non asurget lumen eius // Job
XXV Certes sup omēs eam deuote in
uocantes differentes hñs sui lūmīs p̄ti
cipaciones // Quia non omnis est una
vicinitas deuotionis ad eam :-
Quidam nempe absente // quidam v̄dō
lucide / quidam deniq̄ clarissime sūt
ad eam accedentes // Aspirant ergo
p̄mo ad eam pettores et incipientes
cum theophilo tudentes rea pectora
cum v̄dā penitencia orantes deuote
p̄nuum fertum / exalbescuntibus rosis cō
textum oī pietate 2 clementia referhū
Aspirant secundo hanc stellam iusti
et proficientes cum basilis auagno pa
tenciam in tribulationibus habentes

offerentes secundum fertum rosis rubris
repletum cristi passione rubricatum
suma patientia de auratum / Aspiciant
et tercio p[er]f[ect]i laudantes cum angelis
gratiarum actioes quotidie exsoluen-
tes // Tertium fertum p[re]parat[um] flori-
bus mirifice p[re]paratum concludentes
hoc psalterium In quo tria s[un]t p[er]f[ect]a
maxime fidei p[er] clara principia - omnes
intellectus facultatem excedentia sum-
ma fide obsequenda - et aqualibet fi-
deli magna deuotione colenda :-

Origitur omnes laudate sponsum et spon-
sam Iesum cristum et Virginem mariam
saluberrimo in hoc psalterio / Et tunc
de huius de huius structoris p[re]hensionem

Sequitur instructarium psalterio glo-
riosissime Virginis marie

Laudate enim in psalterio p[ri]mo c. l.
Quoniam in sponsi et sponse lau-

dibus iesu christi et dulcissime signis marie
 tota est hominum salus inqumte beatissio
bernardo quodam in sermone de pponso
 et pponso / Homus eni in his e p salum
Ideo gaudia de coraq sit laudatio // prop
 terea. lauda aia mea dnm q dmi vita
 tenim conuitat? / Sed tantis pbenefi
 ciis referam gratiarum actiones // pro
 culdubio tantabo dno tantum nouum
 uidelicet angelicum et laudabo in p
 terio signis marie scilicet Aue maria
 Nam saluatio angelica est sumum euan
 gelium // Quoniam caput est et origo
cristi dñi et ar pminersor euangelista
 rum p quod deus est humanatus scdm
Anselmum Maria mater dei est affecta
 qua deus nil manus facere potest i pura
 creatura scdm thomam de aquino in
 pma parte. q. xxv. ar. vi // diabolus
 est supatus scdm Augustin / Caro

commutata - scdm Ambrosium / Mūda re-
uocata - scdm hym / Inferna euacua-
ta - scdm basilium pccā remissa - scdm
Gregor - Virtutes repate scdm Remig
Sapientia mūdo prestita - scdm fulgē
Infirmi sanati - scdm Samastrum / Mor-
tui resuscitati - scdm Didim // Salus etna
mūdo ē condonata - scdm Gregorium
vicen // Celestia regna apta scdm lea-
nem / Trinitas beatissima placata - scdm
Ambrosium / Capti liberati 2 serm re-
dempti - scdm Orosium / Sedentes in
tenebris et umbra mortis viderūt lu-
cem humane salutis - que illuminat
omnem hominem venientem in hūc
mūdum - scdm Johānez euangelistam
Quid ulterius referaz // Quia omēs cre-
ature mūdi sil' sumpte nequēnt
comprehendere sufficienter laudes
salutacionis angelice inenarrabiles

Nec primam sitem visa est / nec hinc seq-
 tem in his p̄dictis // Unde hil dephoni-
sus libro sc̄do . de testimo^{io} diuino Ausua
 p̄ntia deo habet oīa / Et infra / Sūma
 dei sapientia facta est uigo maria nobilis
 q̄ sit om̄isalia rerum machina // Hanc
 sententiam luculenter deducit ingeniosus
 doctor franciscus de maronib iⁿ suis quot-
 libetis capto xxv q̄testans ibidem suam
 insufficiētiā ad laudes vginiū indicibi-
 les ¶ Quia ille solus potest laudes huius
 cōprehendere et sufficiēter deprime-
 re qui solus per hoc psalterium natus
 ē intemerata vgine Maria :-
 O igitur vos omēs deuoti laudate dñm
 in hoc psalterio ut ppsalteriū huius
 p̄dicta p̄cōnia p̄ueniat ad reg-
 na celestia Amen

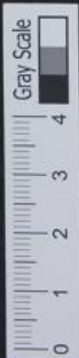
Instructoriū huius fundamē^{meta}ti diuisio

Laudate eum in psalterio vsq̄ Bedē
 super solium deuotus ppsaltes decatat

trifagius seraphici clamoris - dum con-
templatur hoc psalterium tripliciter
variatur / in fonte diuini vulgoris:
Primo unde quiditate et causaliter
extat originatum // Secundo qualiter po-
testatine et numeraliter sit proportio-
natum // Tertio et ultimo - quomodo
in eo quo nunc Christo capite ecclesie dispen-
sante extensum e reuelatum // Hinc tribus
temeriter prelibatis presens instructi-
uum psalterium facillime erit termi-
natum - pro quibus eterna pmi erit
gloria - ex quo subsistit oia per ubi
in amorem nos signis sua gratia - per
hec clara testimonia minusq; credibilia
per infinita seculorum secula:

Quantum igitur ad primum infinita de-
votorum querit multitudo qd sit hoc
psalterium quantum ad rem psalterij.
quis causa efficiens - quis fructus et
quis exaudi modus / Ad qd principa-
le primum respondetur qd est psalte-

CXXIV

rium musicale . qd' latine p' similitudine
 ad psalterium musicale qd' latine est or-
 gamum . hebræice vero nabitum . s' grece
 dicit' psalterium // Et s'm quosdam est qthā
 decem cordarum In isto aut' instrumento
 s'm bñ Augustini sententia . decem ad-
 mirande rep'nt' ap'ietates / Primo in
psalterio psalmi decantabant' in syna-
 goga / Secdo pax dabat' interra tertio in
 mupays fiebat leticia quarto in quinijs
 modolano fiebat amena / Quinto dñs ho-
 nombat' / Sexto princeps coronabat'
 Septimo dei deferabat' / Octavo gratia
 actio p' beneficijs reddebat' / Nono ap'he-
 cie dabat' / Decio p' deuotionem p'cā
 remittebant' 2 grā oferebat' / Que oīa
 verissime et catholice p' uiginiem mariaz
 vñt efficiūt' in dei ecclia - que dat ipa de-
 cem beneficia fidelibz cum habūdaria
 Expte vocis psalterium dicit' appellēdo

qz ~~psaltes~~ psalterium marie orantes
sunt psaltes sine cantores & aula bñssie
trinitatis cantantes / **E**rgo dicitur a salu-
tando qz angelus per illud salutavit
Terna habet dici a salutando quasi sal-
uatorium - quia p xpm trinitas beata
totum saluavit mundum // Quarto dicitur
quasi saltatorium - quia facit saltare . id
ē tripudiare deuotos Reginam marie in
chorea angelorum / Aut qz facit saltare de
feneā panti & inferni ad mōtes vñtu-
tium et paradisi / **I**nuxta illud cantorum
Ecce iste venit saliens in montibus =
Quinto dicitur a sale - quasi salsatorium
quoniam fetores nostri sale in carnatio-
nis filij dei gđunt ne putredine pāōy
corrumpantur / **E**t hec q̄tū ad ethimo-
logiam huius nominis sufficiant =

Respondeo ad secundum minus principale q̄stionis

Causa vero efficiens huius psalterij
prima & principalis est trinitas beata
sed instrumentalis et secundaria fuit
gabriel archangelus quantum ad ane
maria quantum vero ad pr-naster cristus
ut homo fuit causa propria & efficiens
iuncta // Causa vero predictans fuit ve
nerabilis beda doctor anglicanus
qui in egipto simplicianus hoc salutare
psallebant psalterium portantes in
manibus et zonis nullam aliam hntes
oronem // Sti maria de omni illud
perorabat / Sponsus et amicus bñssie
virginis beatus bernardus mellifluis
hoc psallebat. laudes virginis apposuit
quas vidi & per legi plurimisque chartusi
enses hoc roboraverunt. supra psal
mos davidicos facientes centum et
quingenta salutarium psalmos
pulcherrimos. primo & ex revelatione
marie virginis repperit sanctissimum

monachorum patriarcham beatum bene-
dictum hoc semper orasse // Quis ig-
norat / Gregorium Ambrosium An-
gustinum Iheronimum insubstantia
quantitate . qualitate actione sanctissimorum
huius psalterij dignitatem non sciuis-
se cum iporum maior fuerit scientia quam
totius mundi penitus sit pericia :-
Amplius / et id de sancto francisco sig-
matur christi ^{delatore} dignissimo referam / Certe
super omnia mariam amavit cum filio quibus
hoc sanctissimum assidue psallebat psal-
terium / Docuitque suos de ordine minorum
hoc orare et portare / Nam ego te-
nuimus et vidi unum de psalterij ipsius
signaculis ut michi a fide dignis fuit in-
timatum / Postremo beatissimus mirore
dominus predicatorum ordinis dux pater
et fundator quotidie per oravit / ut li-
quet in legenda sua // Breuitatis causa
de alijs sanctis multis superfedenis
Causa vero materialis principalis

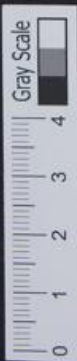
circa quam est ipsa trinitas beatissima
 Christus autem et maria sunt materia pri-
 ca quam secundaria // Materie vero pen-
 les sunt materia tertia // Causa aliunde
 formalis huius psalterii est duplex.
 Nam forma tractatus est diuisio phis-
 cononab / Prima est rosarum decristi
 incarnatione / Secunda est gemmarum
 decristi passione // Tercia est stellarum
 decristi gloria et deitate + forma vero trac-
 tandi est diuisio cuiuslibet corone per
 quinque decem In quibus quilibet pponit
 semper unum pr m et Ave maria
 et post habent decem ane maria
 Ultimo causa finalis huius amorosi psal-
 terii pmaria / est honor super benedicta
 trinitatis / Secundaria est laus dulcissima
 sponsi et sponse cristi et virginis marie
 Tercia finalis causa est gloria ecclesie
 triumphantis // Quarta salus ecclesie

multantis // Et sic patent quatuor cause
huius psalterij salutiferi / scholasticè et
doctrinaliter loquendo

Adterium nimis principale pñsio
ad quesitum

Hoc sententium quo se querebatur seipem
de fructibus // Huius psalterij rñdetur / quatuor
tū ei nimis // Daniel quarto / Quāvis
ei sint inenarrabiles - utpote totam
naturam hūanā excedentes tū quinde-
cim breuiter hic ponāz - pñm est Aue
liberans ab aduersis - sñm Augustinum
Secūm est Maria illuminans amentis
cecitate - sñm hūm / Tercia est gratia
saluans ab odio p caritatem - sñm Am
Quarta est plena tutatis a molestijs
bonorum temporalium - sñm hoy

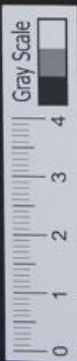

monem / Quintus ē dñs libertans a ser-
 vilitate passionū - s̄m fulgentium / Sextus
 est / Tertius stabiliens alienationibz
 mentis et discursibz vanis - s̄m maxi-
mu / Septimus est / Benedicta fugans
 indinationes orationis et meditationis
 s̄m Ambrosiu / Octavus est / Tu seruans
 a vitiis et ap̄hatis scientiis - s̄m hno
Tu grammatice loquendo est demonstrans
 / que admiratio fit inscientiis // Nonus est
 in mulieribz p̄stans p̄tutem fertilitates
 s̄dm hedam // Decimus est et benedictus
 fugans maledictiones lingue s̄dm Ansel-
mu // Undecimus ē fructu implens aīas
 operibz fructuosus s̄dm leonem / Duo-
 decimus est / Ventris / fortans in mētis
 castimonia s̄m Augustu // Decimus testis
 est / Tu preservans a vicio amore cre-
 aturarum s̄dm Ambrosi / Decimus q̄ntus
 est / Iesus vivificans vniuersa s̄m ful-
gentium / Nam ip̄s vita est hominum

Johan pmo / Deum quintu e cristis in-
gens tuta mundi vulnere pna sanctis-
sima - sed Augustin / Et in de hinc
psalteri quindeti fructibz exi mu-
menis / Responsio ad quartu de hinc
psalteri orandi modo

Ad quartu et ultimu in exordio
principali dubitatu de hinc psalteri
orandi mo Motudinu q hoc psalteri
vnu tresq coronas seu quinquagenas
Primo quinquagena debet dici in ordi-
ne ad ntis inmationem & vginis
marie salutationez conceptionez - vi-
sitationem - cristi gñationez - circum-
sicionem - Magorum adorationem -
intemplo presentationem in egipto
fugationem - Inter doctores disputatoz
assiduam predicationem et miraculoz
opacionem - sic liber ad contemplandz
regula ad dirigenduz exemplar ad-
vinendum in ista / pma quinquagena que

constat ex quibus pi- n- et quinquaginta
ane maria est cristus benedictus et glo-
riosissima, igitur maria quo ad eorum a gressum
et progressum - scdm maiorem et minorem
orationum deuotionem et contemplatio-
nem // Secda aut quinquagena deuote or-
dinat in ordine ad cristi passionem et dor-
lorosam virginis marie compassionem patet
aut deuota anima totius xpi circuire pas-
sionem a cena usq ad sepulturam apta do-
singulis membris unam salutationem an-
gelicam et correspondet membris uirginis
uissime uirginis passio / Quia quicquid crist-
tus corporaliter sustinuit hoc mentia-
tenemina p- cordialiter habuit Quarta
symeonis prophetia - luce scdo / Tercia at
quinquagena e meditanda in ordine ad
cristi resurrectionem gloriam Ascensionem
mirabilem spu- sancti missionem dul-
corosam eternam p- p- iocundissimam ses-
sionem - et quia iudicat p- tatem her- tribus
quia uiuos et mortuos eternaliter in-

dicabit scdm fidem hys fa prefatus sin =
gulatin et dimisim denotus speculator
scdm uite spiraculum dabit quum pr
nr 2 anemaria / Et tantum de modo huius
psalterij orandi 2 ordinandi

Scdm principale quesitum de psalterij
huius numerositate et pte 2

Postremo deueniendum est ultimaz
petitionem huius instructioij qua deuotus
pietate motus hesitat dicendo quare
hoc psalterium h3 centum et .l. Aue
maria et quindecim anemaria. non
plus in mto nol minus quidetur breuiter
pmo scdm quatuor sensus sacre pagine
Secundo naturalit' // Tercio moraliter
Quarto figuratit' // Quinto theologi-
liter et exemplariter **P**rimus presit
ostendit' / Quia scdm allegoriam in
ecclia sunt centum et quinquaginta
eminentie figurate in psalmis damiz
leis

que sunt in nūo centumquingenta ut
 lucide patet in suo psalterio Idcirco
 laudate sponsū et sponsam · cristū et
mariam allegorice in psalterio / Sed ad
 litteram prout doctores sepe diffinierunt
 quia psalterium dauid est totū de cristo
 et per consequens ē includens piam
 eius mūem · ut ptz angelatib ipsi enī
duo cristus et maria centū et quingenta
 ginta regias ibidem habēt figurat sup
bernardū // Sed moraliter psalmi
 illi centū et quingenta hnt morali-
 tates et de bonis · et tōdem de malis cul-
 pe et pene · tam impnī q̄ infictū · ut
 aiūt sacri expositores et glosatores ac
 predicatorēs // Anagogice vero centū
 et quingenta psalmi designāt cētū
 quingenta eminentias · que sunt ī xpō
iesu dño glōso et igne maria sup tho-
 nos angelorum exalta sup oēs beatos

Accipite ergo caritative hoc psalterium
salutiferum excentum ~~quingenta~~
ginta nūo q̄textum tanq̄ vineam noe
totius potūditatis // Genes nōno / Verū
ne abhorreat ratio tantum nūm na-
turaliter restat ostendere istum nūm
humiliter mcentum / Cum legimus vn-
decim celestia & quatuor elementa in
quibus q̄stat et fundantur decem pre-
dicamenta resultat ex his numeris
centesimū et quinquagesimū / nam quin-
decies decem sunt centum et quinquaginta
// Quia ergo naturaliter cristo
et virginie marie obligamur q̄ istis oibz
naturalibz laudemus tantum numero
tantos q̄re nature beneficos // Sed p̄
amplius ratio sup̄e moral' quoniam
quolibet hoīe sūt quinque sensus exteri-
ores et quinque interiores / cum quinque
potentijs superioribz / scdm̄ Anicēnam
Auerroem et philozophum q̄ sūt potē-

cia motiua appetitus concupisibilis ap-
 petitus rationalis intellectus et voluntas
 Her autem ordiuntur ad decem dei
 mandata per agenda quatuor et sin-
 gillatim in unaquaque predictarum
 potenciarum Merito ergo moraliter
 obligamur in tali modo seruare cristo
 et virginis marie nichil psalterio / Exce-
 leberrimis autem figuris antiquae legis
 constat hoc psalterium figuratim
 in tali prefato modo exemplari / Sic enim
 videatur archa ^{noe} ~~noe~~ si tabernaculum
 moysi si numerus dierum dauidis le-
 gitur si templum salomonis et ezechiel
 Certe in istis numeris centesimis quin-
 quagesimis denariis et quinquenariis vel
 quindenis sepius inueniuntur // Cum ergo
 numerus fuit tantus insignis qui sunt de
 virgine maria non est dubitandum
 quin secundum eminentias virtutum et
 donorum ut argumentatur Anselmus

idem numerus desit p̄ sanctam trini-
tatem in maria virgine sit collatus / Arripe i-
gitur hoc psalterium virginis marie
tamq̄ scalam iacob p̄ quam ascen-
datis in celum / Genes xxviii Adeamus
nunc dulciter ostendentes hunc ~~me~~ numeri
centenarii et quinquagenarii theologia-
lem mirificum / Primo quia Sancti
in psalterio sunt centum et l. psalmi
In quibus pater et ave maria sunt
contenta et figurata, sicut fructus et fructus
in medijs et floribus // Secundo, quia
hic numerus constat ex octogenario et
septuagenario octogenarius autem p̄-
tinet ad novum testamentum in quo
fideles colunt octavam resurrectionis
scilicet dominicam // Septuagenarius vero
pertinet ad vetus testamentum In quo
videlicet septima dies colitur ut est sab-
batum / Ad eo pres̄ novum testamenti di-

aint^r ebdoadi id est septimanarii Cūq;
 igit^r amborum statuum et legum cristi
 et maria sūt salus agnunt^r in horum
 mero capiūt honorari // Tercio quia
 septenarius significat vitam p^rsentem
 octogenarius vero vitam futuram quaz
 cristi est rex / et rgo glōsa regina :
 Quarto ad denotandum septem dona
 spūs sancti et octo b^eatitudines quas sūm
 prestant^r necessarias esse ad observa-
 ciam decem decalogi mandatorū / Quinto
 adinuendum septem p^rincipales vir-
 tutes que sūt - fides - spēs - caritas / et sūt
 vⁱrtutes theologales - prudencia - iusticia -
fortitudo - temperantia - que sūt cardina-
 les - esse necessarias in oī lege ve-
 teri et noua adhabendum gloriam
 Annectit^r octo beatitudines Itamodum
 fructus spiritus sancti novem genera
 gradaz cum vⁱrtutibus eis annexis et

et sic de alijs q̄ breuitatis dmittuntur
Sexto numerq̄ prefatus assumit̄ contra
se. c. 2 l calamitates huius mundi puta
contita sitim famam & / Septimo cōtra
c. 2 l mortis terrores q̄ sūt infirmi-
tas. tristitia. tremor. &c // Octauo cōtra
c. 2 l terrores iudicij gñalis qm̄ sūt
horror iudicij insultatio demonum
pauor consēntie contra quolibet
peccatum mortale / que forsan in hoibz
quibusdam erūt infinita // Nona contra
c. 2 l penas inferni et purgatorii :
Decimo apter c. 2 l gaudia q̄ possidet
super omēs beatos et sanctos in firmi-
tione celestis patrie existēs // Tres at
ponūt̄ quinquagene mpsalterio glo-
riose v̄ginis marie prefato / ad deno-
tandum tres inebulationes es. que fuerūt
tempore conceptionis filij dei Una fuit dei-
tatis / Alie aīe p̄niti jesu deo fruētis
Tercia b̄titudinē v̄ginis de hoc in mēsis

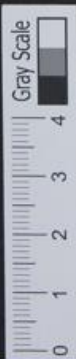
gaudens / Quia quinquagesima annis in
 ecclesia dei est iubilei uel inubilacionis
 Sed tres quinquagenas ponit ad in-
 nuendum tres inubilaciones trium pe-
 narchiearum angelorum quorum christus est rex
 et maria regina // Tercio ad significandum
 tres inubilaciones trium personarum sanctissime
 trinitatis patris et filii et spiritus sancti qui ex
 bonitate iusticia filii et sapientia operati sunt
 nostram redemptionem. secundum Damascenum
 si. tercio capto po // Quarto ad ostendendum
 tres mentis inubilaciones circa christi dei-
 tatem / circa christi humanitatem et circa
 exteriorum eius sanctarum operationem :-
 Quinto propter iij inubilaciones quas patris
 habebunt in gloria / Prima erit de beatitudine
 anime sue / Secunda de corporis gloria / Tercia
 vero de sanctorum aliorum gaudiositate quorum
 mater est domina cum filio suo iesu christo :-
 Accipite ergo hoc psalterium benedictis-
 simum sanctissime trinitatis tamquam archa
 noe mundum saluantem genes septimo ut :-

fit inter diluvia peccatorum ad montes venia-
tis angelorum Amen

Responsio ad ultimum principale de huius
instructorij revelatione

Erit vero ultimo superest huius instructo-
rij - quo ad psalterium virginis marie absol-
vere tertium in primordiali divisione pro-
missum qualiter in nostro eius cristo capite
totius ecclesie dispensante extensius virginalis
psalterium est promulgatum / Deus qui
dum est in misericordia ad ephesios secundo ap-
ter nimiam caritatem qua dilexit nos cum
essamus mortui concinnificavit nos in filio
suo - quem posuit apiculatorum per fidem
ipsius ad Romanos tertio caput uniu-
salius ecclesie dedit - ad epheos primo ex quo
corpus mysticum per nexus et coniunctiones
subministratum et constructum crescit
in dei augmentum / ad Colocens secundo -
sui ordinis et perfectionem atque utilitatem
secundum magistrum in tertio distinctione
decimatercia capitulo secundo / Et secundum

sanctum thomam et bonaventuram
 verus et indubitatus fertur monarcha
 mundi / a quo omnis vis mortua sensitiva
intellectiva et vegetativa tam intrinseca tristia
 q̄ extrinsece deniuat / per amplius
 copia mitionis / denotionis 2 omnium
 donoy carismatum originat scdm ben-
nardum desus ^{sue} pietatis habundantia /
 corda fidelium ad sue maiestatis obse-
 quia denotionis ardore succedit pre-
 sertim actualit̄ fide et caritate sibi-
 unitos / luciformes intelligendo et au-
 riformes amando plus ve minus sunt
scdm beatum dominicum / Cuius voluntas
 cuiuslibet rei operatrix est ditissima
 aqua fluunt omes actus peccati . qui
 sunt p̄nti merita . scdm Albertum / Ex-
 tat datrix omnium ^{no}luminiformis donoy
scdm formam armonie totius unius
scdm beatum / dominicum / Moderatrix om̄
 t̄p̄m preteriti / p̄nti et futuri . scdm

Augustinus contra faulz Insuperabilis in
comprehensibilis iterminabilis infrustra-
bilis impedibilis sem doctorum Profun-
dum libro suo primo capitulo nono cuius
fides de terra / nec caritas de ecclesia de-
ficiat. secundum bernardus super illud canticorum
ultio / Tenui nec dimittam // hoc ipsum christus
de seipso / contestans // Mathei xxviii
dicit / Ego vobiscum sum usque ad con-
firmationem seculi / fideles eius indefecturi
mundo sunt / qui mansionem et habitationem
eius digni sunt. secundum Rabanum quotidie
faciens augmentum corporis sui. donec
tempore iudicii septrum regni et po-
tentiam aduersus eos extollet / qui eum
deprimere cogitabant. ut inquit glosa
ordinaria super quartum regium capto
videmus // In nro autem nro tempore
Anno millesimo dominice incarnationis
Millesimo octidiesim clarescens deus

Cxliv

p̄r siquidem misericordiaz et totius q̄sola-
 tionis sua dignatissime miserationis ha-
 b̄ndancia et caritate perpetua. hoc
psalterium amentibz hominibz desi-
 deriosa dudum oblivione sepultum. benig-
 nius dignatus est revelare cuidam deno-
 to patri. fratri ordinis predicatorum
 quem suavitissimi amoris sin igne. quasi
 vine igne lucis fonte adeo cum pfudit
 ut etiam sanctam illuminaret univer-
 sam. tunc candelabrum luminis et
 sanctitatis vita et moribz exemplar
 existeret ac defictor sue lucis radios alijs
 non occultans perventiam in alios ha-
 b̄nde diffunderet. ¶ Cum longo lateq̄ p̄-
 cuncta mundi climate hoc devotissimum
psalterium ad dominum cultus augmē-
 tum. et populi ignam salutem copio-
 sius ap̄alanit. per qd̄ dei gr̄a cooperante
 in audita et vix dicibilia mira sunt

patrati Nam vulnera peccatorum diversorum
per deuotionem ad hoc psalterium
sunt curata Incendia luxurie in diuersis
hominum statibus extincta demonia
de varijs obsessorum corporibus ex-
tricata et que quotidie fiunt et fiunt
per hoc ameniferum psalterium no-
runt adhuc superstites veraces quem
admodum fide et iuramento lucide q-
testantur // Sed scribit ecclesiasticus
Qui nauigant mare narrant pericula
eius Et audientis auribus meis admi-
ramur quoniam pericula et obstacula habe-
at hoc psalterium salutificis ecclesiasticis
dogmate firmatum doctissimorum doc-
torum sententia roboratum sanctorumq-
omnium preclarissimorum documentis il-
lustratum Quedam reptilia huiusmodi
maris ducem verum non habentia
Abacut pater potius resephe pro suo

capite colentia // Et sunt per maxime d-
li- qui cristi capites & eadie influxu. mo-
tuum & sensuum non recipiunt neq; gustat
premiu boni operis non sperantes
iusticie laborum contemptes. per oia
se ad ^{transferebant} carnales delectationes. quibus oia
iusticia molesta est secundum Crisostomum
omelia octava Michil tenue. nichil ce-
leste. sed semper de carnibus eructuare
et ventris ingluviem cogitare. de conse-
distinctione quinta in capitulo // Me tales
nullo doctate fulti audacissimo zelo
potius amaritudinis q̃ caritatis in-
flammati audent ore prophana ordi-
nem iterum. et domum Iesu cristi mo-
narchiam incusare rationes et causas
determinatas postetes. de hoc amantis-
simo psalterio regine gloriosissime
preter iam in opusculo presenti positus
secundum coniecturas cordis sui inscripta

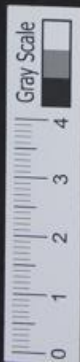
bilem altitudinem iudiciorum dei conā-
tes in fabulosas questiones eorum ~~deme~~
de meritis exigentibus abierunt quoniam
sicut olim semper invidia stimulante fac-
ta neque licet bona depravare aut pe-
nitibus annullare omni labore non de-
sistentes. Divina quoque carismata sunt
appellantes superficialia signamenta / et
sanctas revelationes dicunt fantasticas
deceptiones sanctorumque gesta patrum
irratorum fabulosum / Et quod periculosum
est in tribus principaliter sunt errantes
et quartum errorem detestabilem ex
hys contra hoc psalterium floriferum
indebite sunt inferentes // Prima eorum
error in hoc consistit / quod etiam dei pre-
sentem - sterilem et infecundam dicunt
reputantes ~~ante~~ presentia tempora peiora
quam preterita - contra illud . de pe. dis. se-
cunda . capito Momento unde cecideris
ubi sit habet // Quis ignorat sub alia dis-

positione dei omnes retro sanctos eiusdem
 fuisse meriti cuius nunc sunt christianij.
 Seruierunt illi legi et temporis suo serm-
 inij^{et} nobis legi et temporis nro in quos fines
 scilicet denenerunt. Hos murmurant beatij
August. nominat patenter stultos super
 illud psalmi quarti. Multi dicunt quis
 ostendit nobis bona. // Secundus horum
 detestabilior est estimant cristi ecclesiaz
acephalam et capite truncatam eam
 omnino prestantes actibus suis perardhi-
 cis. et nomen in doctantibus expresse contra
 glosam ordinariam super illud Ruth.
 primo ita iniquitatem. // Semper ecclesia pro
 sancti numero fecundantur et alij ad lu-
 cem perpetuam decedentibus succedent
 alij. ut christianum nomen maneat in-
 eternum. et mater silentissima de noua
 progenie in senectute sua consolationem
 habeat. decedentibusque patriarchis et
 prophetis successerunt euangeliste unde
 pro patribus tuis nati sunt tibi filij

Et sicut dies iuventutis ita et senectus
Exodi xxiii / Et in psalmo // Senectus mea
in misericordia uberi Unde magna est
gloria domus domini non solum plus q̃
p̃m̃i dicit dominus exercituum aggei
secundo Inquazata sunt oia q̃ ad redē-
cionem nr̃am sunt necessaria quibus
ecclesie fides et vita nutritur donec seculi
via finiat nutritur / finiatur Glosa in-
quirente super illud paratis omnibus:
Ihobie quinto / Tertius malignior est ha-
rui error / eo q̃ inique fabulantur be-
nignissimum datorum munera / ma-
num sue pietatis a fidelibus retinuisse p̃
amplius nova dona hominibus indies nō
dare. Hi ergo inique fabulantes debemus
missimo dare ois bonis / sunt contra hoc
qd̃ quotidie orat ecclesia // Venerator -
invenitum veī lumen cordium / Et de pe-
dis. p̃ma / Quantislibet / Ubi sic ait
Iesus non reureat beneficia quum cu-

multos libertatis amplificat // Ex his tribus
 erroribus manifeste ^{errare} propositis indebita vul-
 gantur pro quarto ^{errare} inferentes hoc felicissi-
 mum psalterium non esse orandum:
 Contrahit dñs summam loquitur // Amos
 tertio // Super tribus sceleribus a sup q̄to
 non quartum // Ista tua scelera imprudēt
 cōmittūt 2 q̄rtum subinde inferūt frau-
 dulenter inferūt // Quorum primus
 ē. quia deo ppria non relinquunt, cū
 tamen omni rei ppria sua relinquunt
 limitantes in hoc dei volūtatē // Scdm
 ē rapacitatē sui intellectus plura in-
 mensitatē dei extendunt cōprehen-
 dere nitentes potencialitatē dei:
 Tercium secreta maiestatis consilia-
 tomere perscrutant laborantes ad im-
 possibile // Et hec sunt tua cordis eorū
 scelera // Quartum vero et maximum
 ad nostrum propositum scelus fatiis-

simum horum est qz fidem hinc credulif-
simam pppaltam - que super rationem et
intelluctum extat. subnita maone defici-
ente ponere cōcertant. Contra pimum
scelus horum | absurdissimum dicitur
Prover. xv. Qui persecutor est
maiestatis opprimat^r a glā // Contra sū
fastidiosissimū dicit^r ps. xl. Excelsior ce-
lo est quid ceto facies | profundior ifer-
no est & unde cognosces longior terra
& latior mari | Contra tentum supbissi-
mum suadet apostolus ad romanos xij.
Non plus sapere q̄ oporteat. s̄ sapere
ad sobrietatem | q̄tūq; invidiosissimum
malas ip̄oz volūtatē ad plenum q̄hibe-
re non possum⁹ xxxi. q. p̄ma. t. har
itōe | Quid plura cōmemorāem q̄ con-
memorādo finire non possem | Quid
quiescō ē ī vsu hōim bono aut licito. ubi
non possit suspicio cāri. qd̄ non valeat
p̄mācē irrogari | Absit ut ab ea q̄ ppter

bonum & licitum nichota sunt / debeant
 interrupta dimitti / eo q̄ suspensio ha-
 beat inde xxiiij . q . v . m . r . de omide
 dis ¶ Nos aut talibz nullum lāsum
 debemus mittere / s̄ solum adhortatiōes
 p̄nii sempit̄ni - penas apponere diuinis
 iudiciis - ut et n̄ra absoluta sit cōsuetudo
 et illorum pro se rationem reddat
 tencio xxvii . questione m̄ incipit De
 viduis ¶ Acute quidem isti ut apparet
 maxime mouentz / sed parum atten-
 dūt q̄ta rerum sequat̄ absurditas
 ut p̄ xxvii . q . p̄ma . incipit ¶ Mup̄
 arum gradiendo oppugnanda . īpediēdo
 hoc deificari deiserim psalteriū deo
gratum psalteriū ex p̄clarissimis fidei
articulis substantialiter q̄positum pro-
phorando decem mittūt q̄ horrenda
vicia / primum derogant cristi adora-

nomi latere. et hominis marie ppulie
remouendo ab eis honorem dignissimum
peccantes in regiam maiestatem // Sed
viciū est imane sacrilegium appōse
et sponsa. rem sacratissimam ab hīs tol-
lendo // Tertium viciū contrahūt spi-
ritualem rapinam faciendo / Tantum piis-
simū opus. pro nra saluatione vene-
ratum violenter rapiendo / Quartum
et periculosū viciū est. qd qm fidem atti-
cant. acōmunitate fidelium auferendo
orōnes fidelissimas. p̄r n̄r et aue maria
Quintum p̄m a fidelibz tollūt hōies
a bono alluciendo // Sextum viciū pōt^r
in eo qd caritati que radix est omnium
bonoz contrariant^r In qua hoc psaltem
ium amorosum est fundatum // Septimū
exadiosum p̄curant viciū pacem. fi-
delium rūpendo. qmā indiuiduam scin-
dunt unitatem in hoc psaltemo p̄cor-

dialissimo conglutinatum // Octauum scā:
 dalosum generat transgrediendo termi-
 nos quos posuerūt prēs eorum concep-
 tus proprios preponendo Monum viā-
 um continuosam transfundit oratio-
 nem atemptā orōis dominice. et salu-
 tationis angelice subministrando // Decim
 uicium impiissim mauriūt frumenta-
 spūalia in popul' abscondendo scientibus
 potius aque viue denegando vtilissimaz
 aiāz medicinam spernendo pulcritu-
 dinem totiqz vniuersi in saluberrimo
 psalterio maculando // O mira exstipē-
 da horum ceitas et duricia ingemiscē-
 da - quia illi nec rationibz conuincuntur
 cum non intelligūt nec auctoritatibus
 sanctorum corriguntur. quia non recipi-
 unt nec persuasionibz p̄p̄roz exemplor
 flectuntur quia subuersi sunt. // Plus prochy-

dolor. mori eligunt q̄ querti. **H**ec utiq̄ im-
miserabiliter veniunt a distincto
iudice puniēda. cum inuicem homine
qm̄ superfeminat her sisania. **N**am in-
gatione vsuti hostis diaboli. nemo her
fieri ambigat. **H**abet enī centum mille
nocendi modos. **M**er etiam ignorantia
astutiam eius. **C**onat^r nam a principio
vitiū sue unitatem ecclie restituere.
caritatem vulnere^{ra} / sanctorum operum
dulcedinem inuidie felle inficere. et
omnibz modis humanum genus peruertere.
ut ac turbare. **D**olet enī satis et erubescit
caritatem quam in celo nequiuit habere.
homines constantes in luce mansione te-
nere. **U**nde oportet q̄tū fragilitati nre
condit^r ut omēs aditus nocendi eiꝝ vensu-
ae muniam^r. ne mors ingredit^r portas
nrās. inquit notabilis canon xvi. q. secūda
incipit. **V**isus literis. **C**onare ~~intell...~~
intelligendus

est gemitibus pensus jesus huius psalterij
 ex caritate et suspirijs suspirijs prohiis
 ab habente dulcedinem in affectione pietatis
 in alterius crimine. de pe. dis. m. Cogni-
 to crimine. Et faciendum est quemadmodum
 fiebat olim. cum saul apparuit maligno vex-
 aret. non poterat ad sue mentis officium
 accedere nisi prius Dauid psalterium ar-
 ripere et coram eo psalleret et ita
 ab eius ~~emissis~~ eius vexatione cessa-
 ret diabolus inquit. In quo misere et doc-
 trinaliter ostenditur. quod quicumque diabolo
 perpetuus mancipatur ab eius dominio
 eripi non valet. nisi Dauid id est sancta
 ecclesia psalterium et coram eo psallat id est
 principalis gratia enim participem faciat. et sa-
 lubriter ammonendo et pie pro eo orando
 et exempla boni operis sibi prebendo.
 diabolus ab inuisibili vexatione compes-
 citur. ut habetur luce clarius. de pe. dis.
prima. Saul. Sic nunquam de manu tua liber-

psalterij discedat - de ase dis. quinta. r.
Uñq. ar. xxxvi. dis. Si quis propter
quindecim preminencias huius balsami-
ci psalterij discedat diuinalis prima
mentem hominis in aduersis dulcorat
Secunda mentem vivificat // Tercia vero
conscientiam purgat // Quarta oculos
mentis illuminat // Quinta animum ho-
minis exhilarat // Sexta tristitiam tem-
ptationum eius mitigat // Septima de-
votionem augmentat // Octava veniam
impetrat // Nona deum placat // Decima
demonem fugat // Undecima animam apur-
gatione liberat // Duodecima angelos in
aditorium precatorum vocat // Decima
tercia angelos in eterna patria letificat
// Decima quarta toti celesti curie // Nona gau-
dia propinat // Decima quinta sponsū
et sponsam ad desponsandum eterna-

liter inclinat. || Laudate ergo eum in psal-
 terio isto thezaurifera et in eo fiat jo-
 cunda laudatio dulcissima quadam cum
 armonia quibus deuotus psalter dicit
 Omnia corporis mei membra inuicem
 rosetate arenam maris exardentia esset
 organa dulcifera / et omnes vires mee
 fierent voces voces inulose sponsus et
 sponsam hys omnibus cuporem deuotis-
 sime laudare et dicere. || Exurge anima
 mea et psallite hoc tantum nomen ut
 tam suauiter et blande resonat parili cum
 contentu sicut resonare consuevit omnium
 cytharedorum cytharistarum / ac omnium
 miscalium instrumentorum suauissima
 modulatio quemadmodum illi qui stete-
 runt supra mare ~~pute~~ vitreum habentes
 citharas dei et cantantes tantum
 agni Apocal' xv. fiat resonantia -

odifera quo ad primum sertum deliciosissim
ac si esset confectum ex omnibz aromatibus
mirre & thuris ac vniuersorum in odo-
ramentis pigmentorum fiat. Secundo fiat
huius iocundissim psalterij in bilaco adeo
speciosa - quo ad secundum sertum flori-
ferum rubentissimas rosas sponse & sponse
portans - sicut ^{vernali} ~~pernali~~ corpore flores
herbarum pullulant pulcherrimis in ortis
Tercio fiat contemplatio huius psalterij
Virginis rutilantissim - ut sursum surgat
ex corde per deuotam meditationem ex
labijs perferendam locutionem - ex ope-
ribz per celestialem conuersationem fi-
nem bti michi acquirat et de hoc ma-
ri magno & periculossimo stella ma-
ris diuinissima ducente ad optatum por-
tum eterne salutis. Hic per gram et
infuturo per gloriam feliciter pducatur
Amen

^{instructum}
 Expliat tractatibz Mgri Adriani de M. Adriani de
Mera sacre theologie professor ordinis
 frum predicatorum de pulteria intemerate
virginis marie

Sequitur excellentie et prerogative re-
 ligionis Mgri Alani de Ripe ordinis
 predicatorum

M. Alanus
 de Ripe
 Excellentissimus
 Monachus

Prima e q religiosi sunt martij mudo
 et cum angelis e gisato eoz m celo
Secda est q xpi sunt maiores vgnibz
 confessoribz martiribz patriarchis pro-
 phetis precuratoribz et apostolis ac
 etiam angelis ceteris paribz / Et exope
 opato qm dederunt mpxtuum se et
 sua totaliter deo in holocaustum i manu
 hois suam relinquentes aprium volu-
 tatem qd alij non fecerunt ex opere
 opato scdm statum eoz iniquitum hmoi
 qm bene fecerunt exope opante sz

caritate / Tercia est q̄ religio ē digni-
or et perfectior statū totius mundi q̄tū
ad dep̄dicationem viciōz et acquisitionē
v̄tutem / sed non quantum ad p̄fectionē
alioz vel p̄tatem quia sic sūt ep̄i atē
religiosos // Quarta est religiosi nūq̄
peccant eodem ḡnē p̄m q̄ s̄cl̄ares cete-
ris paribz signanter q̄ ex f̄agilitate
peccant / ut dicit / Doctor sanctus in s̄c̄da
s̄c̄de // Quinta ē q̄ in religione vivunt
purius . stant securius . cadūt rariū .
maucant manent iocūdius . resurgūt
citiū sine . operant̄ confidentius sine
comparacione q̄ in s̄culo . sedm̄ bernardū
& thomam ubi s̄p̄ // Sexta est q̄ infiniti
et quasi īproporcionabiliter opa religio-
nis excedūt eadem opa in s̄cula facta
Exempli gr̄a seminare per unū diem
excedit in merito quasi infinita semina
s̄cl̄arū // Et una p̄ma īfinitas p̄mas

secularium. Una missa infinitas missas
 Una oratio infinitas orationes secularium. Et una
 humiliatio vel disciplina infinitas excedit
 tales a secularibus factas. Quintum quod
 dicere horas canonicas in religione exor-
 bedientia est maioris maioris meriti quam
 si totidem horas una magna civitas di-
 ceret ex sua libertate. ex hoc. exope-
 re operato et ceteris paribus. Et sic de
 alijs omnibus operibus religionis est dic-
 dum. Hoc habet ex homine quodlibet. Septima
 est quod manus bonorum perveniunt pueris
 ponentibus filios suos in religione de ob-
 servantia. quam si tales filii essent reges
 effecti. et sunt magis nobilitati. Quia
Ugo anania et crispius sunt eorum gener et
 nunc cum filii eorum sunt nostre domus despō-
 sati et filii cristo. // Octava est quod para-
 tes eorum erunt participes bonorum re-
 religionis sicut fratres habebunt propter
 hoc in celis specialem gloriam et gaudia

singularia inter alios b[eat]os. ut patet in
 visione triidali // Nonna est q[uod] magis
 meritorium est convertere unum solum
 ad religionem intrandum q[uam] mille p[er]o-
 res in seculo remanentes propter religi-
 onis infinitam excellentiam sup[er] s[e]c[u]l[u]m
 Decima est q[uod] religiosi habebunt in celo
 locum cum seraphim q[ui] in isto m[un]do
 erant in statu summe caritatis // Undena
 est q[uod] in singularissime ip[s]i erunt reges
 in celo dicti iuxta illud mathe[us] quinto
 Beati pauperes spiritu quoniam ip[s]orum
 regnum celorum // Duodecima est q[uod]
 ip[s]i erunt in die iudicii singulares iudices
 totius m[un]di iuxta dictum saluatoris
 in euangelio dicentis // Amen dico vobis
 q[uod] vos qui reliquistis omnia et secuti estis
 me sedebitis et // Decimatercia est crux
 cristi viva et vera et sancta // Quia in ea
 religiosi boni crucifigunt carnem suam
 cum vitiis et concupiscentiis // Unde

v[er]um. qui p[ro]m[iss]it paulus // Michi m[un]do crucifixus est
 et in universis ordinibus p[re]dicatur fore

n[on] v[er]u[m] . N[on] arde-
 b[un]t cu[m] sp[irit]u al. s[e]c[u]l[u]m

et ego munda. **Q**uoniam minima religio est crux
crux maior. **q**uoniam crux crux corporea. **T**unc
quia est crux crux spiritualis. **T**unc
quia una. **T**unc quia perpetua. **D**ecima
quarta est quod religio est excellentior tunc
crux. **Q**uoniam illud solum tenuit christum
mortuum cum vigentis corporis et
dimisit tribus diebus. **R**eligio vero
est sepulchrum crux unum cum angelis
aromatibus in perpetuum. **D**ecima quinta
est quod religio est dignior diversis crux
in quo natus tanta sunt mirabilia. **Q**uoniam
illud diversorum. unum solum filium
habuit. et pro tunc. et inter duo aia
lia bruta cum angelis paucis et solus
tribus regibus. **R**eligio vero parit fi
lios infinitos et reges est et collocat eos
cum angelis innumeris et sanctis. et
beatis regibus infinitis. **H**ic per gratiam
et merito per gloriam. **D**ecima sexta est
quod religio est excellentior crux entia
tunc quia illa corporea et irrationalis
bilis

Flor Aug scribit de
 ordie p'dicatoru in 2° k
 0 m 1300 f. 1^a m
 de vna qd cum christi
 nismu vix 300 a
 p' hinc

Maxm Tordm p'dic
 for. ubi fuit in
 v' h'et's p'romat'at
 7 h'et' h'et' End p'om
 f'et' h'et' i'f'et' v' h'et' a p'is
 v' religio fuit p'et'

Maior h'et' h'et' 2° 7
 Monach' h'et' p'dicatoru

Vide h'et'

et transitoria // Sed religio est p'ualis
 rationalis et sempiterna - scdm Augu-
stinum de vera religione // Decima sexta
 est q religio est dignior o'i studio cuius-
 cuiusq' scie totius mundi infinitum et
 omni mundano doctoratu m p'nti:
Quoniam studia talia sunt scientiarum
 mundanorum et que sine gratia gratum
 faciente possunt stare // Religio vero p'm
 doctorem sanctum est scola omni virtutum
 in qua sunt magistri maximarum virtutu
Decima octava est q religio est maior fac-
 ta pagina quodammodo // Quoniam illa
 est dei sapia m libris et v'bis // Ista aut
 dei est sapia m rebus vniuersis 2 factis p'm
 bernard' **Decima nona** e q ipa maior
 est sacramento baptismi // Quoniam m
 baptisma pena 2 culpa remittuntur -
 s' hoc idem fit ad plenum per ingressu
 et p'fessionez religionis p'm sanctum
 Thomam m scripto sup quartum sen-
 tentiarum // Et per amplius religio facit

suos baptisatos probatissimos milites
 contra omnia temptamenta et ad omnia
 merita pficienda. ^{in hunc} fm Augustin ¶ **V**icesima
 e q religio est maior et dignior paradiso
 terrestri ¶ Quoniam in ea est arbor vite
 et fons vite ¶ In religione vero sunt hygi
 non tpales s celestes ¶ **V**icesima prima e
 q religio est maior et dignior et melior.
 toto mudo corporeo. ^{in idem hunc Augustin} fm Augustin. eo q
 ipa est mudo viuis et verus sempiternus
 deitatis ¶ **V**icesima sda est q religio est
 maior et taliter corporali cristi reliqui
 ijs sanctorum ¶ Quoniam illa sit sensi
 bilia et terrena ¶ Hec aut sda Gregor
 est supacelstis et diuina ¶ **V**icesima e q
 religio est maior q potentia cecos illu
 minandi et mortuos suscitandi ¶ Qm
 ipa illuminat mentes et cristum i men
 tibus fidelium nouit suscitare. fm Tho
may ¶ **V**icesima quarta est q ipa est dig
 nior oi imperio regnati 2 dnati m m
 finitum fm Thomam sicut rex maximus
 est dignior et maior iustro vel pociq

aiali bruto || **V**icesimaquinta est q religio
est singularissima sponsa cristi et dextera
primaq; militantis ecclia filia. **¶** **V**icesimasexta
est q religio est dignior q
potencia sanandi infirmos & expellendi
demones. **¶** Quia ipa sanat omnes infir-
mitates spuales et expellit demonia
peccatorum **¶** **V**icesimasexta in quodam
epta **V**icesimasexta est q ipa est ma-
ior q potencia creandi **¶** Quoniam ipa
maxiaz habet potentiam impiorum insti-
tandi que potencia maior est potencia
creandi aliquid ex nichilo **V**icesimaor-
tina q ipa est maior dignior. melior
omnib; honorib; gloria et fama totius
mundi presentis. **¶** Quoniam **¶** **V**icesima
ipa est mater honoris et glie immense
celestis **V**icesimanona e q religio est
maior. melior. et utilior habitatorib;
terre. **¶** In qua est q si haberet. **¶** **V**icesima
maximos. **¶** Quorum p^{ri}mus esset aque vite
¶ Secundus vini **¶** Tertius lactis **¶** Quartus
olei **¶** Quintus balsami **¶** Sextus medicinar

corporearū Septem antidotarū 2 lapidum
 preciosorū pro ut dñā nra reuelant - 13 furia i. furoris
 audam religioso **T**riacina est q̄ ipā
 est ciuitas dei / castrum diuine poten-
 tie - scola eterne bonitatis putens imē-
 si rigoris complectens in se emnenter
 omēs mūdi statum excellētiā - ut
 ex dictis August. - Ieron. - Gregor. - et id uirtutū nobilitate
Bernard. colligitur sufficienter

Explicuntur triginta pñti et preroga-
 tiue religionis Magistri Alani Senape
Sponsi marie virginis gloriosissime cap. nra habet hanc uirtutē
 pñti. E. g. q̄m uirtutē

Scala religionis

Amantissime frater scire debemus
 q̄ quilibet religiosus debet hēre xv gra-
 dus ascendi mcelum / Quorū quinq. p̄i
 gērnūt cōmuna substantia religionis
 Q̄dā aspiciūt p̄p̄ia / Tertij concernūt
 accidentalia qm omēs continentur
 in salutatione angelica q̄ est scala q̄
 uidit iacob Genes xxviii // Primus

ergo gradus essentialium ē humilis orō
quia Ane Secūda pura continentia. qz
maria / Tercia paupertas voluntaria
qz Gracia Quantus appositus et in-
tentio obseruandi et implendi aīa quo
fuit religionis non fctō s̄ adinuicem voto
qz. Plena. Quintus. ut non sit rē-
giosus sicut seruus sub lege / s̄ sicut liber
et dñs. quia dñs Tercius. primus vero
gradus quinqz propoz est orare itente
quia benedicta / Secūda deuote p̄de
quia. Tu. qd' est demonstrans et rese-
rens. quoniam studendo demonstratur et
resertur. via sanctitatis s̄m Augustinum
Tercius pia cōpassio ad cristi passionēz.
quia. Imulieribz / Quartus seruus ad
proximum semp edificatorius. quia.
Et benedictus / Quintus vero. est delecta-
tio indimms / seruicij. quia. fructus
important suauitatem / Sed p̄m gradus
accidentalium est obseruare t̄p̄anctoz
in hīs p̄gcerunt corpus ut videlicet in
ienniū vestitu. vigilijs et religia teneat

p̄m p̄p̄ssio d̄ p̄m

qz. Ventris / Secūs modestia in quibz po-
tentiss et membris ut quilibet sit sibi et
non alteri. quia Tū Quem viderit
mulierem aliquam ad fornicandum iam
dat oculos suos Hinc mulieri / Et sic de
alijs potentiss // Tertius est religiosa
silentium. quia Iesus que ^{passione} ppassione p-
tauit / Quartus visitare quia que sunt
alabastra qdam mitionum divinarum
scdm Crisostom. qz Cristi / Quintus oī
die 2 septu ordiare tota die fienda cogita-
do. loquendo. opando ad laudem dñi
salutem apriaz 2 proximaz utilitatem
qz Amen designans partam asummaroz
Ergo carissime sit nobis tamqz speculuz
psalterium marie / Et oī hora ibi inpi-
nam regulam oī religionis // Valete hinc
frater Alang de rupe Sacre theoloz
pfessor ordis fratz pdicatorz / dilectissio
fratili Jo. spane apud Cartusiam ape
Rostoch

Uirgine & admodum venerande pontifici optima digne
 Videri enim de indulgentiis pro salute regis & regni
 cuius in christum dominum ipsa Johanna viginti octo annis
 accessit orantibus pro salute regis & regni
 annos indulgentias & xxviii septuaginta in tribus &
 vocat ibi pro salute regis & regni centum et quinquaginta
 annorum indulgentias & bullam quodammodo in scriptum
 eximium ad inuicem ut a fide dignis personis & sic sum-
 mi pontificis auctoritate confirmari pro salute regis & regni
 & minime indulgentias pro salute regis & regni per
 accessit lx dies indulgentias illas quod posuerunt in fine salu-
 tarios angelice iherusalem christi & pro salute regis & regni
 glose hanc centum quinquaginta lx dies indulgentias
 quod magnam valde tendit nunc pro exaltatione
 plurimorum pontificum summorum & episcoporum quicunque orantibus
 quicunque pro rege & totius christianitatis annis arma domine
 passionis obtinebit admodum xxviii milia annorum
 indulgentias ut romae mense lxx Et sanctissimus pater
 ipsa sexagesima in regem arege dante anno domini
 millesimo cccc lxx si hoc nunc centum quod quod ita pro populo
 pro indulgentias pro salute regis & regni igitur sit ter quinquaginta pro rege
 secundum hanc rationem de indulgentias pro salute regis & regni
 lxx eo quod seculum & terra quicunque pro rege non erunt
 viliores quodammodo quam pro salute regis & regni cum 2a et 3a im-
 portant maiorem laborem & penam quam pro salute regis & regni
 orantibus lx annorum indulgentias magis hanc indulgentias ut

126
vulgatum est iustitiam p amplius oris za pr m
ad honores sse tinitatis grandes valde obtiner
indulget sicut de alijs phibz stat ee em g
omni p saltem iustitiam p mtenaoe 2 ca p
date de p indulget si fuit in gra non dubi
e oes dnt indulget obtine ut sferit vtrq ad
dat plus q habeat i bulla d indulget q istud
plus no demorat fm oris smagf adinnat dnt
go sic orant p saltem iustitiam marie mte d vote
ssime tinitati p x 2 mariaz iustitiam Obituitat
bta ore f offero p saltem iustitiam marie i quo fnt
mte oes ptes q quibz date p apenbz pny
idulget 2 p mo 2 simpliciter ut in qcedat ac si pti
2 singlit tm facim orando q illas obtine Et
non dubi e qm illas obtineb oen em si
det pmiu p qm dabit m q pntid de ad de
ner mens sumoz pontificum fnt q illi qui p q
omzet q qm p n ut h q indulget no habent
alias p pugnaret q fertu oras qm m m dices
no heat mteoz pontifici et doctores magis
i theologia sferunt et bnfia iustitiam maria and
aliqui rlenant ipas afilio suo impesse pro
p saltem suo indulget C Denum nos fnt
bartholomey decoratis de bononia sacre
theologie p fessor ac totiq ord p dntoz hnt
magr 2 pny omibz 2 singlit qm q dices

fuerint 2 sexus in sepe dicta firmitate nra
glose existentibus ubilibz locorz nro pntibz
pmo 2 futuris demerant p pntes q
dus m. Sissimz Innocenz ppa octauqz
moderuz omnibz et singlis de gra 2 fauore
singularit q admittit ordiez 2 ad dictaz
firmitatez geit concessit 2 dedit auctoritate
vniuersisqz possit eligere sibi pdoneu qfessoz
q vniuersis qlibz absoluat ab oibz casibz
etiam sedi aptice respuare cu indulgentia
plenarie remissionis semel in vita 2 semel
in morte In quoz omni fidei et testis sigillis
officiis m. pntibz duximz apponendis
Datum rome die qrtadecima mensis octobris
anno dñi mccc octuagesimo qrtto Indiction
scda sub nre capto gñali ihu donostre
bte marie vigne super minervam
celebrato pñty pñti sanctissimz xpo
pñti 2 dñi nri dñi Innocenz dñi
quidē ppe octauz Anno pmo

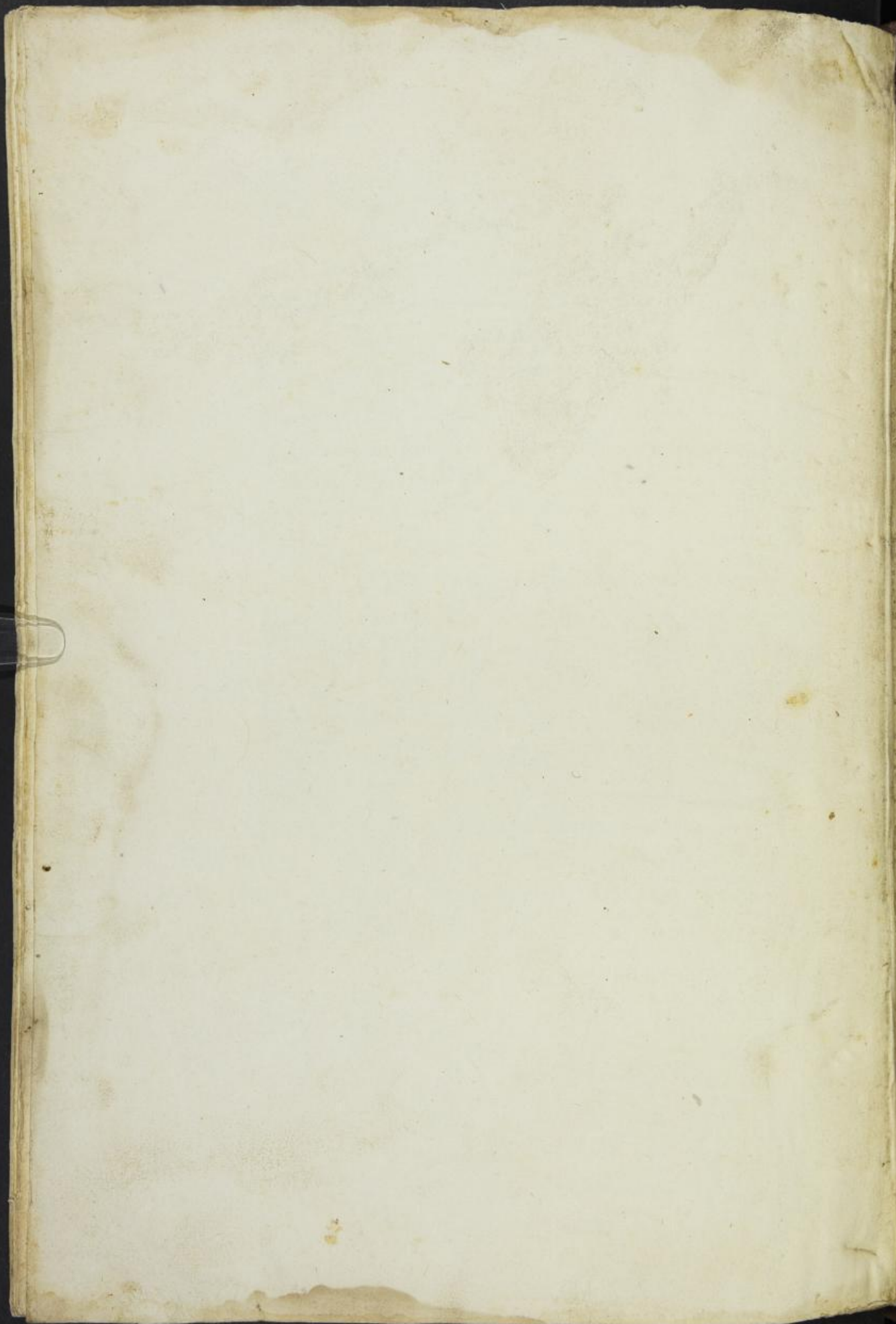
*the boy
pink
in Cap
tunes
in z fave
d dithy
ritem
ien off
g g filio
ndulge
z seme
filligat
mens
f octo
Andul
onasp
uan
ij xpo
Sina*

Handwritten text in a cursive script, likely a historical document or manuscript. The text is arranged in approximately 15 lines across the upper half of the page. The ink is dark, and the script is dense and flowing. The paper shows signs of age, including yellowing and some staining.

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

Staats- und
Universitätsbibliothek Bremen

